

Disertační práce

**Podpora podnikání a inovací v rámci strategického
plánování regionálního rozvoje**

**Support of Business and Innovations in Strategic Planning of
Regional Development**

Autor: **Ing. Pavel Grebeníček**

Studijní program: P 6208 Ekonomika a management

Obor: 6208V038 Management a ekonomika

Školitel: prof. RNDr. René Wokoun, CSc.

Konzultant: doc. RNDr. PhDr. Oldřich Hájek, Ph.D.

2016

ABSTRAKT

Disertační práce se zabývá problematikou podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje. Hlavním cílem disertační práce je navržení metodiky pro hodnocení podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje s tím, že zvláštní pozornost je věnována vazbám tohoto plánování na rozpočtový proces plánujících subjektů. Metodika je v rámci zpracování disertační práce ověřována pro regionální (krajskou) úroveň území České republiky. Disertační práce se snaží přispět jak k dalšímu teoretickému rozpracování výše uvedené problematiky, tak i ke zkvalitnění praktických postupů využívaných v rámci strategického plánování regionálního rozvoje českou veřejnou správou zejména na regionální krajské úrovni.

ABSTRACT

The dissertation deals with the issues of business and innovations support in the context of strategic planning of the regional development. The main objective of the dissertation is to propose a methodology for the evaluation of the business and innovations support within the frame of the strategic planning of the regional development. Special attention is devoted to links between the planning and budget process of planning entities. The methodology of the dissertation is verified for the regional level conditions of the Czech Republic. The dissertation will contribute to the theoretical elaboration of the above mentioned issues, and also to improve the practical process used in the strategic planning of the regional development in the Czech public administration at the regional level.

OBSAH

ÚVOD	5
1 SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	6
1.1 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE.....	6
1.1.1 Základní vymezení strategického plánování regionálního rozvoje	6
1.1.2 Posun ke konceptu strategického managementu regionálního rozvoje	7
1.1.3 Česká veřejná správa a strategické plánování regionálního rozvoje	10
1.1.4 Krátce ke vztahu strategického a územního plánování	13
1.2 PODNIKÁNÍ, INOVACE A REGIONÁLNÍ ROZVOJ	15
1.3 POLITIKA PODPORY PODNIKÁNÍ A JEJÍ NÁSTROJE.....	17
2 CÍLE DISERTAČNÍ PRÁCE A SOUVISEJÍCÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY	25
2.1 CÍLE DISERTAČNÍ PRÁCE	25
2.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY DISERTAČNÍ PRÁCE.....	26
3 POUŽITÁ METODIKA	28
3.1 POSTUP ŘEŠENÍ.....	28
3.2 VYUŽITÉ METODY	44
4 HLAVNÍ VÝSLEDKY DISERTAČNÍ PRÁCE	47
4.1 ANALÝZA MODELŮ STRATEGICKÉHO PLÁNOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE SE ZAMĚŘENÍM NA PODPORU PODNIKÁNÍ A INOVACÍ U KRAJŮ ČR	47
4.1.1 Počet úrovní strategických a koncepčních dokumentů	47
4.1.2 Označení dokumentů	48
4.1.3 Rok zpracování či poslední aktualizace dokumentů	49
4.1.4 Doba platnosti dokumentů	51
4.1.5 Hlavní aktéři tvorby dokumentů.....	53
4.1.6 Popis implementace a financování implementace dokumentů... 54	
4.1.7 Metody použité v analytických částech dokumentů.....	55
4.1.8 Terminologie návrhových částí dokumentů	55
4.1.9 Počet hlavních priorit návrhových částí dokumentů	58
4.1.10 Způsob zahrnutí tématu podpory podnikání a inovací mezi hlavní priority návrhových částí základních strategických dokumentů	60
4.1.11 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v dokumentech.....	62

4.1.12	Návaznost sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací na další rozvojové dokumenty	80
4.1.13	Vymezení finančních výdajových rámců krajských prostředků v dokumentech	80
4.2	ANALÝZA FINANČNÍ PODPORY PODNIKÁNÍ A INOVACÍ ZE STRANY KRAJŮ ČR.....	83
4.2.1	Finanční podpora podnikání a inovací dle informačních systémů Ministerstva financí ČR	83
4.2.2	Finanční podpora podnikání a inovací dle závěrečných účtů krajů.....	87
4.2.3	Hlavní výsledky provedené analýzy finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR	98
4.3	PODPORA PODNIKÁNÍ A INOVACÍ V RÁMCI STRATEGICKÉHO PLÁNOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE Z POHLEDU REGIONÁLNÍCH AKTÉRŮ	99
5	SHRNUTÍ POZNATKŮ VZHLEDEM K CÍLŮM DISERTAČNÍ PRÁCE	109
6	PŘÍNOS PRÁCE PRO VĚDU A PRAXI.....	119
6.1	PŘÍNOS PRÁCE PRO VĚDU	119
6.2	PŘÍNOS PRÁCE PRO PRAXI	119
	ZÁVĚR	121
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	124
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	132
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	133
	SEZNAM TABULEK.....	135
	PŘÍLOHY.....	138
	PUBLIKAČNÍ AKTIVITY AUTORA	147
	ODBORNÝ ŽIVOTOPIS AUTORA	150

ÚVOD

Problematika strategického plánování regionálního rozvoje není dosud v prostředí české veřejné správy včetně její krajské úrovně pevně ukotvena. Lze hovořit například o nepříliš jasné právní úpravě dané oblasti, metodické a terminologické nejednotnosti či občasném nepochopení významu a možnosti strategického plánování regionálního rozvoje. Právě v dnešní době spojené s celosvětovou hospodářskou krizí, ale i dále ve změněných podmínkách post-krizového období, kdy budou pravděpodobně pokračovat tlaky na zvyšování efektivity nejen ve veřejné sféře, se jeví jako velmi důležité zaměřit se na tuto problematiku a v jejím rámci na řešení a rozvoj specifických otázek (např. na úspěšnost implementace strategických a koncepčních dokumentů včetně stanovení postupů efektivního získávání a přidělování finančních prostředků na krytí rozvojových aktivit v nich plánovaných).

Souvisejícím tématem, které je v současnosti nejen v rámci České republiky poměrně intenzivně skloňováno, je téma podpory podnikání a inovací. Regionální samosprávy se snaží danou problematiku aktivně uchopit a pozitivně ovlivňovat ve spolupráci s ostatními aktéry v území (např. podnikatelské subjekty, vzdělávací instituce, výzkumné a podpůrné organizace) mimo jiné také v rámci strategického plánování regionálního rozvoje. Dané aktivity se v případě České republiky vztahují také k možnostem čerpání finančních prostředků kohezní politiky Evropské unie, aktéři regionálního rozvoje si však dozajista i sami v zrcadle probíhajících změn ve světové ekonomice uvědomují nutnost zaměřit se na rozvoj a inovace ve svém konání pro zajištění budoucí konkurenceschopnosti, a to jak samotných firem, tak příslušných regionů.

Podpora podnikání a inovací se proto jako jedno ze stěžejních témat objevuje jak v základních strategických dokumentech krajů (tj. ve strategiích rozvoje krajů či v programech rozvoje krajů), tak jsou zároveň často krajskými samosprávami vytvářeny a implementovány sektorové koncepční dokumenty zaměřené na rozvoj této tematické oblasti (např. regionální inovační strategie, příp. koncepce podpory malého a středního podnikání).

Disertační práce by měla přispět jak k dalšímu teoretickému rozpracování výše uvedené problematiky, tak i ke zkvalitnění praktických postupů využívaných v rámci strategického plánování regionálního rozvoje českou veřejnou správou, a to zejména na její regionální krajské úrovni.

1 SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Text této kapitoly stručně shrnuje poznatky kritické rešerše odborných zdrojů, které se dotýkají témat spojených s řešenou disertační prací. Představeno bude zejména teoretické pozadí problematiky strategického plánování regionálního rozvoje z pohledu veřejné správy (zejména regionální samosprávy) a souvislosti tohoto tématu s podporou oblasti podnikání a inovací.

1.1 Strategické plánování regionálního rozvoje

Problematice regionálních věd a regionálního rozvoje se v teoretické rovině věnuje značné množství pramenů. Úžeji vymezené téma metodologie řízení či plánování regionálního rozvoje rozpracovalo také již velké množství autorů, kteří se věnují možným přístupům k řešení této oblasti. Regionální plánování lze považovat za specifický případ strategického plánování, které se postupem času stalo významným předmětem zájmu představitelů měst, obcí či regionů při utváření strategií jejich rozvoje (v celosvětovém měřítku i v prostředí české veřejné správy). Strategické plánování regionálního rozvoje je v dnešní době celosvětově značně rozšířenou metodou, která je na různých úrovních veřejné správy využívána pro úspěšné řešení rozvoje určitého území.

1.1.1 Základní vymezení strategického plánování regionálního rozvoje

Strategické plánování spojuje naši výchozí pozici s tím, kam chceme jít. K tomu používá výběr směrů a cílů a volbu aktivit pro jejich dosažení (Kolektiv autorů, 2004). Podobně Skokan (2004) uvádí, že během strategického plánování vzniká představa o tom, čím se organizace (v případě této disertační práce subjekt veřejné správy představovaný regionální krajskou samosprávou) chce v budoucnu zabývat, které potřeby zúčastněných (např. podnikatelů, občanů, návštěvníků, neziskových organizací) chce uspokojovat a upřednostňovat. Je tedy vytvářena určitá vize a současně také cesta, jak tuto vizi uskutečnit. Bryson (2011) obdobně definuje strategické plánování jako snahu vytvářet základní rozhodnutí a činnosti, které formují a řídí, co daná organizace či jiná entita je, co dělá a proč to dělá. V rámci procesu strategického plánování se prolíná přemýšlení o budoucnosti, objektivní analýza a subjektivní zhodnocení různorodých ukazatelů, cílů a priorit. Výsledkem je určení budoucích směrů a aktivit, které by měly zajistit v případě určeného subjektu veřejné správy jeho efektivitu a schopnost přidávat veřejnosti určitou hodnotu (Poister, 2010). Vlastní pojem strategie pochází od řeckého slova „strategos“, tj. obecný, ale bývá používán různým způsobem. Nejobecněji se jím rozumí určení celkového účelu či poslání subjektu, jeho dlouhodobých cílů nebo zaměření činnosti, ale také alokace zdrojů potřebných pro dosažení zamýšlených záměrů. Poprvé se

tato metoda objevila v armádě USA za druhé světové války. Počátkem 70. let 20. století myšlenku strategického plánování aplikovala Harvard Business School pro potřeby soukromých společností. Na konci minulého století se pak metoda strategického plánování začala využívat pro plánování rozvoje měst a regionů (Kolektiv autorů, 2004). Jak uvádí Vozáb (1999), metoda strategického plánování je metodou velmi univerzální - jak z hlediska subjektů, pro které se plány zpracovávají, tak z hlediska území či tematického vymezení, jímž se plány zabývají. Metodu mohou stejně dobře používat firmy, města, úřady či správní orgány obecně. Předmětem strategického plánování může být rozvoj v obecném smyslu (růst firmy, komplexní rozvoj regionu apod.) i hledání řešení určitého dílčího problému (rozvoj cestovního ruchu, revitalizace zanedbaného průmyslového areálu apod.). V tomto smyslu je dle něj strategické plánování regionálního rozvoje jen jednou z aplikací obecně použitelné metody, která byla vyvinuta a přizpůsobena účelově, na základě zkušeností z jiných oborů. Důležitou charakteristikou strategického plánování je jeho orientace na dlouhodobé cíle. Tato povaha jím sledovaných cílů ovšem znamená velkou míru nejistot a rizik, které zatěžují pravděpodobnost úspěšnosti realizace plánů, lze tedy hovořit o plánování v podmínkách značné neurčitosti prostředí. To si vyžaduje uplatnit systematický přístup, a to zejména při identifikaci a analýze vnějších faktorů a jejich konfrontaci s vnitřními kapacitami sledovaného objektu či jevu a procesu (Kolektiv autorů, 2004). Blíže k vymezení pojmu strategického plánování regionálního rozvoje ve veřejné správě viz také např. Barzelay (2003), Bryson et al. (2010), Denhardt a Denhardt (2009), Farmer (2010) nebo Healey (2004).

1.1.2 Posun ke konceptu strategického managementu regionálního rozvoje

S rozšiřováním využití strategického plánování regionálního rozvoje ve veřejné správě se začaly ovšem objevovat také některé slabiny této metody (Poister a Streib, 2005). Vytvářené strategické plány nebyly v mnoha případech úspěšně implementovány. Část autorů věnujících se dané problematice proto přišla s širěji pojatým konceptem strategického managementu (příp. strategického řízení) regionálního rozvoje, který strategické plánování vidí pouze jako primární element strategického řízení, který však musí být doplněn o další prvky, mezi kterými jsou uváděny implementace, management zdrojů, organizování, kontrola a evaluace (blíže viz Halachmi et al., 1993; Poister a Streib, 2005; Steiss, 1985). Vinzant a Vinzant (1996) ve svém příspěvku identifikovali jako kritické prvky úspěšného provádění procesu strategického managementu ve veřejné sféře jednak využívání měřítek výkonnosti přímo odvozených od strategických cílů a dále existenci dostatečně silné vazby mezi strategickými dokumenty a rozpočty daných subjektů. Joyce (1999) ve shodě s výše uvedeným uvádí, že poměrně velkým problémem objevujícím se

v souvislosti s procesem strategického plánování ve veřejné sféře je získávání finančních prostředků nutných pro uskutečnění cílů obsažených ve strategických či koncepčních dokumentech, které vznikají v rámci tohoto procesu. Jinými slovy, objevuje se otázka, jak zajistit, aby strategické plánování ovlivňovalo efektivně rozpočtování daných subjektů. Ukazuje se, že strategické plánování regionálního rozvoje je mnohdy nefunkční právě kvůli absenci silné vazby strategických dokumentů na každoročně sestavované rozpočty plánujících subjektů. Pokud není proces strategického plánování vhodně integrován s rozpočtovými činnostmi, pak nemůže být implementace strategie úspěšná. V této situaci je role strategického plánování velmi omezená a nedochází ke skutečnému strategickému řízení rozvoje dané entity (rozvojové cíle a cesty jsou pouze plánovány, bez možností implementace závislých na financích ovšem nejsou strategie naplňovány). Kraje či obce by tedy v rámci procesu podpory regionálního rozvoje měly být schopny vybudovat silné vazby mezi strategickým plánováním a procesem rozpočtování (viz také Campbell a Fainstein, 2003; Bryson, 2011; Bryson et al., 2011; Boyne a Entwistle, 2009).

Jasně metodologické rozhraní mezi pojmy strategického plánování a strategického managementu či řízení však doposud nebylo stanoveno a v mnohých odborných pramenech je strategické plánování regionálního rozvoje chápáno v širším vymezení včetně dalších výše uvedených prvků. Problematikou správy a řízení regionů se navíc kromě regionálních věd zabývá celá řada dalších disciplín, jako např. správní věda, politologie, sociologie a územní plánování, což situaci dále komplikuje. Vedle pojmosloví se diskutují také různé funkční a institucionální pohledy na management regionálního rozvoje. Jak v teorii, tak i v praxi navíc probíhají diskuse o tom, jak a do jaké míry lze manažerský přístup mající svůj původ v soukromé podnikové sféře aplikovat v oblasti regionálního rozvoje (Ježek, 2006; Konsorcium DHV CR a VŠB - TU Ekonomická fakulta Ostrava, 2006). Wokoun et al. (2008) tvrdí, že základní teoretická, systémová a metodická východiska strategického řízení, resp. plánování, platí i pro jakoukoliv úroveň veřejné správy (vč. úrovně regionální). V oblasti regionálního rozvoje je navíc využitelnost metod soukromé správy výraznější než v klasických oborech veřejné správy. V rozhodovacích procesech je ovšem potřebné respektovat jednak vyšší stupeň právní regulace a složitější proces realizace funkcí veřejné správy, jednak specifické rysy vyplývající z potřeby ochrany a uplatnění veřejného zájmu a předcházení možného střetu mezi soukromým a veřejným zájmem v činnosti veřejné správy (Wokoun et al., 2007). V mnoha případech tak manažeři ve veřejné správě následují své kolegy v soukromém sektoru (např. přebírání některých manažerských technik). V dnešní době se tedy rozdíl v managementu soukromého a veřejného sektoru stále více zmenšují, ztrácí se ostrá hranice mezi soukromými a veřejnými organizacemi. Stále více se také

prohlubuje vzájemná spolupráce organizací veřejného sektoru s organizacemi soukromými. V takto složitém prostoru není možné jasně odlišit, zda se určité aspekty managementu vztahují pouze k veřejnému či pouze k soukromému sektoru, některé funkce a činnosti soukromých i veřejných manažerů jsou totožné. Některé rozdíly mezi managementem ve veřejném a soukromém sektoru však stále existují (např. neexistence ziskového motivu u veřejných organizací jako měřítko výkonnosti, rozdílné právní prostředí daných sektorů, možnost veřejnosti ovlivňovat rozhodování veřejných subjektů, vliv médií na rozhodování veřejných funkcionářů), blíže viz Wright a Nemeč (2003).

Významný rozdíl mezi soukromou a veřejnou sférou lze spatřovat také v tom, že v řídicí struktuře regionů či municipalit dochází ke koexistenci dvou typů managementu - managementu voleného a managementu profesionálního. Volený management (zastupitelstvo, rada, hejtman, primátor, starosta) se mění zcela nebo částečně v několikaletém funkčním období. Volený manažer není pro výkon své funkce předem speciálně odborně vzděláván. Volený management rozhoduje o orientaci a cestách rozvoje kraje, resp. obce a v jeho kompetenci jsou všechna závažná rozhodnutí. Profesionální management (krajský úřad, úřad obce, ředitel úřadu, tajemník, vedoucí útvarů) by měl být stabilizující složkou regionálního a municipálního managementu. Profesionální manažer je na výkon své funkce dlouhodobě odborně připravován. Profesionální management samostatně rozhoduje ve věcech fungování kraje a jeho správy a v jeho kompetenci jsou prakticky všechna správní rozhodnutí. Profesionální management také připravuje a předkládá dokumenty (mezi něž patří i strategické a koncepční dokumenty či návrhy rozpočtu), pro jejichž schválení má rozhodovací pravomoc jen volený management (Wokoun et al., 2008). Jackson a Brown (2003) problematiku voleného a profesionálního managementu rozvádějí na příkladu procesu tvorby rozpočtu. Tvorba rozpočtu je dle nich extrémně složitou a pro nezaspěčené i matoucí procedurou. Autoři tvrdí, že kromě politiků a voličů jsou pro sestavování rozpočtu klíčovými hráči také byrokraté (úředníci). Politici jako schvalovatelé rozpočtu se snaží o uspokojení poptávky svých voličů optimálně velkým rozpočtem. Odborné statě o veřejné volbě ovšem předpokládají, že i samotní úředníci mají své zájmy a usilují o maximalizaci svého vlastního užitku v rámci institucionálních mantinelů omezujících jejich činnost (úředníci tedy nejsou v procesu sestavování rozpočtu neutrálními činiteli). Úředníci maximalizující užitek se snaží maximalizovat velikost svého rozpočtu (čímž se např. zvětšuje úředníková moc, postavení či veřejná pověst, počet podřízených, jejich platy i plat samotného úředníka a další funkční výhody). Politik může tvořit rozhodnutí, ale obvykle je to úředník, kdo je zdrojem informací a kdo navrhuje program rozhodování. Úředníci mají o zabezpečovaných činnostech podrobnější informace než politici, a tito nejsou schopni při absenci externích expertů (poradců) předávané informace

zpochybnit. Autoři dále uvádějí závěry teoretických modelů založených na empirickém studiu procesu rozpočtování ve Spojeném království a Spojených státech amerických, které tvrdí, že byrokracie veřejného sektoru má tendenci rozšířit výstup veřejného sektoru až na dvojnásobek úrovně výstupu, který by byl považován za společensky optimální.

Dalším specifickým řízení na úrovni regionu či obce je také zvýšená potřeba uplatňování principu partnerství. Je možné konstatovat, že tento princip je v prostředí české veřejné správy nejvíce rozvinut právě v rámci procesu strategického plánování (mj. také pod tlakem Evropské unie v minulých letech). Klíčovým aspektem plánovacích procesů je sladění různorodých zájmů aktérů ve vztahu k rozvoji daného prostoru či věcné oblasti tak, aby mohla být využita místní specifika a příležitosti a současně aby nedocházelo k prostorovým či jiným konfliktům. Je třeba, aby regionální management uměl identifikovat, v čem tyto subjekty na rozvoj regionu mohou působit akceleračně, v čem retardačně a kdy mohou být pro regionální management při strategickém rozhodování rizikem. Ve strategickém řízení krajů je dominantní partnerství institucionální, na úrovni obcí pak partnerství občanské (Binek a Galvasová, 2008; Wokoun et al., 2008).

V souladu s výše uvedeným lze dle Wokouna et al. (2008) shrnout, že strategické plánování (resp. strategické řízení či strategický management) regionálního rozvoje je složitý interaktivní proces, který klade velké odborné i lidské nároky na všechny jeho aktéry. Proces strategického řízení od deklarace záměru po jeho realizaci zahrnuje velké množství vzájemně provázaných aktivit. Lze je rozdělit do tří základních fází, kterými jsou strategická analýza, strategický výběr (návrh strategie) a implementace (realizace) strategie. Skokan (2004) tento pohled doplňuje a uvádí, že příprava a realizace strategií regionů (ale i firem) probíhá podle určitých postupů, které nazýváme modelem strategického managementu. V teorii strategického managementu nalezneme celou řadu těchto modelů, které jsou obvykle charakterizovány několika po sobě jdoucími a případně se opakujícími fázemi, neboť proces strategického managementu je iterativním procesem vedoucím k dosažení cílů v dynamickém prostředí. Jako příklad modelu je autorem uváděno schéma: formulace strategie - implementace strategie - vyhodnocování strategie a kontrola.

1.1.3 Česká veřejná správa a strategické plánování regionálního rozvoje

Poměrně široce je dále diskutována také problematika členění, významu, návaznosti a obsahu strategických dokumentů (viz např. Bryson, 2011). V rámci české veřejné správy se nejčastěji vychází ze zažité praxe. Metodologie a praxe regionální politiky v obecné rovině vnímá strategii rozvoje jako dlouhodobý koncepční dokument, který určuje základní linie rozvoje daného subjektu, resp. území daného subjektu ve všech základních oblastech na dlouhé období.

Program rozvoje je pak vnímán jako střednědobý dokument. Vychází a navazuje na strategii rozvoje a ve střednědobém horizontu vytyčuje opatření, která bude subjekt realizovat, aby dosáhl strategických cílů. Plán (akční plán) je pak krátkodobý dokument prováděcího charakteru, sloužící ke konkretizaci vybraných opatření ve formě projektů či aktivit. Obsahuje již harmonogram a stanovuje způsob financování. Velmi důležitým aspektem systému strategických a koncepčních dokumentů je zajištění jejich provázanosti a sladění, a to na vertikální i horizontální úrovni (Binek a Galvasová, 2008). Wokoun et al. (2008) pak podobně k systému strategických a koncepčních dokumentů na krajské úrovni České republiky uvádí, že základním nástrojem strategického řízení na krajské úrovni by měl být strategický plán rozvoje regionu (strategie rozvoje). Strategický plán rozvoje kraje deklaruje dlouhodobé cíle rozvoje kraje, vymezuje základní cesty (priority) jejich dosažení a zakládá kontinuitu jeho rozvoje na 10 až 15 let, má svou společensko-politickou, systémovou a věcnou dimenzi. Nelze stanovit, která z těchto dimenzí je významnější, neboť všechny působí přísně synergicky. Jejich provázaná existence působí akceleračně (tj. efekty násobí), absence kterékoliv z nich působí retardačně (tj. efekty výrazně omezuje). Strategický plán nemůže být ovšem izolovaným dokumentem. Ze systémového pohledu by měl být jedním ze stavebních kamenů v systému strategického řízení regionálního a municipálního rozvoje, hierarchicky rozvíjeného z úrovně Evropské unie přes úroveň České republiky a krajů až do úrovně obcí. Na hlavní strategické dokumenty typu strategického plánu rozvoje kraje by měly navazovat strategické dokumenty rozpracovávající regionální rozvoj na kratší období (např. program rozvoje územního obvodu kraje), jednotlivé sektorové koncepční dokumenty (upravující rozvoj v určité tematické oblasti, např. v oblasti životního prostředí, školství, kultury atd.), strategické dokumenty nižších územních celků (např. obcí či mikroregionů), příp. mohou být využity také při vytváření územně-plánovací dokumentace.

Na úrovni krajů České republiky se rozvinuly dva modely strategického plánování regionálního rozvoje - dvojestupňový a trojestupňový model. V případě dvojestupňového modelu zpracovává určitý kraj pouze jeden typ základního strategického dokumentu, nejčastěji program rozvoje územního obvodu, který je doplněn sektorovými koncepčními dokumenty. V případě trojestupňového modelu je střednědobému programu rozvoje nadřazena dlouhodobá strategie rozvoje (v rámci modelu tedy existuje posloupnost: strategie rozvoje - program rozvoje územního obvodu - sektorové koncepční dokumenty), blíže viz Hájek et al. (2012), příp. Grebeníček a Hájek (2013).

V české odborné literatuře bylo publikováno také několik analyticky a komparativně zaměřených příspěvků, které se věnují konkrétním analýzám strategického plánování či řízení regionálního rozvoje v české veřejné správě, a to včetně krajské úrovně. Smejkal (2008) provedl analýzu programů rozvoje

územních obvodů krajů jako základních koncepčních dokumentů na krajské úrovni ČR. Autor v závěru konstatuje značnou různorodost terminologie a metodik tvorby koncepčních dokumentů, zdůrazněno je i nedostatečné zohlednění vztahů rozvojových cílů a problémových (disparitních) oblastí jednotlivých krajů. Novák (2010) zaměřil svůj příspěvek na hodnocení kvality strategických plánů rozvoje obcí a regionů České republiky pomocí určených charakteristik. Hruška (2011) se ve svém výzkumu věnuje strategickému plánování rozvoje českého venkova, ve svém příspěvku upozorňuje na některé problematické body v dané oblasti. Blažek a Vozáb (2004) shrnují prvotní zkušenosti s vytvářením strategických a programových plánů v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie. Obecnější otázky významu strategického plánování pro rozvoj českých měst a regionů řeší ve svém článku Maier (2000). Kutscherauer (2007) pak považuje za základní předpoklad možného zkvalitňování regionálního a municipálního managementu zvyšování jeho profesionality, které spočívá zejména v uplatňování uvedených principů strategického řízení, ve využívání zásady programování či reálném naplňování principů subsidiarity a partnerství. Část autorů zmiňuje také problémy českého regionálního plánování spočívající v ne zcela vyhovujícím vymezení krajů a jejich kompetencí na přelomu tisíciletí. Je poukazováno na vysoký počet populačně malých krajů s minimálním politickým významem, na některé případy nevhodného vymezení hranic nových krajů, na neuspokojivé vymezení práv a povinností mezi národní, krajskou a obecní úrovní veřejné správy či na otázky nedostatečného financování krajů (viz např. Baun et al., 2004). Z dalších příspěvků, které obsahují tematiku strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů, resp. se věnují strategickým dokumentům krajů a jejich hodnocení, lze jmenovat např. Pecháčkovou (2009), Synkovou (2009) nebo Štiku a Příkryla (2007). Půček (2009) se pak ve svém příspěvku zaměřil na hlavní rozdíly strategického a územního plánování jako dvou nástrojů rozvoje území. V dané tematické oblasti aktivně publikoval v uplynulých letech také autor této disertační práce, který se v rámci svého výzkumného zaměření orientuje zejména na praktické otázky provádění strategického plánování regionálního rozvoje v prostředí české veřejné správy (blíže viz Publikáční aktivity autora).

Co se týče přípravy strategických a koncepčních dokumentů, bývá využíváno buď tzv. expertního, nebo tzv. komunitního přístupu. Expertní tvorba strategií představuje relativně uzavřený proces, který je založen především na participaci významných představitelů dané obce či regionu (tzv. politických, ekonomických a společenských elit). Komunitní přístup naopak staví na otevřeném přístupu k plánování všem subjektům v rámci dané komunity, které se mohou zúčastnit všech fází přípravy dokumentu. Zapojována je i široká veřejnost. V rámci zpracovávání dokumentů probíhají průběžná jednání zpracovatele se

zadavatelem (může být i totožný v případě zpracování ve vlastní režii úřadu) a s relevantními subjekty, přičemž zapojení různých subjektů se odvíjí mimo jiné od jejich vlastní aktivity (Binek a Galvasová, 2008; Maier, 2000). Hruška (2011) dále upozorňuje na nutnost participace širokého spektra zainteresovaných subjektů z daného území, a to nejen při vytváření jednotlivých strategických dokumentů, ale také při jejich implementaci (kdy participaci různých aktérů v rámci procesu strategického plánování považuje v souladu s dalšími autory v případě ČR za nedostatečnou). Dostatečné zapojení a zájem veřejnosti na zpracování strategických dokumentů může následně vyvolávat také potřebný tlak na jejich dodržování. Maier (2001) rozebírá otázky přechodu ČR ze systému centrálního řízení a plánování na dnešní systém územního (prostorového) plánování. Plánovatelé musí dle autora prostorové plánování otevřít interakci a spolupráci s laickými aktéry územního rozvoje a uživateli daného území (prostorové plánování musí být právem a odpovědností celého dotčeného společenství).

Kromě teoretických přístupů ovlivňuje strategické plánování regionálního rozvoje v podmínkách České republiky také legislativní prostředí. Strategické plánování je stanoveno jako nástroj pro plánování a řízení v zákoně č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, v zákoně č. 129/2000 Sb., zákon o krajích a zejména v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Zákon o podpoře regionálního rozvoje vymezuje oblasti podpory regionálního rozvoje, stanovuje zaměření státní podpory regionálního rozvoje, stanovuje aktéry regionálního rozvoje vč. jejich působnosti při podpoře regionálního rozvoje, definuje programové dokumenty vypracovávané na celostátní a krajské úrovni a stanovuje prostředky k podpoře regionálního rozvoje jak na úrovni státní, tak úrovni krajské. Okrajově se řešené problematiky dotýkají samozřejmě také další legislativní předpisy České republiky (jako např. zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu). Problematiku strategického plánování regionálního rozvoje dále upravují také některé právní akty Evropské unie. Vymezení struktury, obsahu ani procesu vytváření strategických dokumentů regionálního rozvoje se však česká právní úprava nijak významně nevěnuje. Praktickým důsledkem absence systémové úpravy v legislativě je častý výskyt nesystémových strategických dokumentů, což s sebou nese obtížnou možnost jejich vzájemné věcné i časové prostupnosti jak v rovině horizontální, tak i v rovině vertikální (Binek a Galvasová, 2008).

1.1.4 Krátce ke vztahu strategického a územního plánování

Jak již bylo v předchozím textu naznačeno, problematikou správy a řízení regionů se zabývá mimo dalších disciplín také územní plánování. Půček (2009) ve svém příspěvku rozebírá vzájemné vztahy strategického a územního plánování jako dvou využívaných nástrojů rozvoje území. Územní plánování je

považováno za jeden ze strategických nástrojů pro správu a rozvoj určitého území. Jedná se o proces, jehož hlavním cílem je dle znění zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území. Za nástroje územního plánování jsou pak označovány územně plánovací podklady (územně analytické podklady, územní studie), politika územního rozvoje, územně plánovací dokumentace (zásady územního rozvoje krajů, územní plán obce, regulační plán) a územní rozhodnutí. Autor zdůrazňuje nutnost vzájemné provázanosti dokumentů územního plánování a strategických rozvojových dokumentů, a to zejména na úrovni krajů a obcí (horizontální hledisko). Územní plán na určité úrovni by tak měl respektovat plán strategický této úrovně a naopak. Pro strategický plán musí být určující limity území stanovené územní dokumentací, naopak pro tvorbu územního plánu je třeba znát záměry využití daného území stanovené strategickým plánem. Za ideální stav je považována tvorba obou typů dokumentů ve stejném období, tak aby se mohly vzájemně ovlivňovat a provazovat již při svém vzniku. Vertikální provázanost je pak pro dokumenty územního plánování předepsána zákonem, kdy dokumenty nižšího stupně musí respektovat vyšší úroveň (státní politika územního rozvoje => krajské zásady územního rozvoje => obecní územní plány => územní rozhodnutí). U dokumentů strategického plánování tato vertikální vazba stanovena není a z podstaty strategického plánování regionálního rozvoje také není vždy využitelná.

Podobně také Wokoun et al. (2008) uvádí hlavní rozdíly mezi územními plány (kdy jejich cíle, obsah, postupy zpracování a schvalování jsou určeny zákonem) a strategickými plány (kdy tyto vznikají na základě dobrovolné spolupráce aktérů regionálního rozvoje). Územní plánování je považováno spíše za restriktivní (regulační), strategické plánování je charakterizováno spíše jako pozitivní plánování nabídkové strany regionu.

Šilhánková (2007) představuje čtyři prakticky využívané modely vztahu strategického a územního plánování:

1. strategický a územní plán nemají vůči sobě žádnou vazbu (uváděno jako nejčastější případ v rámci české veřejné správy),
2. strategický plán předchází zpracování územního plánu (v rámci strategického plánu jsou formulovány obecné vize a záměry, které následně slouží jako společenská objednávka pro zadání územního plánu),
3. strategický plán následuje po zpracování územního plánu (strategický plán je chápán spíše jako dokument realizační, soustřeďuje se spíše na úzce vymezené lokality a řešení jejich konkrétně definovaných dílčích problémů),

4. strategický a územní plán jsou zpracovávány současně a při svém zpracování a implementaci se vzájemně prolínají (v české praxi uváděno jako výjimečný případ, kdy oba typy dokumentů spolupracují při plánování a harmonizaci rozvoje města; strategický plán v úvodních fázích zpracování stanoví obecné vize a záměry, které jsou po ověření územních možností a souvislostí v územním plánu rozpracovány do dílčích strategií či akčních plánů opět v rámci strategického plánování).

Jedlička et al. (2010) pak tvrdí, že územní plánování v ČR až na výjimky příliš důsledně nevyužívá strategických dokumentů, resp. jejich stanovených cílů (zejména na municipální úrovni). Autoři pak na základě norské inspirace navrhuje na úrovni obcí změnu systému komplexního plánování (nazývaného jako „koordinované plánování“ a sestávající ze strategického a územního plánování) tak, aby na sebe v uzavřeném cyklu navazovaly základní prvky plánování představované obecnou strategií (udržitelného) rozvoje, územním plánem a sledováním (udržitelného) rozvoje obce pomocí sady určených indikátorů. Zdůrazňován ve vztahu ke kvalitě koordinovaného plánování je opět také prvek otevřenosti celého procesu plánování vůči veřejnosti.

1.2 Podnikání, inovace a regionální rozvoj

Regionální rozvoj začal být intenzivněji spojován s podnikatelským sektorem (resp. se sektorem firem) od počátku 20. století, kdy byly postupně publikovány neoklasicky založené lokalizační teorie Webera, Hotellinga či Löscheho, které se zabývaly vysvětlováním lokalizačního rozhodování firem. V první polovině 20. století došlo také k rozvoji regionální politiky inspirované neoliberalními ekonomickými přístupy, která prosazovala nástroje regionálního rozvoje zaměřené na podnikatelský sektor (např. podpora malých a středních podniků pomocí výhodných půjček nebo poskytováním poradenství, deregulační opatření ve formě tvorby podnikatelských či bezcelních zón). S tématem podpory podnikání a později i inovací bylo následně pracováno také v mnoha dalších teoretických přístupech k regionálnímu rozvoji (blíže viz Blažek a Uhlíř, 2011; Blakely a Leigh, 2010; Hudec et al., 2009). Do dnešní doby je v odborné literatuře hojně diskutován vztah podnikání k regionálnímu rozvoji, resp. navazujícím otázkám regionálního růstu nebo regionální konkurenceschopnosti.

Různými přístupy je hodnocen příspěvek podnikatelského sektoru k rozvoji regionů či měst. Hlavní pozitiva fungujícího a rozvíjejícího se podnikatelského sektoru jsou spatřována v tvorbě nových pracovních příležitostí, v příspěvku k rozvoji konkurence na trhu, ve zvyšování produktivity pomocí inovací, v kladném ovlivňování regionálního či lokálního prostoru z pohledu zakládání nových firem či v pozitivním ovlivňování všeobecné socio-ekonomické situace subjektů v daném území (např. Acs 2006; Audretsch a Keilbach, 2004; Benneworth, 2004; Fritsch a Mueller, 2004; Mueller, 2006).

Někteří autoři či analytické studie se naopak věnují možnostem regionů, resp. regionálních politik a strategických dokumentů k pozitivnímu ovlivňování rozvoje podnikatelského sektoru (např. Huggins a Williams, 2011; OECD, 2011; Pimenova a van der Vorst, 2004; Storey, 1999). Řešena je dále také obecná úloha prostoru při rozvoji podnikatelských aktivit (např. Andersson, 2005; Hindle, 2010).

Dále budou shrnuty poznatky odborné literatury z posledních let k několika základním konceptům regionálního rozvoje vztahujících se blíže k řešené tematické oblasti, které se zabývají zejména podporou malého a středního podnikání, inovací či klastrů, zřizováním podnikatelských inkubátorů, vědeckých parků či průmyslových zón, příp. spoluprací podnikatelského, akademického a veřejného sektoru (tzv. triple helix). Konceptu podpory malého a středního podnikání se věnují např. Kaufmann a Tödtling (2002), kteří se ve svém příspěvku zabývají efektivitou regionálních nástrojů na podporu inovací malých a středních podniků v Rakousku. Dle autorů je část této podpory špatně směřována. Přímá finanční podpora se příliš zaměřuje na výzkum a vývoj, zanedbávána je však komercializace inovací, což znevýhodňuje poměrně velkou část firem z daného sektoru, které nejsou zaměřeny na pokročilé technologie a inovace. Dle výsledků analýzy je omezený také přínos regiony hojně podporovaných technologických center. Hjalmarsson a Johansson (2003) hodnotí veřejně financované poradenské služby pro podnikatelský sektor, resp. malé a střední podnikatele. Autoři doporučují, aby veřejné intervence efektivně doplňovaly soukromý poradenský sektor zejména v oblasti strategických služeb (např. zprostředkování nových obchodních příležitostí či zajištění financování pro rozjezd firem). Podobně Cumming a Fischer (2012) se zabývají hodnocením efektivity prostředků vynakládaných veřejnou správou na poradenské služby pro začínající firmy, a to z pohledu jejich vlivu na podnikatelské výstupy (růst tržeb, inovace, investice, patenty, strategická partnerství). Velmi populární mezi odbornou veřejností je v současné době koncept inovací či regionálních inovačních systémů. Inovace jako výsledek procesů učení a tvorby znalostí jsou v dnešním globalizovaném světě jedním ze základních elementů, kterými se firmy snaží ve svých strategiích pro posílení konkurenceschopnosti reagovat na měnící se prostředí a ztrátu tradičních konkurenčních výhod (viz např. Asheim a Coenen, 2005; Dohse, 2007; Maskell a Lorenzen, 2004; Pavelková a Jirčíková, 2008; Skokan, 2007; Tödtling a Trippel, 2005). Proces tvorby inovací je přitom ovlivněn celou řadou faktorů, k nimž se tradičně řadí jednak výše investice do základních vstupů a jednak institucionální rámec tvorby inovace (Crescenzi et al., 2007). Širokou pozornost v procesu tvorby inovací však získaly rovněž prostorové souvislosti. Jak je uváděno některými autory, tvorba a difúze inovace je silně lokalizovaný proces s regionálním omezením (Girma a Wakelin, 2007; Hájek et al., 2011; Tödtling a Trippel, 2005), charakteristiky území ovlivňují

konkurenceschopnost ekonomických subjektů (Porter, 1990) a celá řada high-tech odvětví vykazuje vysoký stupeň prostorové koncentrace (Gertler a Vinodrai, 2009). V odborné literatuře panuje shoda, že inovace vzniká na základě interakcí aktérů vlastních komplementární znalosti, a to jak v rovině vertikální ve vztahu zákazníka a dodavatele, tak v rovině horizontální v kooperačním vztahu vzájemně si konkurujících firem (viz např. Bathelt et al., 2004; Maskell, 2001, Waxell a Malmberg, 2007). Institucionální prostředí (základní pravidla chování aktérů) ovlivňující a současně prostorová blízkost usnadňující interakce aktérů tak získávají v procesu tvorby inovace své nezastupitelné místo, a to zejména v případě prostorově citlivé nekodifikovatelné, tj. tacitní znalosti. Storper a Venables (2004) vyzdvihují v tomto ohledu význam komunikace tváří v tvář. Na základě organizovaných i neorganizovaných setkání následně vzniká pravidelně aktualizovaná zásobárna specifických znalostí, do které přispívají a z níž čerpají informace místní aktéři sdílející místně specifická schémata vzájemné komunikace (tzv. „local buzz“, volně přeloženo do češtiny jako „místní šum“). Vhodná kombinace znalostí ze zásobárny pak umožňuje inovace (Bathelt et al., 2004). Různé úrovně veřejné správy pak na podporu inovací vytvářejí a implementují strategické dokumenty či inovační politiky, které jsou často označovány jako regionální inovační strategie (blíže viz např. Lin et al., 2010; OECD, 2011). Výše uvedené myšlenky jsou pak dále základem pro podporu tvorby inovací prostřednictvím klastrových iniciativ, resp. klastrů. Za klastry jsou považovány místní koncentrace vzájemně propojených firem a institucí v konkrétním oboru. Vytváření klastrů působí pozitivně na tvorbu inovací, na konkurenceschopnost, vytváření dovedností, růst a dlouhodobou podnikatelskou dynamiku (viz např. Desrochers a Sautet, 2004; Martin a Sunley, 2003; Pavelková et al., 2009; Porter, 2003). Podnikatelskými inkubátory a jejich výstupy v oblasti spolupráce a poradenských služeb se pak zabýval ve své studii např. Rice (2002). Výše uvedené přístupy pak doplňuje koncept věnovaný přínosům spolupráce podnikatelského, akademického a veřejného sektoru, tj. koncept „triple helix“ (viz např. průkopníci tohoto konceptu Etzkowitz a Leydesdorff, 2000).

1.3 Politika podpory podnikání a její nástroje

Úroveň podnikatelské aktivity v určité společnosti není determinována pouze ekonomickými, historickými či sociálními faktory. Jak uvádí Verheul et al. (2001), je již dnes všeobecně akceptováno, že také vlády mohou podnikatelské prostředí svými opatřeními ovlivňovat. Politiku podpory podnikání lze definovat jako činnost vlády (resp. různých vládních úrovní určitého státu příp. seskupení států), která má za cíl rozvoj podnikání, resp. zvýšení míry podnikatelských aktivit ve společnosti. V rámci politiky podpory podnikání lze dále rozlišovat historicky starší politiku podpory malých a středních podniků (která se

především zaměřuje na posilování konkurenceschopnosti a možnosti expanze stávajících subjektů) a novější politiku podpory podnikavosti (jejíž hlavním cílem je zejména podporovat individuální subjekty v zakládání nových podniků)¹. Uvedené dvě podkategorie politiky podpory podnikání lze doplnit také o zvláštní politiku podpory inovací, která je v případě některých zemí také aplikována (Stevenson a Lundström, 2001).

Verheul et al. (2001) dále uvádějí tradičně využívané klasifikace politik podpory podnikání. Z prvního pohledu tak mohou být tyto politiky zaměřeny buď na stranu vstupů do podnikání (např. pracovní síla, finance či informace), nebo na stranu výstupů z podnikání (např. tržní příležitosti podniků). Z dalšího pohledu lze politiky podpory podnikání dělit na všeobecné (jsou zaměřeny na celou ekonomiku) a na specificky orientované (jsou zaměřeny např. pouze na malé a střední podniky). Třetí pohled pak rozlišuje následující politiky podpory podnikání:

- makro politiky (např. úrokové míry, zdanění, regulace pracovního trhu),
- deregulace a zjednodušování (např. legislativa, administrativní zatížení podnikatelů),
- sektorové a na konkrétní oblasti orientované politiky (politiky zaměřené na určité skupiny osob, regiony či sektory),
- finanční a nepřímá asistence (např. poskytování informací),
- vztahy mezi firmami a vládami,
- vzdělávací systém.

Poslední čtvrtý pohled pak uvádí osm oblastí, na které mohou být zaměřeny nástroje podpory podnikání (a inovací) v rámci uváděných politik:

- administrativní zatížení,
- pozdní platby,
- finance,
- internacionalizace,
- informace,
- vzdělávání a příprava pracovní síly,
- výzkum, vývoj a inovace,
- podpora podnikavosti (zakládání nových podniků).

V souladu s výše uvedeným Stevenson a Lundström (2001) vymezují šest hlavních kategorií nástrojů, které mohou být vládami využívány v rámci zvolené politiky podpory podnikání (blíže viz tabulka 1.1).

¹ První náznaky politiky podpory malých a středních podniků se objevily v 50. letech 20. století (USA, Tchaj-wan, Kanada, Nizozemí), novější koncept politiky podpory podnikavosti se začal prosazovat až v 90. letech 20. století (Kanada, Nizozemí, Spojené Království), blíže viz Stevenson a Lundström (2001).

Tabulka 1.1 Nástroje podpory podnikání

Kategorie nástrojů	Charakteristika
Regulace prostředí	Do této kategorie nástrojů jsou řazeny aktivity zaměřené na deregulaci a zjednodušování administrativy pro MSP (např. zjednodušené vykazování či možnosti zajištění veškerých administrativních úkonů vztahujících se k podnikání na jednom kontaktním místě). Mezi další nástroje pak patří např. vydávání licencí a povolení, zdanění, regulace pracovního trhu, soutěžní politika či zjednodušení pravidel pro bankrot.
Podpůrná infrastruktura a služby	Tato kategorie nástrojů podporuje zejména MSP, a to buď samotnou fyzickou podpůrnou infrastrukturou (např. centra podnikatelských služeb, podnikatelské inkubátory, vědecké parky), případně poskytováním podpůrných služeb (poradenství) v různých oblastech (např. finance, plánování, strategie, možnosti spolupráce, získávání zdrojů, tržní příležitosti). Mezi nejnovější trendy v této kategorii patří např. jednotná místa pro vyřizování administrativních záležitostí, online portály, mentorské odborné vedení začínajících podnikatelů či podpora síťování a dalších forem spolupráce.
Přístup k financím	Tato kategorie nástrojů má za cíl zlepšení přístupu malých a středních podniků k finančnímu kapitálu. Mezi tyto nástroje jsou řazeny např. záruční programy u podnikatelských úvěrů, fondy mikropůjček, úvěrové fondy, programy finanční podpory výzkumu a vývoje, podpora využití rizikového kapitálu (business angels), daňová zvýhodnění investic, dotace a granty.
Podnikatelské vzdělávání	Tato kategorie nástrojů se snaží posílit podnikatelskou kulturu prostřednictvím podnikatelského vzdělávání, které by mělo být integrováno do školních osnov na všech stupních škol (od základních škol až po univerzity). Mezi konkrétní nástroje lze řadit různé vzdělávací programy zaměřené na podnikání (resp. podnikavost), partnerství vzdělávací a podnikové sféry či programy podpory studentských podniků.
Propagace podnikání	Tato kategorie nástrojů je zaměřena na vytvoření širokého povědomí o podnikání ve společnosti a na zvýšení jeho uznání. Mezi konkrétní nástroje patří novinové články nebo televizní pořady o podnikání. Využívány jsou také různé druhy společenských akcí zaměřených na podnikatele, případně různé druhy podnikatelských soutěží.
Zaměření na vybrané cílové skupiny	Tato kategorie nástrojů se snaží svou podporou zvýšit počet podnikatelů u vybraných demografických skupin, typicky se jedná o mladé podnikatele, ženy, minoritní etnické skupiny, imigranty, nezaměstnané, absolventy škol či osoby se zdravotním znevýhodněním (např. poradenská centra pro ženy - podnikatelky).

Zdroj: vlastní zpracování dle Stevenson a Lundström (2001)

Na úrovni Evropské unie je pak politika podpory podnikání vymezena v několika navazujících dokumentech. V roce 2008 byl publikován klíčový dokument s názvem „*Small Business Act*“ pro Evropu, který obsahuje soubor nejrůznějších opatření na podporu podniků. Hlavním cílem dokumentu je usnadnit malým firmám jejich fungování. Dle znění dokumentu musí Evropská unie i členské státy při tvorbě nových politik vždy myslet na malé a střední podniky, nová nařízení nesmí podnikům přidávat další břemena. V roce 2011 byl proveden přezkum původního dokumentu, který vedl k jeho aktualizaci s ohledem na změněné politické a ekonomické prostředí (European Commission, 2011). Dokument definuje soubor deseti zásad, které by měly být dodržovány při tvorbě a provádění všech politik v rámci Evropské unie:

- vytvořit prostředí, ve kterém budou podnikatelé a rodinné podniky moci vzkvétat a podnikání bude odměňováno;
- zajistit, aby čestní podnikatelé, kteří čelili úpadku, dostali rychle druhou šanci;
- navrhnout pravidla v duchu zásady „Zelenou malým a středním podnikům“;
- přimět státní správy, aby reagovaly na potřeby malých a středních podniků;
- přizpůsobit nástroje veřejné politiky potřebám malých a středních podniků: usnadnit účast malých a středních podniků na veřejných zakázkách² a lépe využívat možnosti státní podpory pro malé a střední podniky;
- usnadnit přístup malých a středních podniků k financování a rozvinout právní a podnikatelské prostředí podporující včasné úhrady v obchodních transakcích;
- pomoci malým a středním podnikům více těžit z příležitostí, které nabízí jednotný trh;
- podporovat zvyšování kvalifikace v malých a středních podnicích a všechny formy inovací;
- umožnit malým a středním podnikům, aby výzvy ochrany životního prostředí přeměnily na příležitosti;
- povzbuzovat a podporovat malé a střední podniky při využívání výhod růstu trhů (European Commission, 2008).

Na začátku roku 2013 byl pak Komisí zveřejněn další podpůrný dokument Evropské unie s názvem *Akční plán podnikání 2020*. Akční plán stanovuje řadu opatření, která by měla být přijata na úrovni Evropské unie i členských států

² Konkrétní příklady zlepšení přístupu malých a středních podniků k veřejným zakázkám prostřednictvím nástrojů elektronického zadávání uvádí např. Jurčík (2007).

s cílem podpořit podnikání v Evropě. V rámci akčního plánu se navrhuje bezprostředně zasáhnout v těchto třech oblastech (resp. třech pilířích):

- *pilíř akčního plánu 1 - Podnikatelské vzdělávání a odborná příprava na podporu růstu a zakládání podniků* (mezi konkrétními opatřeními v této oblasti je uváděna např. podpora rozvoje podnikatelského vzdělávání, podpora rozvoje podnikatelských škol a institucí pro odborné vzdělávání a přípravu, podpora zakládání podniků řízeného univerzitami, podpora vzniku univerzitních podnikatelských ekosystémů, podpora praktických zkušeností studentů s podnikáním skrz řízení minipodniků či řízení podnikatelských a sociálních projektů);
- *pilíř akčního plánu 2 - Vytváření prostředí, ve kterém se mohou podnikatelé rozvíjet a růst* (jedná se o opatření, která by měla odstraňovat překážky, které brání zakládání a růstu podniků, a to v šesti určených oblastech - přístup k financování, podpora pro podnikatele v zásadě důležitých fázích životního cyklu podniků a jejich růstu, uvolnění nových podnikatelských příležitostí v digitálním věku, převádění podniků, konkurzní řízení a druhá šance pro poctivé podnikatele, snížení regulační zátěže);
- *pilíř akčního plánu 3 - Vzory a oslovování specifických skupin* (opatření na podporu změny v pozitivním vnímání profese podnikatele, propagace hodnot podnikání pro společnost, podpora žen, seniorů, migrantů, nezaměstnaných a mladých lidí v podnikatelské činnosti), blíže viz (European Commission, 2013).

Nástroje podpory podnikání na úrovni Evropské unie tak lze rozčlenit následovně:

- *regulace* - např. povinný test dopadů nových politik na malé a střední podniky, omezování byrokracie, jednodušší pravidla fakturace daně z přidané hodnoty, jednotná kontaktní místa, zrychlené řešení bankrotů a druhá šance v podnikání,
- *přístup k financím* - např. finanční fórum pro malé a střední podniky na úrovni EU, snadnější přístup k půjčkám, mikroúvěry, finanční pomoc od Evropské investiční banky, kapitálové financování, mezaninové financování, boj proti opožděným platbám, lepší přístup k financování výzkumu, veřejná podpora ve vztahu k malým a středním podnikům, zaměření kohezní politiky,
- *podpora podnikání a podnikavosti* - např. pořádání Evropského týdne malých a středních podniků, výměna osvědčených postupů, Evropské ceny za podnikání, Erasmus pro mladé podnikatele, zmenšování rozdílů mezi ženami a muži, vzdělávání v oblasti podnikání,

- *přístup na trhy* - např. využívání vnitřního trhu EU, zjednodušení práva obchodních společností, směrnice EU o službách, pochopení norem, ochrana duševního vlastnictví, soutěž o veřejné zakázky, podpora výzkumu, vývoje a inovací, podpora eko-inovací, rozvoj digitální ekonomiky, síť Enterprise Europe Network, podpůrné obchodní úřady mimo území EU (European Commission, 2008; European Commission, 2011; European Commission, 2013).

Na úrovni České republiky jsou pak strategická východiska podpory podnikání a inovací stanovena zejména třemi programovými dokumenty, které byly schváleny Vládou ČR. Patří sem *Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014 - 2020*, *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020* a *Národní inovační strategie České republiky*.

Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014 - 2020 vymezuje konkrétní opatření, jejichž cílem je efektivní fungování a celkový rozvoj podnikatelského sektoru, zejména pak malých a středních podnikatelů. Cílem koncepce je stanovení prioritních oblastí podpory v období let 2014 - 2020, jejichž opatření budou financována kombinací strukturálních fondů a národních prostředků. Globálním cílem koncepce je kontinuální posilování konkurenceschopnosti a ekonomické výkonnosti malých a středních podnikatelů založené na kvalitním podnikatelském prostředí, na využití a rozvoji jejich inovačního potenciálu, znalostech a vzdělávání, na internacionalizaci vyplývající z vnitřního trhu EU a perspektivních trhů ve třetích zemích a celkovém snižování energetické náročnosti podnikání. Mezi specifické cíle koncepce patří:

- *zlepšování podnikatelského prostředí* (např. snižování administrativní zátěže podnikatelů, stimulování podnikatelů a zaměstnanců ke zvyšování kvalifikace, participace zástupců malých a středních podniků v legislativním procesu, rozvoj společenské odpovědnosti podniků, podpora sociálního podnikání, informační kampaně, usnadnění přístupu k technickým normám, certifikace a akreditace),
- *efektivnější poradenské služby pro podnikatele* (např. podpora nových typů poradenských služeb - mentoring, technologický scouting, koučing, market intelligence, technologický foresighting; příprava začínajících podniků na vstup rizikového kapitálu, poradenské služby pro rozvoj poskytování ochrany duševního vlastnictví, pořádání soutěží podporujících rozvoj podnikavosti, manažerské praxe studentů),
- *vzdělávání pro podnikání* (např. rozvoj dalšího profesního vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců, tvorba podnikových vzdělávacích

programů pro zaměstnance, příprava podnikových lektorů, podpora technických oborů),

- *přístup k financím* (např. úvěrové a záruční nástroje, kapitálové vstupy, finanční nástroje zahrnující rizikový kapitál pro inovativní malé a střední podniky, financování formou dotací, podpora ve veřejných zakázkách prostřednictvím záruk za návrh),
- *výzkumné, vývojové a inovační aktivity MSP a spolupráce s výzkumnými organizacemi* (např. podpora inovačních aktivit a kooperačních vazeb v oborech s vysokou přidanou hodnotou, podpora vlastních výzkumných a vývojových kapacit podniků nejlépe s mezinárodním prvkem, přímá podpora inovačních projektů s přenesením výsledků do praxe, spolupráce malých a středních podniků s vysokými školami a výzkumnými institucemi),
- *inovační a podnikatelská infrastruktura* (např. rozvoj průmyslových zón a vědeckotechnických parků, regenerace brownfields, rozvoj stávajících podnikatelských inkubátorů a inovačních center),
- *podpora inovací prostřednictvím poptávkových nástrojů* (např. podpora rozvoje klastrových iniciativ, podpora kolektivního výzkumu malých a středních podniků, koordinace poptávky veřejných institucí po inovativních řešeních),
- *internacionalizace malých a středních podniků* (např. na internacionalizaci zaměřené vzdělávání a školení, informační a poradenské služby, podpora spolupráce se zahraničními partnery, programy mezinárodní spolupráce, financování a pojištění exportu),
- *udržitelné hospodaření s energií a rozvoj inovací v energetice* (např. činnosti zaměřené na snižování energetické náročnosti či zvyšování energetické účinnosti), blíže viz (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2012).

Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020 obsahuje mimo jiné také klíčové iniciativy zaměřené na podporu podnikání a inovací. Jedná se např. o zlepšování podnikatelského prostředí, služby pro rozvoj podnikání, služby pro inovační podnikání, vytvoření funkčního systému pro řízení a koordinaci rozvoje národního inovačního ekosystému, vytvoření prostředí pro excelentní výzkum a vývoj, rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podniky a sektorem výzkumu a vývoje, spolupráce mezi podniky či podpora foresightových aktivit (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2011).

Národní inovační strategie České republiky navazuje na Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky a stanovuje hlavní cíle a nástroje podpory inovačního prostředí České republiky, a to jak v oblasti vzdělávání, tak i v oblasti podnikatelské. Globálním cílem dokumentu je posílení významu inovací a využívání špičkových technologií jako zdroje konkurenceschopnosti

České republiky a zvyšování jejich přínosů pro dlouhodobý hospodářský růst, pro tvorbu kvalitních pracovních míst a pro rozvoj kvality života. Dokument je ve své návrhové části členěn do čtyř priorit, které jsou zaměřeny na excelentní výzkum, na rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podnikovým a akademickým sektorem, na inovační podnikání a na lidské zdroje jako hlavní nositele nových nápadů a iniciátory změn (Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2011).

2 CÍLE DISERTAČNÍ PRÁCE A SOUVISEJÍCÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Poznatky první kapitoly disertační práce, která shrnovala současný stav řešení problematiky, posloužily jako základní východiska pro formulování cílů disertační práce a souvisejících výzkumných otázek. Tyto jsou rozvedeny v dalším textu této kapitoly.

2.1 Cíle disertační práce

Hlavním cílem disertační práce je **navržení metodiky pro hodnocení podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje s tím, že zvláštní pozornost je věnována vazbám tohoto plánování na rozpočtový proces³ plánujících subjektů**. Navrhovaná metodika je v rámci zpracování disertační práce **ověřována** pro regionální (krajskou) úroveň území České republiky.

Hlavní cíl svým zněním navazuje na poznatky kapitoly 1, zejména pak na identifikovanou nezbytnost provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje se skutečným vynakládáním finančních prostředků (tj. s rozpočtováním daných subjektů). Tato vazba je uváděna jako jedna z kritických podmínek úspěšné implementace strategických dokumentů, resp. úspěšného naplnění stanovených cílů a opatření (viz např. Vinzant a Vinzant, 1996; Joyce, 1999; Campbell a Fainstein, 2003; Bryson, 2011; Boyne a Entwistle, 2009). Práce se detailně zabývá také využívanými nástroji podpory podnikání a inovací na regionální úrovni a jejich možnou klasifikací.

Dílčí cíle, které pomohou naplnit hlavní cíl disertační práce, jsou definovány následovně:

- **dílčí cíl 1** - provedení analýzy využívaných modelů strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací,
- **dílčí cíl 2** - provedení analýzy finanční podpory podnikání a inovací, která je skutečně poskytována ze strany krajů ČR prostřednictvím jejich rozpočtů,
- **dílčí cíl 3** - posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR,
- **dílčí cíl 4** - zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování

³ *Rozpočtovým procesem (příp. rozpočtováním) je v celé disertační práci chápán proces vypracování rozpočtu, jeho schválení a následného hospodaření podle schváleného rozpočtu.*

regionálního rozvoje vč. stanovení doporučení k posílení vazeb na rozpočtový proces těchto subjektů.

2.2 Výzkumné otázky disertační práce

Na základě studia dostupných zdrojů a v souvislosti s formulací výše uvedených cílů disertační práce byly stanoveny následující výzkumné otázky práce, jejichž zkoumání a zodpovězení v průběhu řešení přispívá ke stanovení relevantních závěrů disertační práce.

Výzkumná otázka VO1: Patří téma podpory podnikání a inovací mezi jedno z hlavních společných rozvojových témat strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů České republiky?

První výzkumná otázka zjišťuje, zda lze téma podpory podnikání a inovací zařadit v rámci strategického plánování regionálního rozvoje do skupiny hlavních společných rozvojových témat, která se objevují ve strategických dokumentech většiny krajů ČR (tj. zda se dané téma objevuje mezi hlavními rozvojovými prioritami většiny krajských základních strategických dokumentů, příp. je jeho rozvoj navíc řešen samostatnými sektorovými koncepčními dokumenty). Jinými slovy tato otázka zkoumá míru „popularity“ tématu podpory podnikání a inovací mezi kraji ČR při řešení všeobecného rozvoje jejich území.

Výzkumná otázka VO2: Existují mezi jednotlivými kraji České republiky rozdíly ve využívaných modelech strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací?

Druhá výzkumná otázka reaguje na některé poznatky kritické literární rešerše, které uvádějí (nejenom) pro prostředí české veřejné správy značnou nejednotnost v rámci procesu strategického plánování regionálního rozvoje (zejména vzhledem k tomu, že tato oblast téměř není legislativně či jinak metodicky ošetřena). V rámci prováděných analýz proto byly zjišťovány a porovnávány u jednotlivých krajů ČR rozdílné (resp. shodné) znaky procesu strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na určenou tematickou oblast podpory podnikání a inovací.

Výzkumná otázka VO3: Lze na krajské úrovni České republiky konstatovat v rámci tematické oblasti podpory podnikání a inovací provázanost mezi strategickým plánováním regionálního rozvoje a procesem rozpočtování?

Třetí výzkumná otázka ověřuje, zda jsou cíle a aktivity navrhované v rámci strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací podpořeny vynaložením odpovídajícího množství

finančních prostředků v rámci krajských rozpočtů, příp. zda jsou finanční výdajové rámce na podporu podnikání a inovací ve strategických a koncepčních dokumentech vůbec plánovány (tj. jak silná existuje vazba procesu strategického plánování regionálního rozvoje na proces rozpočtování).

3 POUŽITÁ METODIKA

Text této kapitoly blíže popisuje metodiku řešení určené problematiky využitou v rámci zpracování disertační práce. V rámci určeného postupu byly aplikovány běžně využívané metody vědecké práce kvalitativního i kvantitativního charakteru (blíže viz podkapitola 3.2), které vhodnou kombinací tvoří právě navrhovanou metodiku využitelnou pro hodnocení stanovených jevů (viz hlavní cíl disertační práce).

3.1 Postup řešení

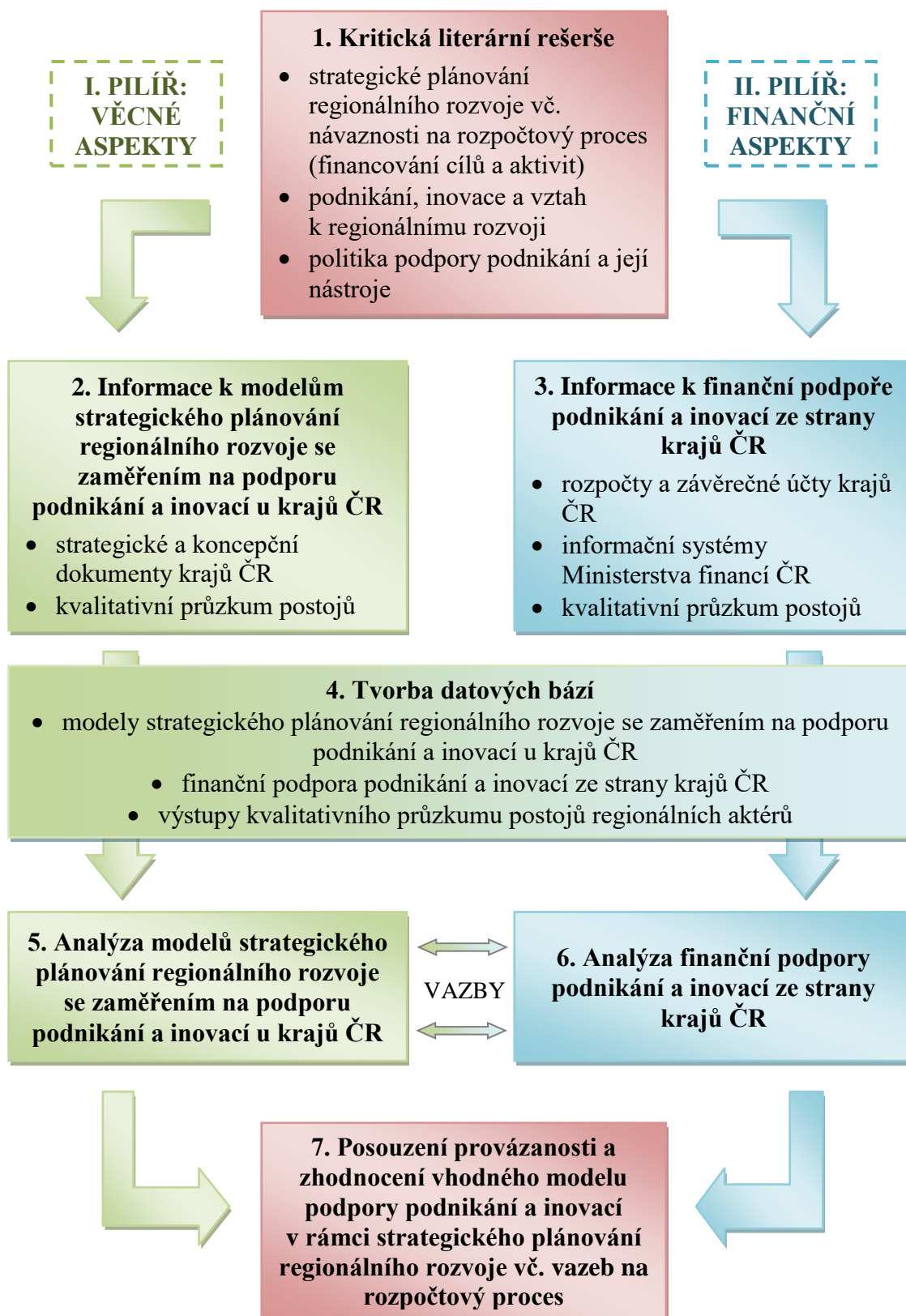
Postup řešení disertační práce, resp. **navrhovaná metodika pro hodnocení podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje** je založena na **2 základních pilířích** a blíže ji lze rozčlenit do **7 vzájemně provázaných dílčích kroků**.

První pilíř (s označením *I. pilíř - věcné aspekty*) je orientován na hodnocení věcných aspektů řešené problematiky. Pilíř je založen na kombinaci několika metodických přístupů publikovaných jednak v pracích autora této disertační práce (viz např. Hájek et al., 2011a; Grebeníček et al., 2013), tak i autorů dalších (zejm. Skokan, 2010; Smejkal, 2008; Stevenson a Lundström, 2001). Pomocí určených charakteristik tak byly analyzovány modely strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací. Bližší vymezení je uvedeno níže při podrobném popisu jednotlivých kroků postupu řešení disertační práce.

Druhý pilíř (s označením *II. pilíř - finanční aspekty*) je pak orientován na hodnocení finančních aspektů řešené problematiky. Pilíř využívá metodického přístupu navrženého autorem této disertační práce se zohledněním otázek specifické důležitosti finančních rozpočtů při implementaci strategických dokumentů (viz např. Bryson, 2011). V rámci určených charakteristik byla analyzována finanční podpora podnikání a inovací, která je kraji ČR skutečně poskytována (vynakládána) prostřednictvím jejich rozpočtů. Bližší vymezení je uvedeno taktéž níže při podrobném popisu jednotlivých kroků postupu řešení disertační práce.

V rámci vybraných kroků postupu řešení jsou pak oba výše uvedené pohledy (věcný a finanční) záměrně kombinovány. Jde zejména o vypracování kritické literární rešerše k dané problematice, tvorbu podkladových datovýchází, kvalitativní průzkum postojů regionálních aktérů či velmi důležitou syntézu poznatků věcného i finančního charakteru v závěrečném kroku.

V přehledné schematické podobě je použita metodika prezentována na obrázku 3.1.

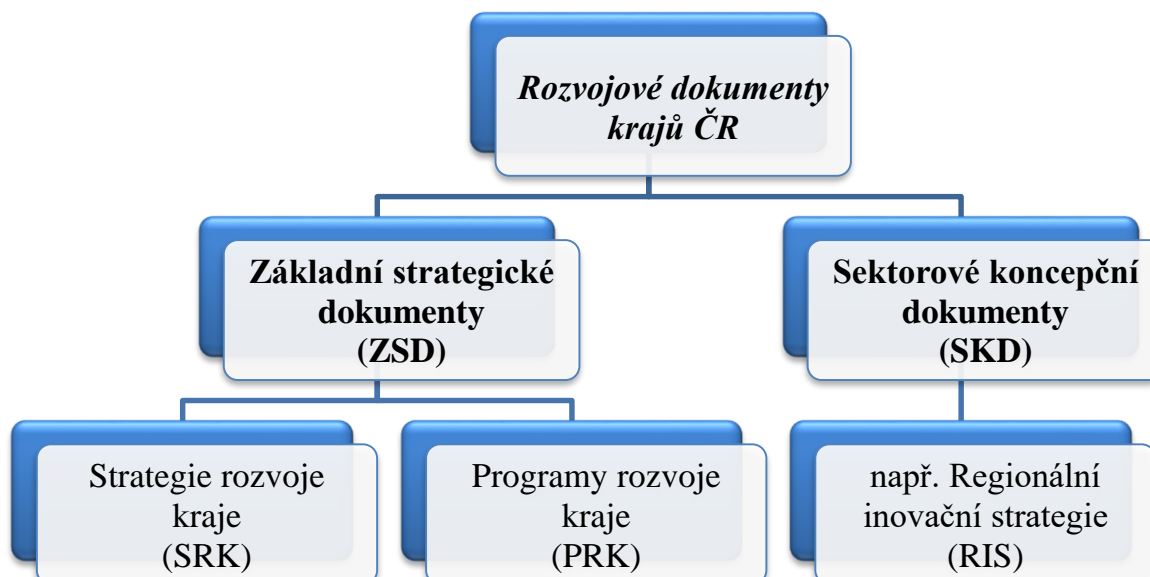
Obr. 3.1: Navrhovaná metodika vč. jejího ověření na krajské úrovni ČR
Zdroj: vlastní zpracování

Postup řešení disertační práce, resp. použitá metodika, tedy sleduje logickou strukturu výše uvedených sedmi vzájemně provázaných dílčích kroků, jejichž podrobný popis nyní následuje.

1. krok: Provedení kritické literární rešerše

Provedení rešerše dostupných odborných pramenů ze zahraničí i z prostředí ČR posloužilo zejména k určení základních teoretických východisek řešené problematiky. Rešerše byla zaměřena na hlavní témata, ke kterým se vztahuje řešená disertační práce. Prvním tématem byla problematika samotného strategického plánování regionálního rozvoje s podrobnějším pokrytím otázek vztahujícím se k podpoře podnikání a inovací. V rámci této části se rešerše vzhledem k zaměření disertační práce věnovala také problematice dostatečně silné vazby mezi vytvářenými strategickými rozvojovými dokumenty a rozpočty daných subjektů. Druhé téma se pak orientovalo na vztah podnikání a inovací k regionálnímu rozvoji. V rámci třetího tématu byly zkoumány různé přístupy k politice podpory podnikání (a inovací) ze strany vládních subjektů vč. využívaných nástrojů podpory této tematické oblasti. Rešerše pomohla identifikovat a upřesnit výzkumná témata, směry a postupy řešené disertační práce.

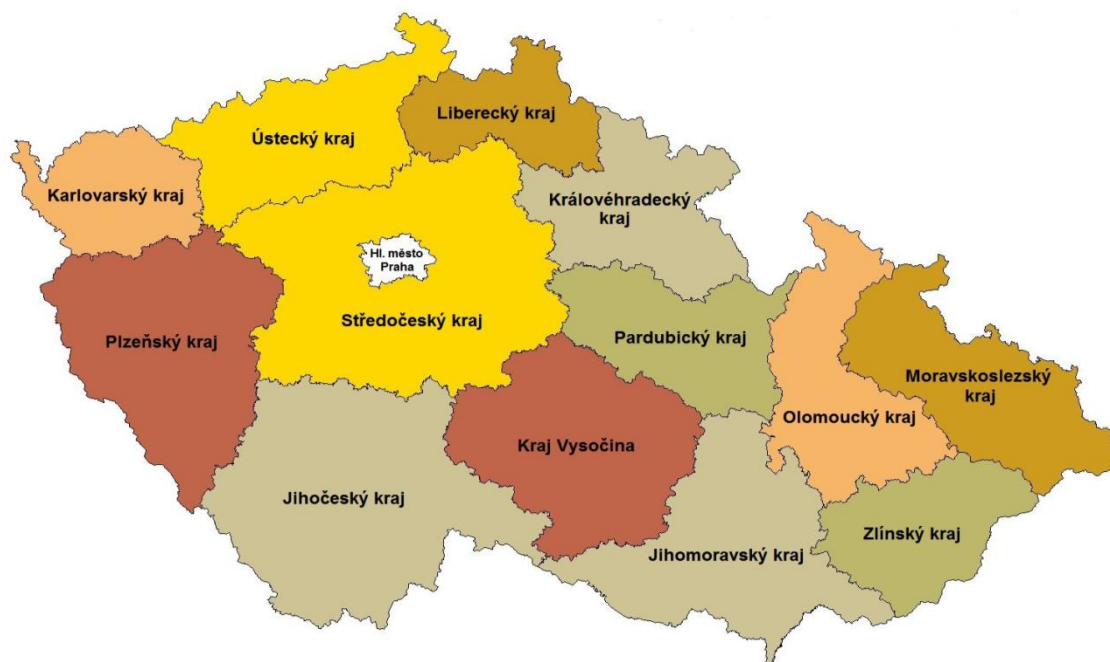
Poznatky rešerše byly mj. využity také pro stanovení systému jednotného pojmenování jednotlivých druhů analyzovaných rozvojových dokumentů krajů ČR, v rámci kterých je řešen rozvoj tematické oblasti podnikání a inovací. Tento systém byl využit v rámci celého textu disertační práce (blíže viz obrázek 3.2).

Obr. 3.2: Systém jednotného pojmenování jednotlivých druhů analyzovaných rozvojových dokumentů krajů ČR využitý v disertační práci
Zdroj: vlastní zpracování

2. krok: Zajištění informací k modelům strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR

Druhý krok využitého postupu byl zaměřen na sběr informací potřebných k popisu modelů strategického plánování regionálního rozvoje využívaných jednotlivými kraji ČR, a to se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací. Součástí tohoto kroku byl jednak výběr vhodných informačních zdrojů, následně pak samotné zajištění informací o modelech strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací. Hlavními zdroji informací byly zejména jednotlivé základní strategické dokumenty a sektorové koncepční dokumenty krajů zaměřené na podporu podnikání a inovací. Dokumenty byly v této fázi shromážděny v aktuálních i starších verzích. Za důležitý zdroj informací lze považovat také výsledky autorem provedeného kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů (tyto informace byly využity v dalších krocích např. ke správné interpretaci analýzami zjištěných výsledků). V případě potřeby a dostupnosti bylo využito i dalších doplňujících zdrojů informací (např. krajské metodiky vztahující se ke strategickému plánování regionálního rozvoje). Větší část potřebných zdrojů informací byla volně dostupná prostřednictvím oficiálních internetových stránek krajů, další část pak byla získána jinými způsoby (např. oslovením věcně příslušných odborů či konkrétních pracovníků krajských úřadů). Veškeré informace byly získávány v souladu se zaměřením disertační práce pro krajskou úroveň české veřejné správy. Řešení disertační práce zahrnuje všech 14 krajů ČR vč. hlavního města Prahy (blíže viz obrázek 3.3).

Obr. 3.3: Přehled analyzovaných subjektů (kraje ČR)
Zdroj: vlastní zpracování

K výše uvedenému kvalitativnímu průzkumu postojů vybraných regionálních aktérů dále doplňme, že byl proveden pomocí dvou metod, a to dotazníkovým šetřením mezi regionálními aktéry a řízenými rozhovory s regionálními aktéry (jednalo se o představitele politické reprezentace krajů, úředníky krajských úřadů zabývající se oblastí strategického plánování regionálního rozvoje či oblastí podpory podnikání a inovací, zástupce podnikatelských sdružení či organizací na podporu podnikání a inovací, příp. o zpracovatele strategických a koncepčních dokumentů). Celkově bylo v průběhu let 2012 a 2013 osloveno formou dotazníku, příp. formou žádosti o provedení rozhovoru, 81 osob z výše uvedených skupin regionálních aktérů, a to rovnoměrně na území všech krajů ČR. Pro vyhodnocení bylo nakonec využito odpovědí, které byly získány od 32 respondentů.

V rámci dotazníkového šetření bylo použito následujících 5 otázek, které zároveň posloužily jako podklad pro stanovení tematických okruhů zahrnutých do provedených řízených rozhovorů:

- *1. otázka: Jaké nástroje podpory podnikání a inovací by měly být dle Vašeho názoru zejména realizovány krajskými samosprávami v ČR (příp. prostřednictvím založených, zřizovaných či jinak financovaných podpůrných organizací)?*
- *2. otázka: Po kterých nástrojích podpory podnikání a inovací je dle Vaší znalosti místního prostředí (Vašeho kraje) největší poptávka ze strany samotných podnikatelských subjektů?*
- *3. otázka: Jsou v rámci strategických dokumentů Vašeho kraje zaměřených na podporu podnikání a inovací (např. základní strategické dokumenty kraje, regionální inovační strategie) stanoveny alespoň orientační výdajové rámce finančních prostředků, které by měly být vynaloženy ze strany krajské samosprávy na podporu podnikání a inovací? Případně jsou tyto výdajové rámce stanoveny jiným způsobem?*
- *4. otázka: Jsou tyto výdajové rámce finančních prostředků ve Vašem kraji následně naplňovány při každoročním schvalování rozpočtů kraje?*
- *5. otázka: Vyjmenujte prosím hlavní silné stránky (resp. příležitosti) a slabé stránky (resp. problémy) podpory podnikání a inovací na území Vašeho kraje.*

Autorem této disertační práce byl záměrně zvolen menší počet otázek, tak aby respondenti výzkumu nebyli příliš časově zatíženi při tvorbě odpovědí, čímž byla zajištěna vyšší návratnost vyplněných dotazníků. Znění otázek pak bylo stanoveno v souladu s cíli, výzkumnými otázkami a metodickými postupy disertační práce. Hlavní výsledky doplňujícího kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů jsou uvedeny v rámci textu podkapitoly 4.3.

3. krok: Zajištění informací k finanční podpoře podnikání a inovací ze strany krajů ČR

Třetí krok využitého postupu se orientoval na sběr informací finančního charakteru (tj. na rozpočtové údaje), které by bylo možné využít pro zhodnocení skutečné finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR. Součástí tohoto kroku byl opět jednak výběr vhodných informačních zdrojů, následně pak samotné zajištění informací o finanční podpoře podnikání a inovací ze strany krajů ČR, která je poskytována prostřednictvím krajských rozpočtů. Část potřebných informací byla znovu volně dostupná prostřednictvím oficiálních internetových stránek krajů (např. rozpočty či závěrečné účty krajů), další část pak byla získána jinými způsoby. Zejména lze uvést informační systémy provozované Ministerstvem financí ČR *ÚFIS* a *ARISweb*⁴, které poskytují podrobné informace o rozpočtech u všech krajů a obcí ČR. Tyto informační systémy poskytly informace o plnění rozpočtů jednotlivých krajů ČR v podrobném položkovém členění. Pro každý z analyzovaných krajů tak mohla být v dalších krocích zjištěna jak výše celkových rozpočtových výdajů, tak i výše výdajů určených na podporu podnikání a inovací, příp. dalších tematických oblastí. Vzhledem k dostupnosti vhodných a úplných dat a maximálnímu stáří posuzovaných strategických a koncepčních dokumentů zařazených do výzkumu bylo zvoleno pro sběr rozpočtových informací období 9 let od roku 2004 do roku 2012 (tj. skutečné výdaje krajských rozpočtů za roky 2004 - 2012). Za důležitý zdroj informací lze považovat i v tomto kroku výsledky provedeného doplňujícího kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů.

4. krok: Tvorba datovýchází

Čtvrtý krok postupu byl zaměřen na tvorbu samotných datovýchází, a to na základě informací shromážděných v předešlých dvou krocích. Datové bázě byly vytvořeny ve formátu a struktuře vhodné k provádění potřebných analýz v následných krocích postupu řešení disertační práce, při jejich tvorbě bylo využito zejména programu MS Excel 2010, doplňkově také programu MS Access 2010. Konkrétně se jednalo o tři datové bázě:

- a) datová bázě vztahující se k modelům strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR,
- b) datová bázě finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR,
- c) datová bázě výstupů kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů.

Vytvořené datové bázě lze považovat vzhledem k jejich komplexnosti a rozsahu za jeden z nejdůležitějších vedlejších výstupů řešení disertační práce. I

⁴ *ÚFIS* <<http://www.info.mfcr.cz/ufis>>. *ARISweb* <<http://www.info.mfcr.cz/aris>>.

v dalším období bude možné využít zahrnuté informace k dalšímu vědeckému zkoumání příslušných tematických oblastí.

5. krok: Provedení analýzy modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR

V pátém kroku pak byla provedena samotná analýza využívaných modelů strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR, a to s bližším zaměřením na téma podpory podnikání a inovací. Tabulky 3.1 a 3.2 podávají přehled o struktuře a počtu strategických a koncepčních dokumentů, které byly zahrnuty do analýzy modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR (případně do dalších kroků využitého postupu řešení disertační práce).

V rámci provedených analýz byly prozkoumány v první řadě základní strategické dokumenty všech 14 krajů ČR (včetně hlavního města Prahy). Těmito dokumenty jsou myšleny dlouhodobé či střednědobé strategie, strategické plány či programy rozvoje, v rámci kterých kraje definují priority rozvoje svého území v rámci většího množství různých tematických oblastí (např. doprava, sociální oblast, školství, životní prostředí či zkoumaná oblast podnikání a inovací). Hodnoceny byly vždy aktuálně platné verze zahrnutých dokumentů, které byly vypracovány či schváleny do začátku roku 2014. Celkově tak bylo analyzováno 21 krajských základních strategických dokumentů, z nichž 7 spadá do kategorie dlouhodobých strategií rozvoje kraje a 14 do kategorie střednědobých programů rozvoje kraje.

Jako další pak byly u krajů ČR analyzovány sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací. Jedná se o dalších 13 dokumentů (Středočeský kraj nemá tento typ dokumentu zpracován), které jsou ve většině případů nazývány jako regionální inovační strategie (s výjimkou Karlovarského kraje, jehož sektorový koncepční dokument zaměřený na podporu podnikání a inovací je označen jako strategie rozvoje konkurenceschopnosti kraje). Pro doplnění lze uvést, že zpracování sektorových koncepčních dokumentů řešících problematiku podpory podnikání a inovací není pro krajské samosprávy povinné. I přesto většina krajů (13 ze 14) těmito dokumenty v současnosti disponuje, některé kraje mají dokonce již zpracovánu druhou či třetí verzi daného dokumentu.

Do analýzy modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR tedy bylo zahrnuto celkem 34 jejich rozvojových dokumentů. Bližší informace k analyzovaným dokumentům jsou uvedeny v Příloze A a Příloze B této disertační práce.

Tabulka 3.1 Přehled analyzovaných základních strategických dokumentů krajů ČR

Kraj	Název dokumentu	Rok zpracování
HKK	Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2007 - 2015	2007, aktualizace 2010
	Program rozvoje Královéhradeckého kraje 2011 - 2013	2010
JHC	Program rozvoje Jihočeského kraje	2008
JHM	Aktualizace Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020	2012
	Program rozvoje Jihomoravského kraje na období 2010 - 2013	2010
KVK	Program rozvoje Karlovarského kraje 2007 - 2013	2007, aktualizace 2012
LBK	Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 - 2020 (aktualizace 2012)	2012
	Program rozvoje Libereckého kraje 2007 - 2013	2007
MSK	Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 - 2020 (aktualizace 2012)	2009, aktualizace 2012
	Program rozvoje Moravskoslezského kraje na období 2010-2012	2010
OLK	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje	2011
PAK	Program rozvoje Pardubického kraje	2011
PHA	Strategický plán hlavního města Prahy - aktualizace 2008	2008
PLK	Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje	2008
STC	Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje	2006, aktualizace 2009
ULK	Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje 2006 - 2020	2005, aktualizace 2010
	Program rozvoje Ústeckého kraje 2008 - 2013 (aktualizace 2010)	2010
VYS	Strategie Kraje Vysočina 2020	2012
	Program rozvoje Kraje Vysočina	2011
ZLK	Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 - 2020	2009
	Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje 2010 - 2012	2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

Tabulka 3.2 Přehled analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR zaměřených na podporu podnikání a inovací

Kraj	Název dokumentu	Rok zpracování
HKK	Regionální inovační strategie Královéhradeckého kraje	2010
JHC	Regionální inovační strategie Jihočeského kraje	2010
JHM	Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 3 2009 - 2013	2009
KVK	Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje	2008
LBK	Regionální inovační strategie Libereckého kraje	2009
MSK	Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje 2010 - 2020	2010, aktualizace 2012
OLK	Regionální inovační strategie Olomouckého kraje	2011
PAK	Regionální inovační strategie Pardubického kraje	2006
PHA	Regionální inovační strategie pro Prahu	2004
PLK	Regionální inovační strategie - region Plzeň	2004
STC	dosud nezpracováno	-
ULK	Regionální inovační strategie Ústeckého kraje	2005
VYS	Regionální inovační strategie Kraje Vysočina na léta 2013 - 2020	2013
ZLK	Regionální inovační strategie Zlínského kraje 2013 - 2020	2013

Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

V průběhu řešení disertační práce byl pro analýzu modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR stanoven seznam 13 vhodných charakteristik (nazývaných jako *atributy*), které byly následně využity k posouzení a komparaci jednotlivých krajských modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací (blíže viz tabulka 3.3). Vlastní vyhodnocení a porovnání přístupů, resp. strategických a koncepčních dokumentů, jednotlivých krajů ČR bylo uskutečněno pomocí základních popisných a srovnávacích analytických metod (zejména komparativní obsahová analýza strategických a koncepčních dokumentů).

Tabulka 3.3 Přehled atributů využitých v rámci analýzy modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR

Označení	Atribut
A.1	Počet úrovní strategických a koncepčních dokumentů
A.2	Označení dokumentů
A.3	Rok zpracování či poslední aktualizace dokumentů
A.4	Doba platnosti dokumentů
A.5	Hlavní aktéři tvorby dokumentů
A.6	Popis implementace a financování implementace dokumentů
A.7	Metody použité v analytických částech dokumentů
A.8	Terminologie návrhových částí dokumentů
A.9	Počet hlavních priorit návrhových částí dokumentů
A.10	Způsob zahrnutí tématu podpory podnikání a inovací mezi hlavní priority návrhových částí základních strategických dokumentů
A.11	Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v dokumentech
A.12	Návaznost sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací na další rozvojové dokumenty
A.13	Vymezení finančních výdajových rámců krajských prostředků v dokumentech

Zdroj: vlastní zpracování

Atribut A.1 je orientován na počet úrovní (resp. stupňů) strategických a koncepčních dokumentů u jednotlivých krajů, tj. určuje základní charakteristiku využívaného modelu strategického plánování regionálního rozvoje (tzv. dvojstupňový nebo trojstupňový model strategického plánování regionálního rozvoje), blíže viz Hájek et al. (2012) nebo Grebeníček a Hájek (2013).

Atribut A.2 je orientován u jednotlivých krajů na označení jejich základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací.

Atribut A.3 je orientován u analyzovaných dokumentů krajů ČR na jejich aktuálnost. V rámci hodnocení tohoto atributu byl zjišťován rok jejich zpracování (resp. schválení), příp. rok jejich poslední aktualizace.

Atribut A.4 je orientován na délku období, na které jsou analyzované dokumenty vytvářeny. Strategické a koncepční dokumenty by v souladu se zjištěnými teoretickými východisky měly deklarovat dlouhodobé (příp. střednědobé) cíle rozvoje, čímž by měla být zajištěna kontinuita rozvoje plánujících subjektů na období několika budoucích let. Wokoun et al. (2008) například uvádí u základních rozvojových dokumentů krajů požadovanou délku tohoto období na 10 až 15 let.

Atribut A.5 je orientován opět v souladu se zjištěnými teoretickými zásadami strategického plánování regionálního rozvoje na uplatňování principu partnerství při provádění procesu strategického plánování regionálního rozvoje (viz např. Wokoun et al., 2008; Binek a Galvasová, 2008). Hodnocení atributu se tak zaměřuje na zapojení různých druhů partnerů z veřejné, soukromé i akademické sféry do uvedeného procesu.

Atribut A.6 je orientován na implementaci strategických a koncepčních dokumentů. Hodnocení tohoto atributu bylo zaměřeno na srovnání popisu implementace v analyzovaných strategických a koncepčních dokumentech vč. popisu finančního zajištění této implementace.

Atribut A.7 je orientován na jednotlivé metody zpracování strategických a koncepčních dokumentů, které byly využity při tvorbě analytických částí hodnocených dokumentů.

Atribut A.8 je orientován na terminologii návrhových částí hodnocených dokumentů. Hodnocení tohoto atributu bylo zaměřeno na strukturaci návrhových částí dokumentů vč. určení počtu úrovní těchto částí a jejich označení.

Atribut A.9 je orientován na počet hlavních priorit návrhových částí hodnocených dokumentů, tj. na počet priorit na nejvyšší úrovni v rámci struktury návrhových částí hodnocených dokumentů.

Atribut A.10 je orientován na způsob zahrnutí (resp. možného nezahrnutí) tématu podpory podnikání a inovací mezi hlavní priority návrhových částí základních strategických dokumentů. Na tomto místě lze upozornit na přímou souvislost hodnocení tohoto atributu s hledáním odpovědi na první výzkumnou otázku disertační práce (blíže viz podkapitola 2.2).

Atribut A.11 je orientován na nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v dokumentech k využití v rámci jednotlivých krajů ČR. Metodický postup hodnocení tohoto atributu je založen na klasifikaci (resp. kategorizaci) navrhovaných aktivit na podporu podnikání a inovací s využitím kombinace několika teoretických přístupů. Za základ tohoto metodického postupu tak byl zvolen přístup hodnocení nástrojů národních politik podpory podnikání dle Stevenson a Lundström (2001), který byl vhodně doplněn dalšími teoretickými přístupy uvedenými v rámci podkapitoly 1.3 tak, aby výsledná kombinace byla využitelná pro hodnocení nástrojů podpory podnikání a inovací na regionální úrovni. V rámci tvorby metodického postupu hodnocení tohoto atributu došlo i k explicitnímu doplnění tématu inovací k tématu podnikání v rámci jednotlivých nástrojů podpory využívaných kraji ČR. Výše popsané souvislosti prezentuje tabulka 3.4, která obsahuje názvy kategorií nástrojů podpory podnikání dle Stevenson a Lundström (2001) i názvy kategorií podpory podnikání a inovací využité pro hodnocení atributu A.11 v této disertační práci. V případě čtvrté kategorie podpůrných nástrojů došlo k rozšíření úzkého pojetí podnikatelského

vzdělávání o další druhy aktivit sloužících ke zkvalitnění lidských zdrojů potřebných pro podnikání (např. celoživotní učení zaměstnanců podnikatelů, podpora technických a přírodovědných oborů apod.). Podobně pak bylo rozšířeno úzké pojetí páté kategorie zaměřené na vytvoření širokého povědomí o podnikání ve společnosti a na zvýšení jeho uznání, a to o další aktivity orientované např. na propagační a marketingovou podporu investičních příležitostí v regionech. Obsahové vymezení ostatních čtyř kategorií zůstalo beze změn.

Tabulka 3.4 Kategorizace nástrojů podpory podnikání a inovací

Kategorie nástrojů podpory podnikání dle Stevenson a Lundström (2001)	Kategorie nástrojů podpory podnikání a inovací využité v rámci hodnocení atributu A.11
1. Regulace prostředí	1. Regulace prostředí
2. Podpůrná infrastruktura a služby	2. Podpůrná infrastruktura a služby
3. Přístup k financím	3. Přístup k financím
4. Podnikatelské vzdělávání	4. Vzdělávání, lidské zdroje
5. Propagace podnikání	5. Propagace
6. Zaměření na vybrané cílové skupiny	6. Zaměření na cílové skupiny

Zdroj: vlastní zpracování s využitím Stevenson a Lundström (2001)

Atribut A.12 je orientován na návaznost sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací na další rozvojové dokumenty. Hodnocení tohoto atributu bylo provedeno dle vymezení uvedených v textech jednotlivých analyzovaných dokumentů.

Atribut A.13 je orientován na vymezení finančních výdajových rámců krajských prostředků v hodnocených dokumentech. Hodnocení tohoto atributu se tak zaměřilo na stanovení výdajových rámců finančních prostředků, které by měly být dle znění analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů vynaloženy ze strany krajských samospráv na podporu podnikání a inovací v rámci jejich území v období platnosti daných dokumentů. Jasně stanovení finančních výdajových rámců je tak důležité pro úspěšnou implementaci strategických a koncepčních dokumentů, resp. pro možnou kontrolu této implementace. Ostatní finanční zdroje (např. prostředky strukturálních fondů EU nebo prostředky soukromých subjektů) nebyly posuzovány vzhledem k bližšímu zaměření této disertační práce na zhodnocení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na krajské úrovni ČR a procesu rozpočtování daných samosprávných jednotek.

6. krok: Provedení analýzy finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR

V rámci šestého kroku pak byla provedena analýza finanční podpory podnikání a inovací poskytované jednotlivými kraji ČR prostřednictvím krajských rozpočtů. V rámci této analýzy byly kraje mezi sebou komparovány s využitím určených 4 atributů (viz tabulka 3.5).

Tabulka 3.5 Přehled atributů využitých v rámci analýzy finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR

Označení	Atribut
B.1	Absolutní výše výdajů krajů na podporu podnikání a inovací
B.2	Relativní výše výdajů krajů na podporu podnikání a inovací v přepočtu na 100 tis. obyvatel kraje
B.3	Podíl výdajů krajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích krajů
B.4	Struktura výdajů krajů na podporu podnikání a inovací

Zdroj: vlastní zpracování

Analýza finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR musela být z důvodu několika problematických záležitostí realizována zvlášť ve dvojím provedení, a to na základě uvedených dvou různých zdrojů podkladových informací. Prvním využitým zdrojem tak byly informační systémy Ministerstva financí ČR *ÚFIS* a *ARISweb* (viz podkapitola 4.2.1), druhým využitým zdrojem pak byly závěrečné účty krajů (viz podkapitola 4.2.2).

V případě *analýzy finanční podpory podnikání a inovací dle informačních systémů Ministerstva financí ČR* je nutno uvést následující body:

- prvním krokem metodického postupu této analýzy bylo rozhodnutí o tom, které rozpočtové výdajové položky budou považovány za výdaje na podporu podnikání a inovací,
- toto bylo stanoveno s pomocí odvětvového třídění rozpočtové skladby⁵ povinně využívané v rámci celého systému českých veřejných rozpočtů,

⁵ *Rozpočtová skladba je definována v §12 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočet kraje se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, která je stanovena vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Rozpočtová skladba je jednotný systém třídění příjmů a výdajů, který se uplatňuje v rozpočtech subjektů veřejné správy. Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového či konsolidačního. Rozpočtová skladba stanoví jednotky třídění příjmů a výdajů (např. paragrafy u odvětvového třídění), kterými se označují rozpočtované i skutečné příjmy a výdaje organizace.*

- na základě obsahové analýzy předepsaných paragrafů odvětvového třídění rozpočtové skladby a na základě předběžného hloubkového ověření provedeného ve spolupráci s vybranými zaměstnanci Zlínského kraje věnujícím se rozpočtování byly určeny konkrétní paragrafy, které jsou kraji ČR využívány pro rozpočtování a účtování finančních výdajů vynakládaných na podporu podnikání a inovací,
- celkově se jedná o 13 paragrafů uvedených v tabulce 3.6, kdy u prvních deseti paragrafů byly identifikované částky výdajů zařazeny vždy v plné výši, u paragrafů 3636 a 3639 pak ve výši 2 % a u paragrafu 6223 ve výši 40 % (vzhledem k širšímu obsahovému zaměření těchto tří paragrafů, opět s využitím předběžného hloubkového ověření provedeného ve spolupráci s vybranými zaměstnanci Zlínského kraje věnujícím se problematice rozpočtování),

Tabulka 3.6 Vybrané paragrafy odvětvového třídění rozpočtové skladby zahrnuté do analýzy finanční podpory podnikání a inovací dle informačních systémů Ministerstva financí ČR

Paragraf
2123 - Podpora rozvoje průmyslových zón
2124 - Opatření ke zvýšení konkurenceschopnosti průmyslových odvětví
2125 - Podpora podnikání a inovací
2129 - Ostatní odvětvová a oborová opatření
2131 - Přímá podpora exportu
2139 - Ostatní záležitosti zahraničního obchodu
2141 - Vnitřní obchod
2191 - Mezinárodní spolupráce v průmyslu, stavebnictví, obchodu a službách
2199 - Záležitosti průmyslu, stavebnictví, obchodu a služeb jinde nezařazené
2510 - Podpora podnikání
3636 - Územní rozvoj
3639 - Komunální služby a územní rozvoj jinde nezařazené vč. výdajů k podpoře jednotlivých regionů ze strany státu (snížení nezaměstnanosti, rozvoj podnikání ve vybraných regionech apod.)
6223 - Mezinárodní spolupráce (jinde nezařazená)

Zdroj: vlastní zpracování s využitím Vyhlášky MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě

- analýza byla provedena pro období let 2004 - 2012,
- v rámci dříve vytvořené datové báze finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR byly identifikovány skutečné výdaje krajů ČR v jednotlivých letech spadající v rámci odvětvového třídění rozpočtové skladby pod určené paragrafy,

- pro každý z analyzovaných krajů byla vždy zjištěna jak výše výdajů určených na podporu podnikání a inovací, tak i výše celkových rozpočtových výdajů,
- částky výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v absolutním vyjádření (v mil. Kč) byly následně přečteny jednak na 100 tis. obyvatel kraje (v mil. Kč / 100 tis. obyvatel) a dále byly také vyjádřeny jako podíl na celkových rozpočtových výdajích (v %),
- hodnocení atributu B.4 nebylo možné pro tuto analýzu provést (vzhledem k nevhodnému formátu podkladových dat),
- analýzu dle tohoto metodického postupu je třeba vnímat v kontextu jistých omezení, která ji mohou v případě některých subjektů či let zkreslit (např. byl identifikován problém nepřesného či nestejného rozpočtování analogických aktivit u některých analyzovaných subjektů, nebylo také možné odfiltrovat externí zdroje financování procházející přes krajské rozpočty),
- na tato omezení bylo reagováno jednak provedením podrobné upřesňující analýzy finanční podpory podnikání a inovací dle závěrečných účtů krajů, a dále také některými doporučeními v rámci kapitoly 5 (pro jejich budoucí eliminaci).

V případě *analýzy finanční podpory podnikání a inovací dle závěrečných účtů krajů* je nutno uvést tyto body:

- provedení podrobné upřesňující analýzy finanční podpory podnikání a inovací dle závěrečných účtů krajů eliminuje některé uváděné nedostatky analýzy finanční podpory podnikání a inovací dle informačních systémů Ministerstva financí ČR (zejména nepřesné či nestejně rozpočtování analogických aktivit),
- výše výdajů na podporu podnikání a inovací u jednotlivých krajů byla totiž zjišťována bez ohledu na zaúčtování daných aktivit, a to na základě obsahové analýzy jednotlivých aktivit dle popisů a komentářů uvedených v závěrečných účtech krajů,
- závěrečný účet kraje je dokumentem, jehož podstata je definována v §17 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů⁶,

⁶ Do podoby závěrečného účtu kraje se vždy po skončení kalendářního roku souhrnně zpracovávají údaje o ročním hospodaření kraje. V závěrečném účtu jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření kraje a jím zřízených nebo založených právnických osob. Závěrečný účet kraje je schvalován zastupitelstvem kraje.

- vzhledem k obsahové a formální úrovni závěrečných účtů krajů ČR mohla být analýza provedena pouze pro posledních pět let výzkumného období, tj. za období let 2008 - 2012, a to pouze pro 8 krajů z celkového počtu 14 krajů ČR (Královéhradecký kraj, Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Středočeský kraj, Ústecký kraj, Kraj Vysočina a Zlínský kraj),
- pro Karlovarský kraj, Liberecký kraj, Olomoucký kraj, Pardubický kraj, hlavní město Prahu a Plzeňský kraj nejsou vzhledem k obsahu a podrobnosti jejich závěrečných účtů dostupné vhodné podkladové informace,
- v souhrnu bylo u 8 krajů s využitelnými závěrečnými účty identifikováno více než 300 rozpočtových položek (řádků) spadajících do kategorie aktivit zaměřených na podporu podnikání a inovací,
- v souladu s definovanými cíli disertační práce byly do analýzy zahrnuty pouze výdaje poskytované ze strany samotných krajů ČR, v případě externě financovaných projektů (např. ze zdrojů Evropské unie či státního rozpočtu) jsou tak zahrnuty pouze částky kofinancování připadající na jednotlivé kraje,
- v rámci tohoto metodického postupu bylo provedeno vzhledem k možnostem podkladových informací hodnocení všech 4 určených finančních atributů (B.1 až B.4),
- v případě hodnocení atributu B.4 bylo využito stejných kategorií nástrojů podpory podnikání a inovací jako v případě hodnocení atributu A.11 (blíže viz 5. dílčí krok postupu řešení disertační práce, příp. podkapitola 4.1.11),
- v případě čtvrté kategorie nástrojů *Vzdělávání, lidské zdroje* jsou zahrnuty v rámci této analýzy vzhledem k formátu podkladových dat pouze nástroje dle úzkého vymezení kategorie (tj. vzdělávání pro rozvoj podnikavosti - např. zajištění stáží a praktických seminářů pro studenty v inovačních firmách).

7. krok: Posouzení provázanosti a zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje vč. vazeb na rozpočtový proces

V rámci závěrečného sedmého kroku pak byla provedena syntéza zjištěných poznatků věcného i finančního charakteru. Došlo zejména k posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací s rozpočtovým procesem těchto subjektů (v podstatě tak jde o analýzu finančního krytí rozvojových aktivit plánovaných ve strategických či koncepčních dokumentech s využitím rozboru výdajů rozpočtů určených subjektů). Tento krok dále obsahuje také zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany

regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje vč. stanovení doporučení k posílení vazeb procesu strategického plánování regionálního rozvoje na rozpočtový proces plánujících subjektů (s využitím teoretických i praktických poznatků zjištěných v předchozích krocích). Na základě provedeného hodnocení dle stanovených atributů byly kraje ČR v závěru zpracování disertační práce rozděleny do dvou skupin. První skupina obsahuje kraje, jejichž modely podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje nevykazují dle hodnocení stanovených atributů výraznějších nedostatků (tzv. příklady dobré praxe). Druhá skupina pak obsahuje ostatní kraje, u nichž byly identifikovány některé problematické záležitosti. Doplňme, že uváděná doporučení byla průběžně ověřována a konzultována s vybranými aktéry strategického plánování regionálního rozvoje na regionální úrovni (zejména odpovědní úředníci krajů či zástupci podpůrných organizací na regionální úrovni).

3.2 Využité metody

Text této podkapitoly obsahuje bližší vymezení metod, které byly využity při řešení disertační práce.

Kritická rešerše odborných pramenů

Jedná se o výchozí bod metodického postupu zpracování disertační práce. Podstatou rešerše je studium sekundárních zdrojů (zejm. zahraniční i česká odborná literatura, příspěvky v odborných časopisech a články v dalších periodikách). Rešerše se zaměřila na klíčová témata disertační práce - tj. na strategické plánování regionálního rozvoje, na tematickou oblast podnikání a inovací (a její souvislosti s rozvojem určitého území) a na možné přístupy k podpoře podnikání a inovací z pohledu subjektů veřejné správy. Rešerše a její výstupy posloužily k zachycení teoretických přístupů a základních poznatků k řešené problematice a ke stanovení základních cílů a směrů výzkumu v rámci řešení disertační práce.

Sběr a vytěžení primárních pramenů

Tato metoda posloužila zejména k získání poznatků k řešené problematice z praktické sféry. Pro možné provedení plánovaných analytických prací v rámci řešení disertační práce bylo nutné zajistit veškeré potřebné informace o modelech strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací (zejm. dotčené strategické a koncepční dokumenty) a informace o finanční podpoře podnikání a inovací ze strany krajů ČR, která je poskytována prostřednictvím jednotlivých krajských rozpočtů (krajské rozpočty,

komentáře k rozpočtům, závěrečné účty krajů, informace z internetových systémů Ministerstva financí ČR). Část výše uvedených pramenů je volně dostupná prostřednictvím oficiálních internetových stránek krajů a dalších institucí, další část byla získána jinými způsoby (např. oslovením věcně příslušných odborů krajských úřadů). Vytěžením získaných primárních pramenů došlo k vytvoření potřebných datovýchází, u kterých bylo využito vhodných indikátorů k charakteristice současného stavu řešené oblasti.

Kvalitativní průzkum postojů regionálních aktérů

Kvalitativní průzkum postojů vybraných regionálních aktérů byl proveden pomocí dvou metod, a to dotazníkovým šetřením mezi regionálními aktéry a řízenými rozhovory s regionálními aktéry.

Dotazníkové šetření mezi regionálními aktéry jako metoda empirického šetření sloužila k získání dalších poznatků kvalitativního charakteru k řešení problematice z praktické sféry. Mezi oslovené regionální aktéry patřili představitelé politické reprezentace krajů a odpovědní úředníci krajských úřadů zabývající se tematickou oblastí strategického plánování regionálního rozvoje či tematickou oblastí podpory podnikání a inovací, podnikatelská sdružení, organizace na podporu podnikání a inovací a zpracovatelé strategických a koncepčních dokumentů. Pro získání relevantních informací došlo k oslovení výše uvedených aktérů ve všech krajích ČR. Zaznamenané odpovědi respondentů byly převedeny do podoby datové matice v prostředí MS Excel a dále byly využity v rámci prováděných analýz a dalších kroků řešení disertační práce.

Stejně jako metoda dotazníkového šetření, sloužila i metoda empirického šetření ve formě řízených rozhovorů s regionálními aktéry k získávání dalších kvalitativně zaměřených poznatků z praktické sféry. Mezi oslovené aktéry patřili opět představitelé politické reprezentace krajů a odpovědní úředníci krajských úřadů zabývající se tematickou oblastí strategického plánování či tematickou oblastí podpory podnikání a inovací, podnikatelská sdružení, organizace na podporu podnikání a inovací a zpracovatelé strategických a koncepčních dokumentů. Výstupem provedených rozhovorů byly strukturované záznamy vč. kvalitativního zhodnocení jejich průběhu a obsahu. Získané informace byly podobně jako u výstupů dotazníkového šetření využity v rámci prováděných analýz a dalších kroků řešení disertační práce.

Komparativní obsahová analýza

Analýza byla využita zejména pro vzájemné porovnání modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací, které jsou využívány jednotlivými kraji ČR vč. zhodnocení provázanosti s procesem rozpočtování daných subjektů. Modely jednotlivých krajů byly

komparovány s využitím určených atributů, a to zejména pomocí základních popisných a srovnávacích metod práce.

Základní metody deskriptivní statistiky (matematicko-analytické metody)

Tyto metody byly využity zejména pro analytické práce vztahující se k vytvořeným datovým bázím (tam, kde to bylo vzhledem k charakteru údajů relevantní). Vzhledem k zaměření disertační práce bylo využito zejména základních statistických ukazatelů a postupů (např. stanovení pořadí, četnosti, střední hodnoty, minima, maxima či korelačního koeficientu). K aplikaci korelačního koeficientu v této disertační práci uveďme, že vzhledem k charakteru podkladových dat bylo v rámci prováděných analýz využito k testování vztahů mezi jednotlivými hodnocenými atributy vždy neparametrického testu ve formě výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu. U vypočteného koeficientu byla vždy ověřována statistická významnost dosaženého výsledku, a to na pětiprocentní hladině významnosti.

Syntéza poznatků

Tato metoda byla aplikována zejména při posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR. Využita byla také při zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje včetně stanovení doporučení k posílení vazeb na rozpočtový proces daných subjektů.

4 HLAVNÍ VÝSLEDKY DISERTAČNÍ PRÁCE

Text této kapitoly shrnuje hlavní výsledky disertační práce, které jsou dále uvedeny v členění dle určených dvou pilířů a zvolených atributů (blíže viz podkapitola 3.1 Postup řešení). Podkapitola 4.1 je tak zaměřena na věcné aspekty řešené problematiky, tj. věnuje se hodnocení modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR. Podkapitola 4.2 je zaměřena na finanční aspekty řešené problematiky, tj. obsahuje analýzu finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR. V rámci podkapitoly 4.3 jsou pak shrnuty hlavní závěry provedeného kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů.

4.1 Analýza modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR

Níže jsou uvedeny hlavní výsledky hodnocení a vzájemné komparace modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR v členění dle zvolených atributů.

4.1.1 Počet úrovní strategických a koncepčních dokumentů

Počet úrovní (resp. stupňů) strategických a koncepčních dokumentů u jednotlivých krajů určuje základní charakteristiku využívaného modelu strategického plánování regionálního rozvoje (viz tabulka 4.1). Na základě hodnocení tohoto atributu byly kraje ČR rozděleny do dvou skupin. První skupina obsahuje kraje, které využívají dvojstupňový model strategického plánování regionálního rozvoje, tj. zpracovávají pouze jeden typ základního strategického dokumentu, na který pak navazují jednotlivé sektorové koncepční dokumenty (v případě tematické oblasti podpory podnikání a inovací například regionální inovační strategie)⁷. Druhá skupina krajů je pak tvořena kraji, které využívají trojstupňový model strategického plánování regionálního rozvoje (tj. na dlouhodobou strategii rozvoje navazuje střednědobý program rozvoje, dále pak následují jednotlivé sektorové koncepční dokumenty). Na základě údajů tabulky lze konstatovat, že polovina ze 14 krajů využívá dvojstupňový model strategického plánování regionálního rozvoje, druhá polovina pak model trojstupňový.

⁷ V dalším textu, tabulkách a obrázcích jsou zkráceným označením „sektorové koncepční dokumenty“ vždy myšleny „sektorové koncepční dokumenty krajů ČR zaměřené na podporu podnikání a inovací“ (pokud není uvedeno výslovně jinak).

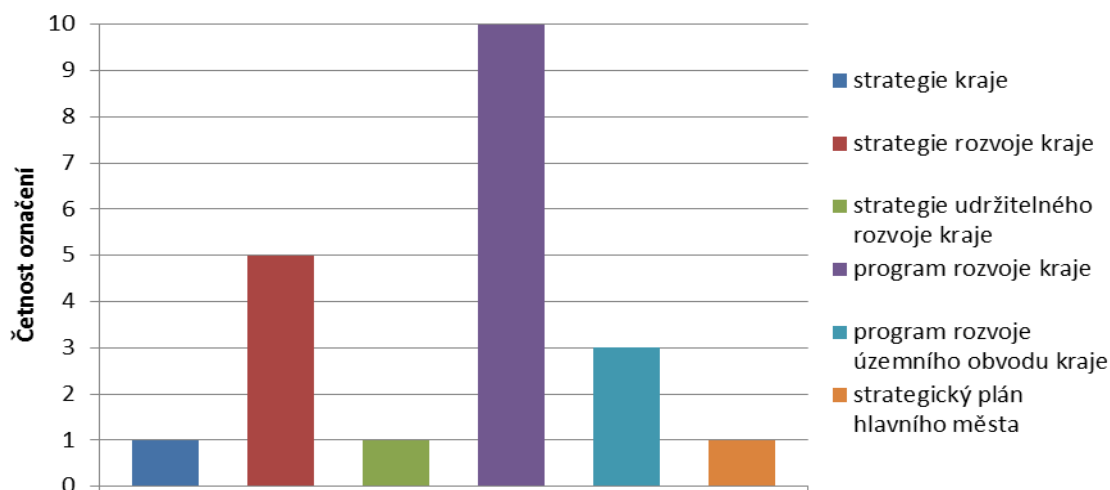
Tabulka 4.1 Počet úrovní strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR

Počet úrovní	Kraj	Posloupnost strategických a koncepčních dokumentů v rámci tematické oblasti podpory podnikání a inovací
2	JHC	program rozvoje kraje » RIS
	KVK	program rozvoje kraje » strategie rozvoje konkurenceschopnosti kraje
	OLK	program rozvoje územního obvodu kraje » RIS
	PAK	program rozvoje kraje » RIS
	PHA	strategický plán hlavního města » RIS
	PLK	program rozvoje kraje » RIS
	STC	program rozvoje územního obvodu kraje » (sektorový koncepční dokument není zpracován)
3	HKK	strategie rozvoje kraje » program rozvoje kraje » RIS
	JHM	strategie rozvoje kraje » program rozvoje kraje » RIS
	LBK	strategie rozvoje kraje » program rozvoje kraje » RIS
	MSK	strategie rozvoje kraje » program rozvoje kraje » RIS
	ULK	strategie udržitelného rozvoje kraje » program rozvoje kraje » RIS
	VYS	strategie kraje » program rozvoje kraje » RIS
	ZLK	strategie rozvoje kraje » program rozvoje územního obvodu kraje » RIS

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

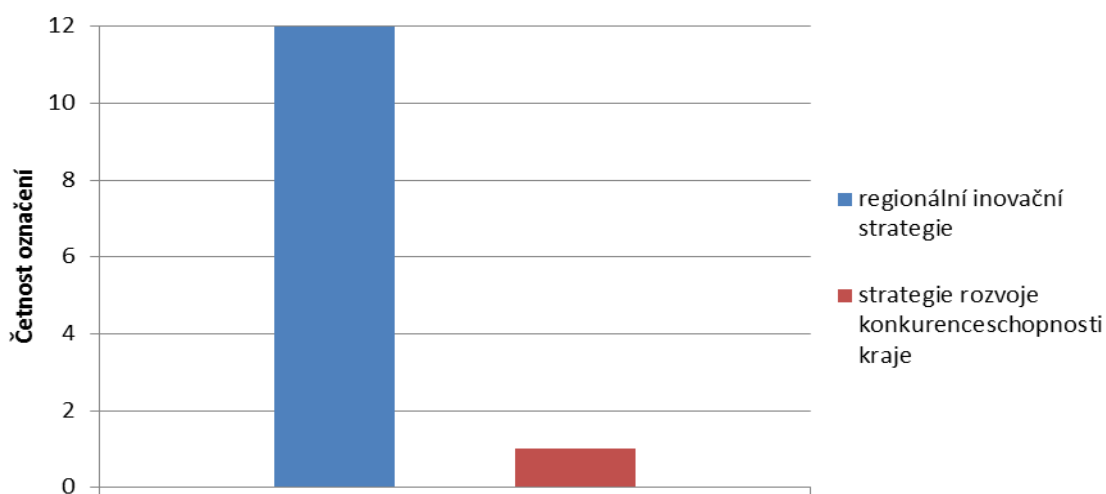
4.1.2 Označení dokumentů

Údaje tabulky 4.1 byly dále využity pro komparaci jednotlivých krajů ČR z hlediska označení jejich základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací. Četnost využití jednotlivých názvů u analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů prezentují obrázky 4.1 a 4.2. V případě základních strategických dokumentů lze pozorovat vyšší míru terminologické variability v označení daných dokumentů, než v případě sektorových koncepčních dokumentů. Základní strategické dokumenty krajů jsou nejčastěji nazývány jako programy rozvoje kraje (v 10 případech z celkových 21 dokumentů), příp. jako strategie rozvoje kraje (v 5 případech).

Obr. 4.1: Označení analyzovaných základních strategických dokumentů krajů ČR
Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

Sektorové koncepční dokumenty krajů zaměřené na podporu podnikání a inovací jsou až na jedinou výjimku Karlovarského kraje nazývány jako regionální inovační strategie, a to ve 12 případech z celkových 13 dokumentů (Středočeský kraj nemá sektorový koncepční dokument zaměřený na podporu podnikání a inovací dosud zpracován).

Obr. 4.2: Označení analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR zaměřených na podporu podnikání a inovací
Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Bližší informace k označení analyzovaných dokumentů jsou uvedeny v Příloze A a Příloze B této disertační práce, příp. v tabulkách 3.1 a 3.2.

4.1.3 Rok zpracování či poslední aktualizace dokumentů

Tabulka 4.2 uvádí u analyzovaných dokumentů krajů ČR jejich počty v členění dle roku zpracování (resp. schválení) či poslední aktualizace daných dokumentů.

V případě základních strategických dokumentů bylo cca 80 % analyzovaných dokumentů zpracováno v posledních pěti letech určeného výzkumného období (v letech 2009 až 2013). U sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací tento podíl „nových“ dokumentů činí pouze cca 60 %. V souhrnu tak lze konstatovat u krajů ČR vyšší míru zastaralosti analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů oproti základním strategickým dokumentům. Je otázkou, zda dokumenty staršího data jsou po uplynutí vyššího počtu let ještě dobře prakticky využitelné (mimo jiné v souvislosti s problematickým hospodářským vývojem v daných letech lze u nich např. předpokládat neaktuálnost výchozích podmínek, překonání některých návrhů a ani obsahově-formální stránka dokumentů již neodpovídá nejnovějším trendům). Pro zajímavost uvedme srovnání s krajskými městy ČR a jejich základními strategickými dokumenty, kde je situace ještě více negativní. Od roku 2009 do roku 2013 vznikla pouhá čtvrtina jejich tehdy platných základních strategických dokumentů (blíže viz Grebeníček et al., 2013).

Tabulka 4.2 Rok zpracování či poslední aktualizace analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR

Rok	Základní strategické dokumenty	Sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
2004	0	2
2005	0	1
2006	0	1
2007	1	0
2008	3	1
2009	2	2
2010	7	2
2011	3	1
2012	5	1
2013	0	2
Celkem	21	13

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Na základě roku zpracování či poslední aktualizace analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů můžeme kraje ČR rozdělit do tří skupin (blíže viz tabulka 4.3). První skupina se zastaralými dokumenty zahrnuje kraje, jejichž základní strategické dokumenty i sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací byly připraveny v letech 2004 - 2008. Třetí skupina s aktuálními dokumenty pak zahrnuje kraje, jejichž základní

strategické dokumenty i sektorové koncepční dokumenty byly připraveny v letech 2009 - 2013. Druhá skupina, která byla nazvána jako přechodová, pak obsahuje kraje, u kterých lze identifikovat kombinaci předešlých možností (je zde zahrnut i Středočeský kraj vzhledem k neexistenci sektorového koncepčního dokumentu zaměřeného na podporu podnikání a inovací). Bližší informace jsou opět uvedeny v Příloze A a Příloze B této disertační práce.

Tabulka 4.3 Rozdělení krajů dle roku zpracování či poslední aktualizace analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů

Skupina krajů	Kraj	Rok		
		strategie rozvoje krajů	programy rozvoje krajů	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
Se zastaralými dokumenty	PHA	-	2008	2004
	PLK	-	2008	2004
Přechodová	JHC	-	2008	2010
	KVK	-	2012	2008
	LBK	2012	2007	2009
	PAK	-	2011	2006
	STC	-	2009	-
	ULK	2010	2010	2005
S aktuálními dokumenty	HKK	2010	2010	2010
	JHM	2012	2010	2009
	MSK	2012	2010	2012
	OLK	-	2011	2011
	VYS	2012	2011	2013
	ZLK	2009	2010	2013

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

4.1.4 Doba platnosti dokumentů

Strategické a koncepční dokumenty by v souladu se zjištěnými teoretickými východisky měly deklarovat dlouhodobé (příp. střednědobé) cíle rozvoje, čímž by měla být zajištěna kontinuita rozvoje plánujících subjektů na období několika budoucích let - viz např. Wokoun et al. (2008), který uvádí u základních rozvojových dokumentů krajů délku tohoto období v rozmezí 10 až 15 let. Údaje

o době platnosti analyzovaných dokumentů (tj. o délce období, na které jsou dokumenty vytvářeny) prezentuje tabulka 4.4.

Tabulka 4.4 Rozmezí dob platnosti analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR

Druh dokumentu	Doba platnosti (v letech)
Strategie rozvoje krajů	9 - 15
Programy rozvoje krajů	3 - 8
Sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací	5 - 11

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Délka období, na které jsou vytvářeny základní strategické dokumenty krajů ČR, se pohybuje mezi 9 až 15 lety u strategií rozvoje krajů a 3 až 8 lety u programů rozvoje krajů. Tím se potvrzuje spíše dlouhodobější chápání strategií rozvoje krajů oproti spíše střednědobým programům rozvoje krajů. V případě sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací lze u části krajů identifikovat spíše střednědobé zaměření (např. pětileté období u RIS Jihomoravského kraje), naopak u vybraných krajů spíše zaměření dlouhodobé (např. jedenáctileté období u RIS Moravskoslezského kraje). Podotkněme však, že často dochází v průběhu určeného období platnosti ke schvalování různých změn ve formě aktualizovaných verzí daných dokumentů.

Jako velmi pozitivní lze hodnotit uvedení doby platnosti dokumentu již v názvu samotného dokumentu. V případě základních strategických dokumentů se toto vymezení objevuje v názvu 14 dokumentů z celkových 21 analyzovaných. U sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací pak pouze ve 4 případech z celkových 13 analyzovaných dokumentů (Jihomoravský, Moravskoslezský, Zlínský kraj a Kraj Vysočina). V případě neuvedení doby platnosti v názvu dokumentu musí být tato skutečnost dohledána v samotném textu dokumentu (např. ve vymezení rámcové vize návrhové části dokumentu), případně s využitím dalších náhradních zdrojů informací (např. v případě RIS Libereckého kraje a RIS Olomouckého kraje bylo pro tento účel využito oznámení koncepce podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, v rámci kterého se uvádí také návrhové období daného koncepčního dokumentu). Neuvedení (případně nejasné uvedení) období platnosti strategického či koncepčního dokumentu může mimo jiné způsobovat problémy při určení okamžiku, kdy má být daný dokument aktualizován (blíže viz tabulka 4.5).

Tabulka 4.5 Doba platnosti analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR

Kraj	Doba platnosti (v letech)		
	strategie rozvoje krajů	programy rozvoje krajů	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
HKK	9	3	6
JHC	-	6	9
JHM	9	4	5
KVK	-	7	8
LBK	15	7	5
MSK	12	3	11
OLK	-	4	10
PAK	-	5	8
PHA	-	8	9
PLK	-	6	neuvedeno
STC	-	8	-
ULK	15	6	6
VYS	9	4	8
ZLK	12	3	8

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

V případě RIS Jihomoravského kraje pro doplnění uvedme, že název dokumentu obsahuje také pořadové číslo zpracované regionální inovační strategie (číslovka 3 označuje, že se jedná o již v pořadí třetí verzi dokumentu). Bližší informace k tomuto atributu jsou opět uvedeny v Příloze A a Příloze B této disertační práce.

4.1.5 Hlavní aktéři tvorby dokumentů

Lze konstatovat, že prakticky všechny kraje se snažily v souladu s teoretickými zásadami strategického plánování regionálního rozvoje do zpracování svých základních strategických dokumentů i sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací zapojit širokou škálu partnerů z veřejné, soukromé i akademické sféry. Kromě samotných krajů tak byly do zpracování zapojeny vzdělávací instituce, firemní

sféra, poradenské či výzkumné organizace, v některých případech i místní samosprávy v podobě velkých měst daných krajů.

Bližší údaje o zvolených typech aktérů zapojených do zpracování analyzovaných rozvojových dokumentů jsou uvedeny v tabulce 4.6 (jedná se o aktéry, kteří jsou explicitně uvedeni v textu analyzovaných dokumentů). Velmi pozitivně lze hodnotit mimo jiné zapojení zahraničních partnerů se zkušenostmi s podporou inovací či zpracováním dokumentů na podporu podnikání a inovací (např. zahraniční samosprávy či organizace zaměřené na podporu inovací) u některých krajů. Bližší informace k hlavním aktérům tvorby sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací jsou uvedeny v Příloze B této disertační práce.

Tabulka 4.6 Aktéři podílející se na zpracování analyzovaných koncepčních dokumentů krajů ČR

Typy aktérů	Kraje
Krajské samosprávy	všechny kraje
Místní samosprávy	HKK, JHM, MSK, OLK, PHA
Regionální rozvojové agentury	HKK, JHC, JHM, KVK, LBK, MSK, PAK, PLK, VYS, ZLK
CzechInvest	HKK, KVK, LBK, OLK
Hospodářské komory	HKK, JHC, JHM, KVK, LBK, MSK, OLK, ULK, ZLK
Vysoké školy	HKK, JHC, JHM, LBK, MSK, OLK, PAK, ULK, VYS, ZLK
Akademie věd	PHA, PLK
Zahraníční partneři	PHA, PLK, ULK

Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

4.1.6 Popis implementace a financování implementace dokumentů

Velmi důležitou charakteristikou, která určuje finální úspěšnost strategických dokumentů, je jejich praktická realizace. Analýza se tedy v rámci tohoto atributu zaměřila na srovnání popisu implementace v analyzovaných strategických a koncepčních dokumentech vč. finančního zajištění implementace. Lze konstatovat, že popis implementačního procesu byl uveden ve všech hodnocených dokumentech, kvalita a podrobnost zpracování této velmi důležité části však byla velmi rozdílná. U některých analyzovaných dokumentů byla implementace spíše nastíněna v obrysech na několika málo řádcích, naopak u některých dokumentů (zejména těch nejnovějších) byla fáze implementace podrobně rozpracována vč. otázek řízení, monitoringu či pravidel budoucí aktualizace. U většiny analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů

byla v rámci této části navržena implementace prostřednictvím akčních plánů s podrobně rozepsanými aktivitami či projekty.

V rámci tohoto atributu byl porovnáván také popis financování implementace dokumentů. V zásadě lze tvrdit, že všechny dokumenty obsahují příslušnou část věnující se financování implementace, úroveň zpracování je ovšem opět velmi různorodá. U novějších dokumentů jsou ve většině případů poměrně podrobně uvedeny jak předpokládané náklady navržených aktivit, tak i předpokládané zdroje financování. U starších dokumentů některá z těchto součástí není uvedena, případně je financování navrženo velmi nekonkrétně. Bližší informace k popisu implementace a financování implementace u analyzovaných dokumentů jsou uvedeny v Příloze A a Příloze B této disertační práce. Specifické otázky zajištění financování ze strany samotných plánujících subjektů (tj. krajských samospráv) jsou řešeny v rámci podkapitoly 4.1.13.

4.1.7 Metody použité v analytických částech dokumentů

Vzhledem k zaměření této disertační práce a povaze tohoto atributu bylo hodnocení provedeno pouze u sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR zaměřených na podporu podnikání a inovací (nikoliv u základních strategických dokumentů krajů ČR vzhledem k vyšší míře jejich obecnosti a širšímu spektru zahrnutých témat). Výčet metod použitých v analytických částech hodnocených koncepčních dokumentů je poměrně heterogenní. Obecně lze konstatovat, že zpracovatelé všech sledovaných dokumentů provedli vždy socioekonomickou analýzu území kraje založenou na tzv. tvrdých statistických datech s podrobnějším zaměřením na hospodářství kraje. V některých případech byla tato analýza blíže doplněna např. vyhodnocením podnikatelského prostředí, analýzou dostupnosti financí či analýzou institucí pro podporu inovací, vědu a výzkum. Ve většině případů bylo při zpracování sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací provedeno také terénní šetření zaměřené zejména na zjišťování potřeb podnikatelských subjektů v oblasti podpory podnikání či inovací. Analytická část dokumentů byla vždy s výjimkou Karlovarského a Olomouckého kraje ukončena shrnující SWOT analýzou, u Karlovarského a Moravskoslezského kraje bylo využito nepříliš rozšířené metody vypracování stromu problémů v dané tematické oblasti. Bližší informace k využitým metodám jsou opět uvedeny v Příloze B této disertační práce.

4.1.8 Terminologie návrhových částí dokumentů

Všechny hodnocené dokumenty využívají podobného přístupu při strukturování návrhových částí. Úvodní široce definovaná vize či globální cíl dokumentu se postupně hierarchicky rozpadá do nižších úrovní až na úroveň konkrétních projektů či akcí. Značně se ovšem liší celkový počet úrovní a jejich

pojmenování (blíže viz tabulka 4.7 a tabulka 4.8). Terminologii návrhových částí analyzovaných dokumentů tak můžeme považovat za velmi různorodou. Nejčastěji jsou jednotlivé úrovně návrhových částí dokumentů nazývány jako vize, strategické oblasti, priority, strategie, globální cíle, specifické cíle, aktivity, nástroje či projekty. Bližší informace k terminologii návrhových částí dokumentů jsou opět uvedeny v Příloze A a Příloze B této disertační práce.

Tabulka 4.7 Terminologie návrhových částí analyzovaných základních strategických dokumentů krajů ČR

Kraj	Využitá terminologie
HKK	Mise/preambule, vize, globální cíl, strategické cíle, prioritní osy rozvoje, priority, prioritní cíle, specifické cíle (SRK) Priority, specifické cíle, opatření (PRK)
JHC	Vize rozvoje kraje, globální cíl, prioritní osy rozvoje, opatření, aktivity (PRK)
JHM	Poslání, strategická vize, globální cíle, specifické cíle, rozvojové priority, rozvojová opatření (SRK) Vize, celkový cíl, dílčí cíle, priority, opatření, aktivity (PRK)
KVK	Vize, globální cíle, opatření (PRK)
LBK	Vize, globální cíle, strategické cíle, rozvojová opatření, aktivity (SRK) Vize, globální cíle, strategické cíle, rozvojová opatření, cíle opatření, aktivity (PRK)
MSK	Rozvojová vize, poslání, globální strategické cíle, specifické strategické cíle, projekty (SRK) Rozvojová vize, globální strategické cíle, specifické strategické cíle, projekty (PRK)
OLK	Vize, globální cíl, rozvojové priority, aktivity (PRK)
PAK	Vize, motto, rozvojové priority, strategické cíle, opatření, aktivity (PRK)
PHA	Strategická vize, tematické okruhy, strategické cíle, aktivity a principy realizace cílů (PRK)
PLK	Globální cíl, specifické cíle, problémové okruhy, opatření, aktivity (PRK)
STC	Souhrnná strategická vize, hlavní cíl, dílčí cíle, problémové okruhy, strategické cíle, strategické směry, opatření (PRK)
ULK	Strategická vize, dílčí vize, prioritní osy, cíle, opatření (SRK) Globální cíl (rozvojová vize), priority, cíle priorit, specifické cíle priorit, dílčí opatření (PRK)
VYS	Motto, rozvojová vize, prioritní oblasti rozvoje, rozvojová opatření, klíčové aktivity, strategické projekty (SRK) Vize, prioritní oblasti, opatření, aktivity (PRK)
ZLK	Vize, hlavní cíl, pilíře, cíle, úkoly, opatření (SRK) Pilíře, úkoly, opatření (PRK)

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

Pozn.: SRK = strategie rozvoje kraje, PRK = program rozvoje kraje.

Tabulka 4.8 Terminologie návrhových částí analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR zaměřených na podporu podnikání a inovací

Kraj	Využitá terminologie
HKK	Vize, hlavní cíl, priority, specifické cíle, opatření, aktivity
JHC	Vize, strategie, prioritní osy, opatření, projekty
JHM	Vize, mise, prioritní osy, cíle, aktivity, projekty
KVK	Poslání, strategická vize, globální cíl, pilíře, strategické cíle, specifické cíle, opatření
LBK	Vize, cíle, priority, opatření, aktivity
MSK	Vize, globální cíl, prioritní oblasti, specifické cíle, projekty
OLK	Globální cíl, prioritní oblasti, strategické cíle, opatření a nástroje
PAK	Strategický cíl, tematické oblasti, specifické cíle, priority, opatření, aktivity
PHA	Strategické oblasti, opatření, aktivity, akce a pilotní projekty
PLK	Cíle, opatření, aktivity
ULK	Dlouhodobá vize, strategický cíl, specifické cíle, priority, opatření
VYS	Vize, globální cíl, prioritní oblasti, specifické cíle, projekty
ZLK	Vize, prioritní osy, cíle, opatření, akce

Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

4.1.9 Počet hlavních priorit návrhových částí dokumentů

Počet hlavních priorit analyzovaných základních strategických dokumentů se pohybuje mezi 4 až 8 s tím, že nejčastěji byly identifikovány 4 prioritní oblasti. Počet hlavních priorit analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací se pohybuje mezi 2 až 7 s tím, že nejčastěji byly identifikovány 3 a 4 prioritní oblasti (blíže viz tabulka 4.9 a obrázek 4.3). V souladu se zjištěními uvedenými u předchozího atributu lze znovu upozornit na variabilitu v označení hlavních priorit (nejčastěji jsou označovány jako priority, prioritní osy, prioritní oblasti, strategické cíle, problémové okruhy, pilíře apod.).

Počet 4 - 5 hlavních priorit u základních strategických dokumentů a 3 - 4 priorit u sektorových koncepčních dokumentů se jeví jako optimální. Při větším počtu se stává struktura návrhové části rozvojového dokumentu méně přehlednou (priority jsou příliš konkrétní a v některých případech nastává problém se zařazením konkrétních aktivit pouze pod jednu prioritu), při malém počtu priorit pak potenciální čtenář rozvojového dokumentu nezíská představu o plné obsahové šíři každé priority (případně musí být priorita v takovém případě definována příliš široce). Vyšší počet hlavních priorit u základních strategických

dokumentů oproti sektorovým koncepčním dokumentům lze vysvětlit (či ospravedlnit) širším spektrem zahrnutých témat.

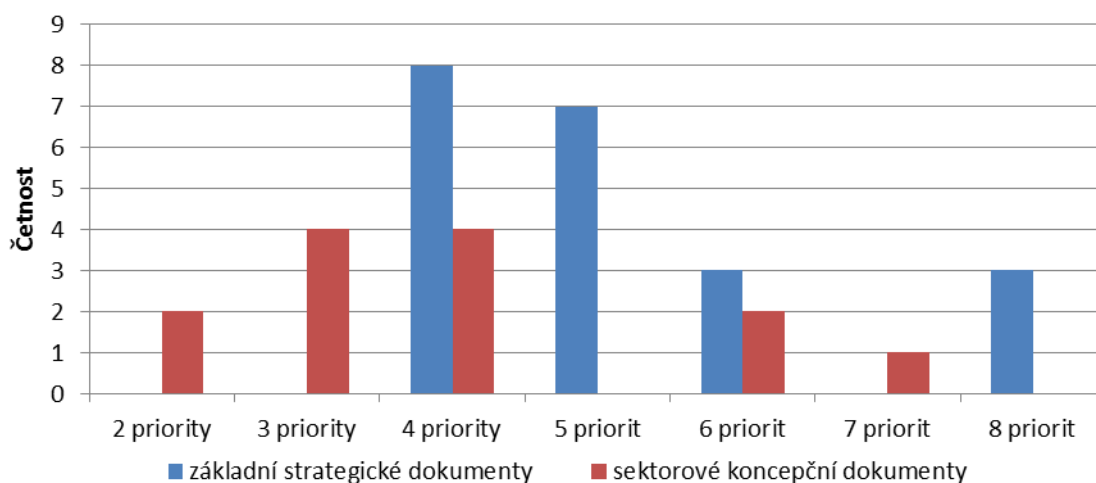
Bližší informace k hlavním prioritám návrhových částí analyzovaných dokumentů jsou opět uvedeny v Příloze A a Příloze B této disertační práce.

Tabulka 4.9 Počet hlavních priorit návrhových částí analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR (vč. jejich přesného označení)

Kraj	Počet hlavních priorit	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
HKK	4 priority (SRK) 4 priority (PRK)	4 priority
JHC	8 prioritních os rozvoje (PRK)	4 prioritní osy
JHM	4 rozvojové priority (SRK) 5 priorit (PRK)	4 prioritní osy
KVK	8 opatření (PRK)	3 pilíře
LBK	5 strategických cílů (SRK) 5 strategických cílů (PRK)	6 priorit
MSK	5 globálních strategických cílů (SRK) 5 globálních strategických cílů (PRK)	4 prioritní oblasti
OLK	4 rozvojové priority (PRK)	3 prioritní oblasti
PAK	4 rozvojové priority (PRK)	2 tematické oblasti
PHA	8 tematických okruhů (PRK)	7 strategických oblastí
PLK	5 problémových okruhů (PRK)	6 cílů
STC	6 problémových okruhů (PRK)	-
ULK	4 prioritní osy (SRK) 6 priorit (PRK)	3 priority
VYS	5 prioritních oblastí rozvoje (SRK) 6 prioritních oblastí (PRK)	3 prioritní oblasti
ZLK	4 pilíře (SRK) 4 pilíře (PRK)	2 prioritní osy

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Pozn.: SRK = strategie rozvoje kraje, PRK = program rozvoje kraje.

Obr. 4.3: Počet hlavních priorit návrhových částí analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

4.1.10 Způsob zahrnutí tématu podpory podnikání a inovací mezi hlavní priority návrhových částí základních strategických dokumentů

Vzhledem k povaze tohoto atributu bylo hodnocení pro tento atribut provedeno pouze u základních strategických dokumentů krajů ČR (analyzované sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací se danému tématu přirozeně věnují již ze své podstaty).

Již na tomto místě je třeba zmínit jedno z nejdůležitějších zjištění provedené analýzy modelů strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR, a sice že téma podpory podnikání a inovací je obsaženo podstatným způsobem ve všech analyzovaných základních strategických dokumentech (což lze vnímat z pohledu dalšího rozvoje této tematické oblasti poměrně pozitivně). Lze tedy konstatovat, že krajské samosprávy považují toto téma za jedno z klíčových pro další rozvoj svého území.

Podpora podnikání a inovací je v analyzovaných základních strategických dokumentech krajů ČR nejčastěji řešena v rámci hlavních rozvojových priorit zaměřených na podnikání, ekonomický rozvoj, konkurenceschopnost, vědu, výzkum a inovace. Podpora podnikání a inovací se ovšem objevuje také v rámci dalších priorit, které jsou zaměřeny např. na lidské zdroje, zaměstnanost, sociální soudržnost, vzdělávání či obecný regionální rozvoj. Analýza v zásadě prokázala poměrně velkou míru variability, co se týče označení dotčených rozvojových priorit a jejich zaměření (blíže viz tabulka 4.10 a tabulka 4.11).

Pro doplnění lze uvést, že téma rozvoje oblasti podnikání a inovací se objevuje v různých podobách také v rámci zastřešující rozvojové vize téměř všech zkoumaných základních strategických dokumentů krajů ČR.

Tabulka 4.10 Hlavní rozvojové priority analyzovaných strategických dokumentů krajů ČR, v rámci kterých je řešena podpora podnikání a inovací

Kraj	Názvy hlavních rozvojových priorit základních strategických dokumentů, v rámci kterých je řešena podpora podnikání a inovací
HKK	Podnikání a zaměstnanost Lidské zdroje
JHC	Ekonomický rozvoj a znalostní ekonomika Lidské zdroje a sociální soudržnost
JHM	Konkurenceschopná regionální ekonomika v evropském / globálním měřítku Znalostní potenciál a konkurenceschopnost - věda, výzkum, inovace Kvalitní a odpovídající nabídka veřejných služeb Kvalita života obyvatel
KVK	Rozvoj podnikání Rozvoj lidských zdrojů
LBK	Dynamická a konkurenceschopná ekonomika Kvalitní a zdravé lidské zdroje
MSK	Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika Dobré vzdělání a vysoká zaměstnanost – příležitost pro všechny Vzdělaná společnost aktivních a sebevědomých obyvatel Kvalitní a kulturní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu
OLK	Podnikání a ekonomika Rozvoj lidských zdrojů
PAK	Konkurenceschopná ekonomika Kvalitní lidské zdroje Koordinovaný prostorový rozvoj kraje
PHA	Konkurenceschopnost
PLK	Ekonomika Lidské zdroje
STC	Produkční základna a ekonomický rozvoj Rozvoj lidských zdrojů
ULK	Efektivní ekonomika a zaměstnanost Podpora regionálního rozvoje
VYS	Konkurenceschopná ekonomika Podnikání, zaměstnanost, vzdělávání, výzkum, inovace Lidé na Vysočině
ZLK	Konkurenceschopná ekonomika Úspěšná společnost

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.11 dále prezentuje tematické zaměření hlavních rozvojových priorit analyzovaných strategických dokumentů krajů ČR (dle bližší analýzy jejich označení), v rámci kterých je řešena podpora podnikání a inovací, vždy s přiřazením konkrétních krajů ČR, u jejichž analyzovaných dokumentů bylo toto zaměření identifikováno.

Tabulka 4.11 Tematické zaměření hlavních rozvojových priorit analyzovaných strategických dokumentů krajů ČR, v rámci kterých je řešena podpora podnikání a inovací

Zaměření priorit	Kraje
Podnikání	HKK, KVK, OLK, VYS
Ekonomický rozvoj	JHC, OLK, PLK, STC, ULK
Konkurenceschopnost	JHM, LBK, MSK, PAK, PHA, VYS, ZLK
Věda, výzkum, inovace	JHM, MSK, VYS
Znalostní potenciál	JHC, JHM
Lidské zdroje	HKK, JHC, KVK, LBK, OLK, PAK, PLK, STC, VYS
Zaměstnanost	HKK, MSK, ULK, VYS
Vzdělávání	MSK, VYS
Sociální soudržnost, kvalita života, úspěšná společnost	JHC, JHM, MSK, ZLK
Regionální a prostorový rozvoj	PAK, ULK

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

Bližší informace k označení a zaměření hlavních priorit analyzovaných dokumentů jsou uvedeny v Příloze A této disertační práce.

4.1.11 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v dokumentech

Hodnocení tohoto atributu bylo provedeno na základě metodického postupu uvedeného a blíže vysvětleného v rámci podkapitoly 3.1.

Konkrétní nástroje podpory podnikání a inovací, které jsou obsaženy v návrhových částech hodnocených strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR, byly rozčleněny do určených kategorií vždy pro každý jednotlivý kraj v rozdělení na nástroje uvedené v základních strategických dokumentech a nástroje uvedené v sektorových koncepčních dokumentech zaměřených na podporu podnikání a inovací.

Tabulka 4.12 podává souhrnný přehled o využitých kategoriích nástrojů podpory podnikání a inovací pro všechny kraje ČR. Hlavní zjištění lze shrnout takto:

- ve všech analyzovaných dokumentech jsou obsaženy nástroje spadající do druhé kategorie (tj. nástroje zaměřené na podpůrnou podnikatelskou a VaV infrastrukturu, poradenství a služby pro podnikatele) a čtvrté kategorie (tj. nástroje zaměřené na vzdělávání a lidské zdroje pro podnikání a inovace),
- nástroje spadající do páté kategorie (tj. nástroje zaměřené na propagaci podnikání, podnikavosti a inovací) se vůbec neobjevují v rozvojových dokumentech Karlovarského kraje, případně jsou u některých krajů obsaženy pouze v sektorových koncepčních dokumentech zaměřených na podporu podnikání a inovací (Královéhradecký a Jihočeský kraj),
- nástroje spadající do třetí kategorie (tj. nástroje zaměřené na přístup k financím pro podnikání a inovace) se opět vůbec neobjevují v rozvojových dokumentech Karlovarského kraje, případně jsou u některých krajů obsaženy pouze v sektorových koncepčních dokumentech zaměřených na podporu podnikání a inovací (Královéhradecký, Plzeňský, Ústecký kraj a Kraj Vysočina),
- poslední dvě kategorie nástrojů jsou využity pouze sporadicky, první kategorii nástrojů zaměřených na regulaci podnikatelského prostředí zmiňují pouze základní strategické dokumenty Jihomoravského kraje (zkvalitnění institucionálního prostředí vč. regulačního rámce na regionální úrovni) a Ústeckého kraje (zjednodušení legislativního prostředí a snížení byrokratické zátěže podnikání), nástroje zahrnuté do šesté kategorie (tj. nástroje k podpoře podnikání a podnikavosti mezi specifickými cílovými skupinami) zmiňují dokumenty Moravskoslezského, Olomouckého, Plzeňského a Zlínského kraje (ve všech případech jde o zvýšení podnikavosti v rámci cílové skupiny mladých studentů či absolventů škol),
- co se týče návaznosti analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů na základní strategické dokumenty krajů ČR v oblasti využitých nástrojů podpory podnikání a inovací, nebyly až na několik výjimek zjištěny výrazné nedostatky (tj. využití některých kategorií nástrojů podpory podnikání a inovací v sektorových koncepčních dokumentech bez opory v základních strategických dokumentech například pro Královéhradecký, Jihočeský, Olomoucký, Plzeňský, Ústecký kraj a Kraj Vysočina),
- využívané nástroje podpory podnikání a inovací (resp. jejich kategorie) v zásadě odpovídají požadavkům podnikatelské sféry (srovnej s podkapitolou 4.3), v převážné míře se také shodují s hlavními teoretickými koncepty, jejichž přehled je uveden v kapitole 1.

Tabulka 4.12 Využité kategorie nástrojů podpory podnikání a inovací dle analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR

Kraj	Kategorie nástrojů					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
HKK	- / -	x / x	- / x	x / x	- / x	- / -
JHC	- / -	x / x	x / x	x / x	- / x	- / -
JHM	x / -	x / x	x / x	x / x	x / x	- / -
KVK	- / -	x / x	- / -	x / x	- / -	- / -
LBK	- / -	x / x	x / x	x / x	x / x	- / -
MSK	- / -	x / x	x / x	x / x	x / x	x / -
OLK	- / -	x / x	x / x	x / x	x / x	- / x
PAK	- / -	x / x	x / x	x / x	x / x	- / -
PHA	- / -	x / x	x / x	x / x	x / x	- / -
PLK	- / -	x / x	- / x	x / x	x / x	x / x
STC	- / -	x / -	x / -	x / -	x / -	- / -
ULK	x / -	x / x	- / x	x / x	x / x	- / -
VYS	- / -	x / x	- / x	x / x	x / x	- / -
ZLK	- / -	x / x	x / x	x / x	x / x	x / -

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

- Kategorie - legenda:*
1. Regulace prostředí
 2. Podpůrná infrastruktura a služby
 3. Přístup k financím
 4. Vzdělávání, lidské zdroje
 5. Propagace
 6. Zaměření na cílové skupiny

Pozn. 1: V příslušném políčku je vždy před lomítkem uvedeno využití či nevyužití určité kategorie nástrojů dle základních strategických dokumentů a za lomítkem dle sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací.

Pozn. 2: Znak „x“ označuje využití příslušné kategorie nástrojů podpory podnikání a inovací, znak „-“ naopak nevyužití dané kategorie.

Pro možnost bližšího posouzení využívaných nástrojů podpory podnikání a inovací u jednotlivých krajů ČR a zhodnocení návaznosti mezi jednotlivými druhy jejich rozvojových dokumentů nyní následují tabulky 4.13 až 4.26, které obsahují podrobnou specifikace plánovaných nástrojů podpory podnikání a inovací vždy pro každý jednotlivý kraj ČR. V rámci tohoto „mikropohledu“ můžeme konstatovat poměrně vysokou míru terminologické variability při označování konkrétních využívaných nástrojů podpory podnikání a inovací.

V rámci provedeného srovnání také byly identifikovány pro krajskou úroveň typické konkrétní nástroje (resp. aktivity) podpory podnikání a inovací. Mezi

nejčastěji uváděné konkrétní nástroje na podporu tematické oblasti podnikání a inovací ve zkoumaných dokumentech tak patří:

- podpora rozvoje podpůrné podnikatelské a inovační infrastruktury, příp. navazujících služeb (např. VTP, podnikatelské inkubátory, informační centra, poskytování strategických a poradenských služeb) se zaměřením zejména na MSP, začínající podnikatele či podniky s inovačním potenciálem,
- podpora rozvoje průmyslových zón či regenerace brownfields,
- podpora spolupráce podnikatelů s dalšími subjekty (typicky s akademickým, vzdělávacím a veřejným sektorem), podpora spolupráce mezi podnikatelskými subjekty navzájem, tvorba sítí (klastrové iniciativy),
- finanční podpora zejména MSP, začínajících podnikatelů či podniků s inovačním potenciálem,
- propagace kraje jako místa vhodného pro podnikání a inovační aktivity, lákání externích investic,
- nástroje na posílení vztahů vzdělávacího systému s podnikatelskou sférou, resp. trhem práce,
- podpora tvorby nových pracovních míst a rozvoje lidských zdrojů.

Tabulka 4.13 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Královéhradeckého kraje

Kategorie nástrojů	HKK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • zkvalitnění a rozvoj podnikatelské infrastruktury včetně přípravy ploch určených pro podnikatelské využití • rozvoj infrastruktury VaV pro zvýšení inovačního potenciálu kraje • rozvoj vzájemné spolupráce podnikatelského sektoru, veřejné správy a dalších strategických partnerů • podpora vzájemné spolupráce regionálních i nadregionálních inovačních aktérů 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj a podpora fyzické a informační inovační infrastruktury • podpora poradenství k VaVaI • podpora spolupráce výzkumných organizací a podnikatelů zejména v oblasti VaV a inovačních aktivit
3. Přístup k financím	-	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj mechanismů financujících inovační aktivity v regionu • zvýšení podílu soukromých finančních zdrojů na VaV
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • zlepšení propojení vzdělávací sféry s potřebami trhu práce • podpora rozvoje systému celoživotního učení a zlepšení spolupráce vzdělávací sféry se zaměstnavateli při jeho dalším rozvoji • zlepšení podmínek pro osoby znevýhodněné na trhu práce • podpora informační a počítačové gramotnosti obyvatel 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora spolupráce středních a vysokých škol a firem • podpora technických a přírodovědných oborů • podpora a rozvoj VaV potenciálu vzdělávacích a výzkumných organizací • podpora talentovaných studentů a jejich získávání pro oblast VaV
5. Propagace	-	<ul style="list-style-type: none"> • propagace a publicita inovací a inovačního prostředí • propagace excelentních oborů
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.14 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Jihočeského kraje

Kategorie nástrojů	JHC - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • podpora rozvoje podnikatelské infrastruktury (vč. inovačních a technologických center a vědeckotechnologických parků) • rozvoj poradenských služeb pro podnikatele • podpora nabídky specializovaných služeb pro podnikatele v oblasti inovací • podpora rozvoje infrastruktury VaV • podpora navazování místních odběratelsko-dodavatelských vztahů • navazování spolupráce se zahraničními partnery • podpora spolupráce VaV sféry a podnikatelů • rozvoj inovačních sítí a inovačních klastrů • rozvoj partnerství veřejného a soukromého sektoru 	<ul style="list-style-type: none"> • infrastrukturní a materiálně-technická základna pro VaV činnosti • rozvoj vědecko-technických parků a další fyzické inovační infrastruktury • rozvoj a koordinace servisní a informační inovační infrastruktury • informační podpora • rozvoj spolupráce VaV s praxí • prostorové formy spolupráce
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> • zlepšení dostupnosti financí pro podnikatele (půjčky, záruky, rizikový kapitál) 	<ul style="list-style-type: none"> • zprostředkování financí
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • podpora rozvoje přírodovědných a technických oborů • podpora rozvoje systému celoživotního učení • podpora propojení studijních programů s požadavky trhu práce 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj vysokoškolských institucí • rozvoj spolupráce s praxí ve výuce
5. Propagace	-	<ul style="list-style-type: none"> • demonstrace uplatnitelných výsledků VaV
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.15 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Jihomoravského kraje

Kategorie nástrojů	JHM - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • zkvalitnění institucionálního prostředí vč. regulačního rámce na regionální úrovni 	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj poradenství a služeb pro inovační firmy • informační centra pro podnikatele • rozvoj inovační a VaV infrastruktury (inkubátory, VTP) • nefinanční podpora infrastruktury pro rozvoj MSP (příprava ploch) • podpora internacionalizace ve VaVaI • podpora rozvoje klíčových odvětví (klastřů) 	<ul style="list-style-type: none"> • vytvoření funkčního institucionálního rámce v oblasti transferu technologií v regionu • podpora inkubátorů, VTP a inovačních center • rozvojové služby pro začínající inovativní firmy • podpora mezinárodní spolupráce ve VaVaI • organizace obchodních misí a studijních cest
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> • atrakce investic s vysokou přidanou hodnotou a firem zaměstnávající kvalifikovanou pracovní sílu • zlepšení přístupu MSP k financím • podpora začínajících firem • zajištění financí pro inovační firmy (seed fond, mikropůjčky) 	<ul style="list-style-type: none"> • fond na podporu inovativního podnikání (seed fond) • spolupráce s privátními investory, pořádání finančních fór • dluhové financování rozvoje inovativních firem
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • podpora lidských zdrojů ve VaVaI, rozvíjení servisu pro zahraniční vědce • podpora vzdělávání a rekvalifikací s ohledem na pracovní trh • spolupráce vzdělávacích organizací s podnikatelskou sférou (odborné praxe, vzdělávací programy, vzdělávací strategie) 	<ul style="list-style-type: none"> • zvyšování kvality středních škol • spolupráce škol a firem • podpora talentovaných studentů • podpora internacionalizace vysokých škol v kraji • podpora mezinárodní mobility ve VaV • vzdělávání pro zaměstnance inovativních firem
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • efektivní marketing kraje v oblasti podnikání a inovací • podpora akcí na popularizaci VaVaI, medializace VaV 	<ul style="list-style-type: none"> • popularizace vědy a vybraných oborů • pořádání konferencí • propagace kraje jako centra VaV
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.16 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Karlovarského kraje

Kategorie nástrojů	KVK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • budování a posílení základních služeb pro sféru VaV • výstavba a regenerace prostor pro inovační podnikatelské subjekty, zejména MSP • zakládání a rozvoj podnikatelských inkubátorů a podnikatelských inovačních center • rozvoj nemovitostí pro podnikání včetně související infrastruktury • vytvoření VaV zázemí propojeného s vysokou školou • rozvoj spolupráce podniků v kraji se zaměřením především na projekty identifikace, zakládání a rozvoje klastrů, podnikatelských inkubátorů a technologických platforem 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora rozvoje VaV kapacit firem (podpůrné služby) • rozvoj inovačního inkubátoru a VTP • asistence a poradenství pro začínající podnikatele • zvyšování absorpční kapacity firem v kraji pro financování inovací • podpora strategických zahraničních investic • realizace strategické průmyslové zóny a dalších průmyslových zón (podnikatelských parků) • řešení brownfields na území kraje • rozvoj informační a komunikační infrastruktury pro podnikání • podpora spolupráce v oblasti inovací • podpora vzniku klastrů v klíčových odvětvích
3. Přístup k financím	-	-
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • vzdělávací soustava reagující na poptávku na trhu práce • nabídka pracovní síly odpovídající kvalifikace 	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů (zejména školy a firmy) • zvýšení kvality ve vzdělávání • rozvoj vzdělávacích kapacit
5. Propagace	-	-
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.17 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Libereckého kraje

Kategorie nástrojů	LBK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání (nemovitosti, plochy) a inovace (VTP, inkubátory, inovační centra) • revitalizace brownfields • vytváření a zlepšování služeb pro podnikání a inovace • poradenství pro podnikání a rozvoj MSP • podpora dostupnosti a zkvalitňování veřejných služeb • vytváření podmínek pro posílení provázanosti podnikatelských subjektů (klastry, technologické platformy) • posílení komunikace veřejného a soukromého sektoru • podpora mezinárodní spolupráce v podnikání, VaVaI 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora VTP, inkubátorů a podnikatelských center pro firmy s inovačním potenciálem a orientací na progresivní obory • podpora poradenských a informačních služeb pro inovační podnikání • institucionální podpora inovací • podpora VaV infrastruktury • podpora komunikace a spolupráce • meziregionální a mezinárodní spolupráce (společné projekty, kooperační sítě)
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> • nástroje zabezpečující přístup MSP ke kapitálu • podpora netradičních forem financování (rizikový kapitál) 	<ul style="list-style-type: none"> • zajištění financí pro inovační aktivity (veřejné zdroje, komerční zdroje vč. regionální úrovně)
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • podpora výchovy k podnikatelství • posílení spolupráce škol a podnikatelů (stáže studentů) • zvyšování atraktivity technických a přírodovědných oborů • profesní poradenství 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora rozvoje lidských zdrojů pro inovační proces • podpora komunikace mezi podniky, školami a subjekty VaV
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • marketingové nástroje podpory podnikání • podpora publicity problematiky podnikání 	<ul style="list-style-type: none"> • propagace a prezentace inovací v regionu • prezentace regionu pro zahraniční investice
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.18 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Moravskoslezského kraje

Kategorie nástrojů	MSK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • služby pro MSP a podpora zakládání nových podniků • podpora regionální observatoře konkurenceschopnosti • provoz centra mezinárodního obchodu • podpora rozvoje průmyslových zón • partnerství v rámci Moravskoslezského paktu zaměstnanosti 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora transferu a komercializace výsledků VaV činnosti • podpora zakládání spin-offs a inovativních start-ups • podpora nástrojů ochrany duševního vlastnictví • zvyšování informovanosti MSP o trendech vývoje technologií a zahraničních trhů • zajištění koordinace subjektů inovačního systému • podpora navázání mezinárodních kontaktů a účasti v mezinárodních projektech
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> • fond mikropůjček pro zakládání a rozvoj start-ups • regionální pobídkové schéma pro investory • dotační program na podpory vědy a výzkumu 	<ul style="list-style-type: none"> • zvyšování využití rizikového kapitálu k financování inovativních podnikatelských záměrů
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • zlepšení spolupráce škol a studentů s firmami • posilovat rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou po kvalifikované pracovní síle 	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšení odborných kompetencí a mobility lidských zdrojů
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • ERASMUS for Young Entrepreneurs - zřízení kontaktního místa v kraji 	<ul style="list-style-type: none"> • propagace regionální inovační strategie
6. Zaměření na cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • projekt identifikace mladých podnikatelských talentů a podpory se zahájením podnikání 	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.19 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Olomouckého kraje

Kategorie nástrojů	OLK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • podpora vzniku nových firem • podpora přípravy průmyslových zón a lokalit pro investice • podpora inkubátorů, center VaVaI, technologických center, hubů, center oprav high-tech výrobků a technologií • podpora ochrany duševního vlastnictví • podpora informovanosti podnikatelů o inovacích • podpora spolupráce veřejného, soukromého a akademického sektoru v oblasti VaV • podpora mezinárodní spolupráce na podporu podnikání a inovací 	<ul style="list-style-type: none"> • asistenční služby pro špičkové manažery a výzkumníky • podpora institucí pro transfer technologií • nefinanční podpora transferu technologií ze strany veřejné správy • služby pro firmy • podpora pronikání na nové trhy • podpora inkubačních programů • informovanost a spolupráce v oblasti transferu technologií
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> • usnadnění přístupu k financování pro MSP (úvěry, leasing, mikroúvěry) • investiční pobídky • fondy rizikového kapitálu • podpora zvyšování produktivity zaváděním nových technologií a zefektivněním procesů 	<ul style="list-style-type: none"> • finanční nástroje podpory transferu technologií
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • podpora zvyšování kvalifikace pracovníků v oblasti znalostní ekonomiky • zvýšení kvality ve vzdělávání, výzkumu a vývoji (stipendia, dotace vysokým školám) 	<ul style="list-style-type: none"> • udržení talentovaných mladých lidí v kraji (finanční nástroje, podpora znalostí a dovedností, koordinace spolupráce)
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • marketingové aktivity zaměřené na přilákání investic 	<ul style="list-style-type: none"> • propagace pozitivních zkušeností • lákání vnějších investic
6. Zaměření na cílové skupiny	-	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj podnikavosti studentů VŠ

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.20 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Pardubického kraje

Kategorie nástrojů	PAK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • řešení problematiky brownfields • informační centra a rozvoj poradenství pro podnikatele • péče o investory a nové podniky • podpora inkubátorů • posílení ochrany výsledků VaV • rozvoj centra transferu technologií a znalostí • podpora klastrů • podpora spolupráce subjektů inovační a rozvojové infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj VaV kapacit • rozvoj fyzické inovační infrastruktury • podpora výstavby technologických a inovačních center • rozvoj poradenství a služeb v oblasti inovací • poradenství o možnostech financování • rozvoj klastrů a kooperačních sítí
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> • založení inovačního fondu • podpora nových způsobů financování rozvoje podnikání 	<ul style="list-style-type: none"> • programy na podporu VaVaI (zvláště u MSP) • podpora vzniku spin-off firem
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • posílení vazeb středních škol s podnikatelským sektorem (praxe, úpravy vzdělávacích programů, vzdělávací strategie škol) • rozvoj spolupráce vysokých škol a institucí VaV s podnikatelským sektorem • rozvoj nabídky celoživotního vzdělávání (ve vazbě na podnikatelskou sféru) • rozvoj technických oborů 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj celoživotního vzdělávání • podpora technického vzdělávání • rozvoj spolupráce vzdělávacích institucí a podniků (praxe, úpravy vzdělávacích programů, vzdělávací strategie škol) • přenos know-how mezi školami a komerční sférou
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • budování image kraje v oblasti podnikání • propagace investičních příležitostí a průmyslových zón 	<ul style="list-style-type: none"> • propagace regionu, marketingové aktivity • propagace výsledků VaVaI (výstavy, kampaně, publikace)
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.21 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech hlavního města Prahy

Kategorie nástrojů	PHA - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> rozvojová agentura hlavního města Prahy katalog investičních příležitostí na území hlavního města Prahy projekt partnerství regionální rada pro výzkum a inovace 	<ul style="list-style-type: none"> rozvoj regionální inovační infrastruktury kvalifikované poradenství a služby pro inovace podpora progresivních a high-tech odvětví podpora posílení transferu technologií a komercializace výstupů VaV podpora vzniku spin-off firem podpora regionálních odvětvových klastrů spolupráce VaV institucí s podnikatelskou sférou podpora mezinárodní spolupráce
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> městský program podpory podnikání 	<ul style="list-style-type: none"> veřejná finanční podpora pro inovace, podnikání a budování inovační infrastruktury stimulace komerčních zdrojů pro inovace
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> řešení problémů na trhu práce 	<ul style="list-style-type: none"> vzdělávací systém pro dynamický pracovní trh podpora celoživotního vzdělávání pro znalostní ekonomiku
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> prezentace hlavního města jako inovačního a iniciačního centra republiky 	<ul style="list-style-type: none"> budování inovační kultury
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.22 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Plzeňského kraje

Kategorie nástrojů	PLK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • podpora průmyslových zón, revitalizace brownfields • budování výzkumných center, center strategických služeb, školicích center, podnikatelských inkubátorů • poskytování informací investorům • poradenství a informace pro MSP a zahájení podnikání • společné aktivity zaměřené na zvýšení atraktivity VaV, technických oborů a řemesel 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj fyzické infrastruktury (inkubátory, technologická a inovační centra, centra strategických služeb, průmyslové zóny) • rozvoj podpůrných a poradenských služeb • rozvoj VaV kapacit • provádění regionálního foresightu • vytvoření platformy komunikace • rozvoj klastrů a kooperačních sítí • zapojování do mezinárodních VaV aktivit
3. Přístup k financím	-	<ul style="list-style-type: none"> • posouzení možností vytvoření regionálního inovačního fondu
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • podpora spolupráce škol a podniků (potřeby trhu práce, systém celoživotního učení) 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora celoživotního vzdělávání • propagace technického vzdělávání • rozvoj spolupráce vzdělávacích institucí a podniků
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • marketingové aktivity (webový portál, tiskoviny, veletrhy) • propagace subjektů zajišťujících služby pro podnikání 	<ul style="list-style-type: none"> • propagace úspěšných aktivit v oblasti inovací • propagace regionu, marketingové aktivity • zvyšování atraktivity výzkumu, technologií a inovací pro veřejnost
6. Zaměření na cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • podpora zájmu o podnikání u absolventů škol 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj podnikavosti u studentů

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.23 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Středočeského kraje

Kategorie nástrojů	STC - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • příprava realizace průmyslových zón • revitalizace nevyužitých území • podpora vědecko-technických a inovačních center, podnikatelských inkubátorů • podpora inovačních technologií a služeb • technická a organizační podpora MSP (informace, poradenství) • podpora spolupráce veřejné, akademické a soukromé sféry • podpora vzájemné spolupráce podnikatelů, klastry 	-
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> • vytváření zdrojů na podporu MSP (dotace, půjčky, garance) • podpora vybavení MSP • vytváření zdrojů na podporu investic 	-
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • vzdělávací aktivity pro MSP • stimulace organizování školení a tréninků pro podnikatele • spolupráce škol a podniků • stimulace systému trvalého vzdělávání v podnicích 	-
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • programy propagace úspěšných MSP 	-
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.24 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Ústeckého kraje

Kategorie nástrojů	ULK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • zjednodušení legislativního prostředí a snížení byrokratické zátěže podnikání 	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • podpora rozvoje inovačních center, VTP, center pro transfer technologií a podnikatelských inkubátorů • revitalizace brownfields • podpora institucí zabývajících se VaV • spolupráce samosprávy s podnikateli • rozvoj sítí subjektů VaV vč. zapojení do mezinárodních aktivit • podpora zakládání klastrů vč. zapojení do mezinárodních aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora výstavby technologických a inovačních center • podpora investorů se strategickými službami a moderními technologiemi • podpora informačních systémů v oblasti VaVaI • iniciace vzniku a rozvoje sítě subjektů s inovačním potenciálem • podpora zapojení do mezinárodní spolupráce v oblasti VaVaI
3. Přístup k financím	-	<ul style="list-style-type: none"> • vznik krajského programu na podporu inovací a transferu nových technologií
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • propojení vysokých škol a výzkumných pracovišť s podnikovou sférou • zkvalitnění systému rekvalifikací a celoživotního vzdělávání • motivace zaměstnavatelů k participaci na vzdělávání • zlepšení spolupráce mezi zaměstnavateli a školami (stáže studentů) 	<ul style="list-style-type: none"> • podpora užšího propojení aktérů VaVaI s republikovými centry VaV a vzdělávací soustavou
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • marketingová podpora investičních příležitostí v kraji 	<ul style="list-style-type: none"> • propagace výsledků VaVaI • zohlednění podpory VaVaI ve všech souvisejících dokumentech
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.25 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Kraje Vysočina

Kategorie nástrojů	VYS - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • podpora infrastruktury VaV (VTP) • podpora rozvoje podnikatelské infrastruktury • poradenské služby pro MSP • pořádání zahraničních podnikatelských misí • podpora platformy komunikace mezi krajem a podnikateli • prohloubení integrace VaV soustavy s podnikatelskou sférou a s orgány samosprávy • vytvoření podmínek pro vznik a rozvoj klastrů a sdružování firem 	<ul style="list-style-type: none"> • stimulace zakládání podnikatelských inkubátorů • podpora zakládání start-ups a spin-offs • zřízení kontaktních míst pro podporu spolupráce mezi privátním sektorem a vysokými školami • podpora exportních aktivit firem s inovačním potenciálem • zakládání a rozvoj výzkumných klastrů • podpora navázání mezinárodních kontaktů a účasti v mezinárodních projektech VaV
3. Přístup k financím	-	<ul style="list-style-type: none"> • finanční podpora komercializace výsledků VaV
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • provázání podnikatelských subjektů a škol při zajištění odborného vzdělávání a dalšího vzdělávání (praxe, odborníci ve školách, učitelé ve firmách) • zkvalitnění terciárního vzdělávání a jeho zaměření na technické obory 	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšení odborných kompetencí lidských zdrojů o znalostní ekonomice • zvýšení kvalifikace lidských zdrojů ve znalostních institucích • rozvoj technického a dalšího vzdělávání
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • marketingová podpora investičních příležitostí v kraji 	<ul style="list-style-type: none"> • propagace a medializace problematiky VaVaI
6. Zaměření na cílové skupiny	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Tabulka 4.26 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Zlínského kraje

Kategorie nástrojů	ZLK - nástroje (aktivity)	
	základní strategické dokumenty	sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací
1. Regulace prostředí	-	-
2. Podpůrná infrastruktura a služby	<ul style="list-style-type: none"> • budování a rozvoj VaVaI zázemí • vytvoření sítě kvalifikovaných poradenských služeb pro rozvoj inovací, výchova a činnost inovačních praktiků • pravidelně aktualizovaná RIS • ne finanční pomoc MSP (asistence v marketingu, přístup k informacím, napojení na obchodní a odbytové linie) • strategická průmyslová zóna Holešov • podpora zvýšení exportní výkonnosti průmyslových firem • podpora platformy pro koordinaci VaV institucí a podnikatelů • podpora zapojení firem do mezinárodních projektů v oblasti inovací 	<ul style="list-style-type: none"> • zajištění fungování infrastruktury na podporu VaV, inovací a podnikání • vytváření funkčních sítí spolupráce podpůrné infrastruktury • podpora navázání a rozvoje spolupráce firem a VaV • funkční systém sdílení informací • podpora fungování oborových a mezioborových uskupení
3. Přístup k financím	<ul style="list-style-type: none"> • zlepšení přístupu k financím pro začínající podnikatele a MSP (business angels, rizikový kapitál, úvěry, garance) • investiční pobídky pro žádoucí typy investorů 	<ul style="list-style-type: none"> • financování VaV, inovací a podnikání
4. Vzdělávání, lidské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • podpora spolupráce vzdělávacího a firemního sektoru 	<ul style="list-style-type: none"> • sbližování nabídky škol s potřebami trhu práce • podpora kreativity a vzdělávání pro podnikání a inovace • zvyšování atraktivity technických oborů
5. Propagace	<ul style="list-style-type: none"> • cílené oslovování a lákání investorů, informační a marketingová podpora 	<ul style="list-style-type: none"> • public relations inovací v kraji
6. Zaměření na cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • výchova studentů k podnikavosti 	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

4.1.12 Návaznost sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací na další rozvojové dokumenty

Jak již bylo uvedeno dříve, problematice podpory podnikání a inovací se nevěnují pouze úzce zaměřené sektorové koncepční dokumenty. Z tohoto pohledu je důležité u analyzovaných dokumentů hodnotit také návaznost na další rozvojové dokumenty strategického zaměření. Toto hodnocení bylo provedeno dle vymezení návaznosti uvedeného v textu samotných analyzovaných dokumentů (viz tabulka 4.27). Většina analyzovaných dokumentů obsahuje vymezení vazeb na dokumenty evropské, národní i regionální úrovně, což umožňuje zpřesnit postavení daného dokumentu v celkovém systému strategického plánování. Pouze u jednoho kraje nebyla návaznost uvedena vůbec (Kraj Vysočina). U Jihočeského, Karlovarského a Olomouckého kraje pak byla uvedena návaznost pouze na krajské strategické dokumenty. Bližší informace jsou opět uvedeny v Příloze B této disertační práce.

Tabulka 4.27 Návaznost analyzovaných koncepčních dokumentů krajů ČR na další rozvojové dokumenty

Návaznost na jednotlivé úrovně rozvojových dokumentů	Kraje
Evropská, národní i regionální úroveň	HKK, JHM, LBK, MSK, PAK, PHA, PLK, ULK, ZLK
Pouze regionální úroveň	JHC, KVK, OLK
Návaznost neuvedena	VYS

Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Praktické uskutečnění návaznosti analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů na základní strategické dokumenty krajů ČR bylo řešeno v rámci předchozí podkapitoly (s bližším zaměřením na využívané kategorie nástrojů a jednotlivé nástroje podpory podnikání a inovací). Připomeňme, že až na několik výjimek nebyly v této návaznosti zjištěny výrazné nedostatky (blíže viz podkapitola 4.1.11).

4.1.13 Vymezení finančních výdajových rámců krajských prostředků v dokumentech

V rámci tohoto atributu byly hodnoceny charakteristiky stanovení výdajových rámců finančních prostředků, které by měly být dle znění analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů vynaloženy ze strany krajských samospráv na podporu podnikání a inovací v rámci jejich území v období

platnosti daných dokumentů. Jasně stanovení finančních výdajových rámců je tak důležité pro implementaci strategických a koncepčních dokumentů, resp. pro možnou kontrolu této implementace. Ostatní finanční zdroje (např. prostředky strukturálních fondů EU nebo prostředky soukromých subjektů) nebyly vzhledem k bližšímu zaměření této disertační práce posuzovány.

Tabulka 4.28 prezentuje údaje o průměrné plánované roční výši výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací dle znění jejich základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací. První důležité zjištění u tohoto atributu navazuje na závěry hodnocení atributu A.6 - *Popis implementace a financování implementace dokumentů* (tj. v podkapitole 4.1.6 uváděná velmi různorodá úroveň zpracování částí dokumentů věnujících se implementaci a financování implementace dokumentů). Pouze u 10 krajů z celkových 14 lze stanovit dle znění jejich analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů alespoň orientační výdajové rámce finančních prostředků, které by měly být vynaloženy ze strany krajských samospráv na podporu podnikání a inovací. Pro doplnění uvedme, že plánovanou výši finančních prostředků vynakládaných prostřednictvím krajských rozpočtů lze nejčastěji vyhledat či odvodit z akčních plánů, programů realizace či seznamů projektů, které jsou nejčastěji součástí implementačních částí analyzovaných dokumentů. Pouze u 3 krajů jsou ovšem finanční výdajové rámce stanoveny jak v základních strategických dokumentech, tak i v sektorových koncepčních dokumentech zaměřených na podporu podnikání a inovací (Jihomoravský, Moravskoslezský a Olomoucký kraj). Pozitivní skutečností je, že výše zjištěných částek pro oba typy dokumentů se u těchto krajů navzájem příliš neliší. U dalších 7 krajů lze výdajové finanční rámce zjistit pouze u jednoho z uváděných typů rozvojových dokumentů. U ostatních krajů nejsou v textech analyzovaných dokumentů vazby na rozpočty krajů vůbec uváděny, případně jsou uvedeny pouze v obecném vyjádření bez konkrétních finančních částek. Dále také doplňme, že většina ze zkoumaných dokumentů spoléhá spíše na externí zdroje financování (zejména dotace ze strukturálních fondů EU). Možné zjištění výdajových rámců finančních prostředků, které by měly být dle znění analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů vynaloženy ze strany krajských samospráv na podporu podnikání a inovací v rámci jejich území, v některých případech též ztěžuje neuvedení (případně nejasné uvedení) doby platnosti dokumentu v rámci jeho znění (blíže viz podkapitola 4.1.4).

Tabulka 4.28 Průměrná plánovaná roční výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací dle analýzy jejich strategických a koncepčních dokumentů

Kraj	Průměrná plánovaná roční výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací (v mil. Kč)	
	dle základních strategických dokumentů	dle sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací
HKK	-	-
JHC	5	-
JHM	20 až 40	40
KVK	-	10
LBK	-	17
MSK	30	25
OLK	12	12
PAK	-	-
PHA	85	-
PLK	-	-
STC	30	-
ULK	-	-
VYS	-	14
ZLK	-	8

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů a sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

Doplňkově byl v rámci hodnocení tohoto atributu testován vztah mezi uvedením finančních výdajových rámců krajských prostředků v analyzovaných dokumentech (atribut A.13) a rokem zpracování či poslední aktualizace daných dokumentů (atribut A.3). Uvedení či neuvedení finančních rámců v hodnocených dokumentech bylo před samotným výpočtem překódováno na binární proměnnou (s hodnotami 1 nebo 0). V podstatě tedy bylo posuzováno, zda u novějších dokumentů lze zjistit finanční výdajové rámce spíše než u dokumentů staršího data. V rámci výpočtu Pearsonova korelačního koeficientu byla pro oba druhy dokumentů stanovena nulová hypotéza H_0 ve znění: „*Neexistuje vztah mezi uvedením finančních výdajových rámců krajských prostředků v analyzovaných dokumentech a rokem zpracování či poslední aktualizace daných dokumentů*“ a alternativní hypotéza H_A ve znění „*Existuje vztah mezi uvedením finančních výdajových rámců krajských prostředků v analyzovaných dokumentech a rokem zpracování či poslední aktualizace daných dokumentů*“.

Poměrně silná závislost se potvrdila u sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací. Pearsonův korelační koeficient dosahuje hodnoty + 0,685 a ukazuje tak na poměrně silnou přímou závislost mezi rokem vzniku dokumentu a uvedením finančního výdajového rámce. Výsledek je statisticky významný na pětiprocentní hladině významnosti, nezamítáme tedy alternativní hypotézu H_A . Naopak hodnota Pearsonova korelačního koeficientu - 0,201 pro základní strategické dokumenty ukazuje spíše na slabší nepřímou závislost mezi rokem vzniku dokumentu a uvedením finančního výdajového rámce u tohoto druhu dokumentů. Výsledek není statisticky významný na pětiprocentní hladině významnosti, nezamítáme tedy nulovou hypotézu H_0 . Oba korelační koeficienty tedy byly testovány na statistickou významnost. Testové kritérium pro první z nich přesáhlo kritickou hodnotu a není proto dostatek důkazů k zamítnutí alternativní hypotézy, která hovoří o statistické významnosti tohoto koeficientu. U druhého korelačního koeficientu testové kritérium nedosáhlo kritické hodnoty a neexistuje proto dostatek důkazů pro zamítnutí nulové hypotézy o statistické nevýznamnosti.

Na závěr této podkapitoly doplníme, že v rámci provedeného kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů bylo některými jeho účastníky obhajováno neuvedení finančních výdajových rámců v analyzovaných dokumentech tím, že výdaje na podporu dané tematické oblasti podpory podnikání a inovací jsou plánovány na roční bázi při samotném schvalování krajských rozpočtů. Tento přístup však odporuje jednomu ze základních teoretických předpokladů úspěšného strategického plánování regionálního rozvoje, a sice jeho zaměření na dlouhodobé cíle (blíže viz podkapitola 1.1).

4.2 Analýza finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR

Níže jsou uvedeny hlavní výsledky analýzy finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR v členění dle dostupných informačních zdrojů a zvolených atributů.

4.2.1 Finanční podpora podnikání a inovací dle informačních systémů Ministerstva financí ČR

Text této kapitoly je zaměřen na porovnání krajů ČR z hlediska výše finančních prostředků, které jimi byly vynaloženy na podporu podnikání a inovací, a to dle údajů informačních systémů *ÚFIS* a *ARISweb*, které jsou provozovány Ministerstvem financí ČR (dle metodického postupu uvedeného a blíže vysvětleného v rámci podkapitoly 3.1).

Tabulka 4.29 v souhrnné podobě uvádí údaje o absolutní výši výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2004 až 2012. Poslední sloupec tabulky obsahuje aritmetický průměr hodnot všech zahrnutých let pro každý z analyzovaných krajů. Nejvyšší částky v absolutním vyjádření jsou tak identifikovány pro Jihomoravský kraj, hlavní město Prahu, Moravskoslezský kraj, Zlínský kraj, Jihočeský kraj či pro Kraj Vysočinu. Nejnižší částky naopak vykazují Olomoucký, Liberecký, Královéhradecký, Ústecký a Středočeský kraj. Zvýšené hodnoty výdajů u vybraných krajů ČR v některých letech (především mezi roky 2006 - 2009) jsou způsobeny zejména zahrnutím finančně náročných aktivit a projektů financovaných z externích zdrojů EU či státního rozpočtu do krajských rozpočtů (zejména jde o grantová schémata na podporu drobných, malých a středních podnikatelů realizovaná v rámci Společného regionálního operačního programu, výstavbu strategických průmyslových zón či realizaci velkých projektů zaměřených na výstavbu VaV infrastruktury).

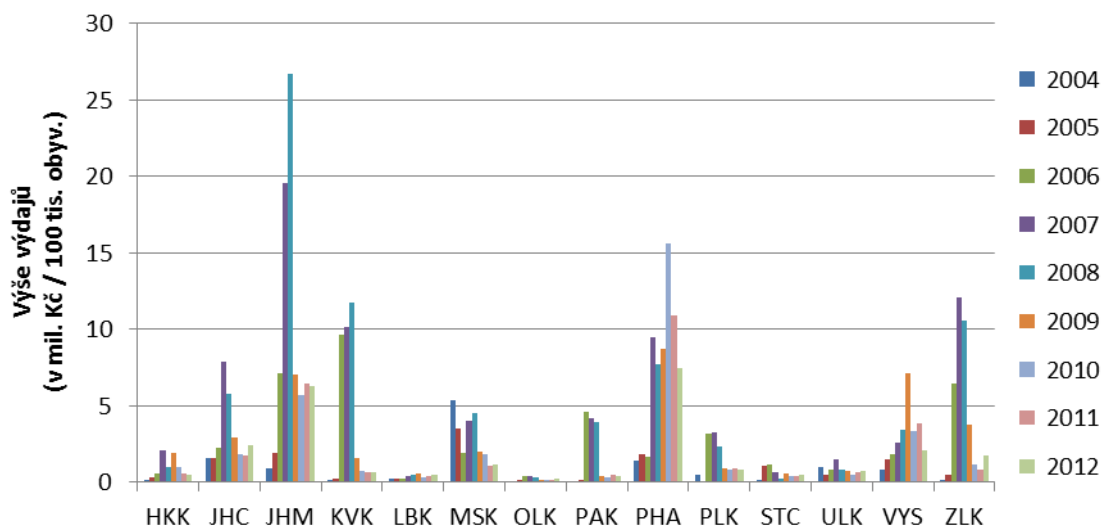
Tabulka 4.29 Absolutní výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2004 - 2012

Kraj	Výše výdajů na podporu podnikání a inovací (v mil. Kč)									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
HKK	0,8	1,8	3,2	11,4	5,3	10,5	5,2	2,8	2,5	4,8
JHC	9,7	10,1	14,1	50,2	36,5	18,2	11,3	11,0	15,2	19,6
JHM	10,4	22,5	83,2	228,3	311,7	82,2	66,7	74,9	73,3	105,9
KVK	0,5	0,7	28,9	30,7	35,5	4,6	2,1	1,8	2,0	11,9
LBK	1,0	1,0	0,8	1,5	2,0	2,4	1,4	1,8	2,1	1,6
MSK	65,4	43,0	22,8	48,7	54,7	24,6	21,8	13,3	14,0	34,3
OLK	0,5	0,6	2,4	2,3	1,8	1,0	0,8	1,0	1,3	1,3
PAK	0,2	0,5	23,7	21,4	20,2	2,0	1,3	2,2	2,0	8,2
PHA	17,4	22,9	20,2	117,9	95,8	109,0	194,4	135,5	92,3	89,5
PLK	2,6	0,5	18,3	18,5	13,1	5,2	4,7	4,9	4,8	8,1
STC	2,0	13,7	15,0	7,7	2,7	7,5	5,3	4,5	6,5	7,2
ULK	7,8	3,8	6,4	12,4	6,5	5,7	3,9	5,2	5,8	6,4
VYS	3,9	7,4	9,1	12,9	17,4	36,4	16,9	19,6	10,5	14,9
ZLK	1,0	2,9	38,0	71,1	61,8	21,9	6,8	4,7	9,9	24,2

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačních systémů ÚFIS a ARISweb

Pozn.: Průměr u jednotlivých krajů je spočten jako aritmetický průměr hodnot všech zahrnutých let.

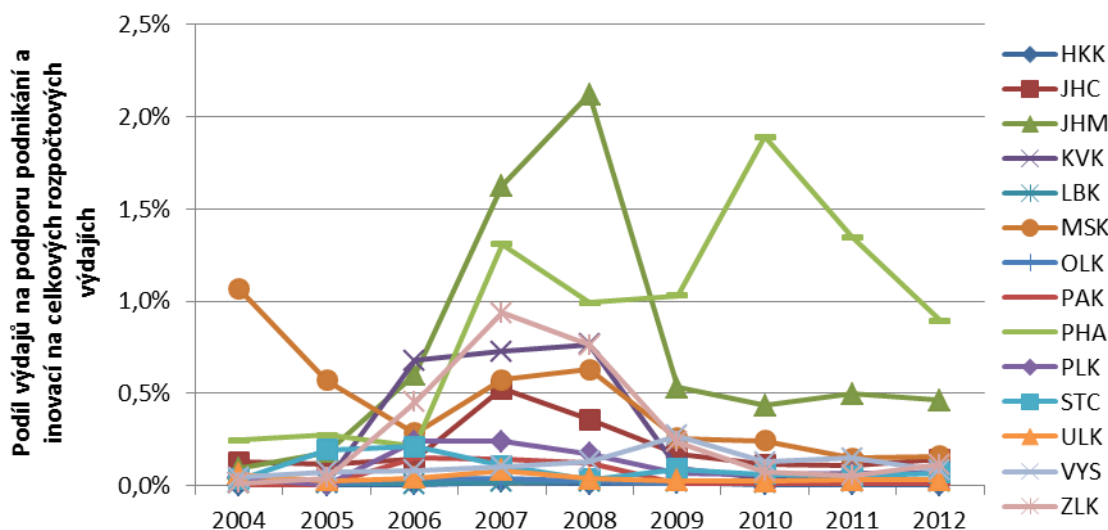
Obrázek 4.4 pak pro jednotlivé kraje ČR prezentuje relativní výši vynaložených finančních prostředků na podporu podnikání a inovací v přepočtu na 100 tis. obyvatel kraje. Lze konstatovat, že po odfiltrování některých extrémních hodnot dosahuje nejvyšších částek výdajů na podporu podnikání a inovací přepočtených na počet obyvatel kraje hlavní město Praha, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Kraj Vysočina a Jihočeský kraj (nejčastěji mezi 2 až 11 mil. Kč na 100 tis. obyvatel kraje). Nejnižší částky naopak mohou být identifikovány u Olomouckého kraje, Libereckého kraje, Středočeského kraje a Ústeckého kraje (pod 1 mil. Kč na 100 tis. obyvatel kraje).

Obr. 4.4: Relativní výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2004 - 2012 v přepočtu na 100 tis. obyvatel kraje

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačních systémů ÚFIS a ARISweb

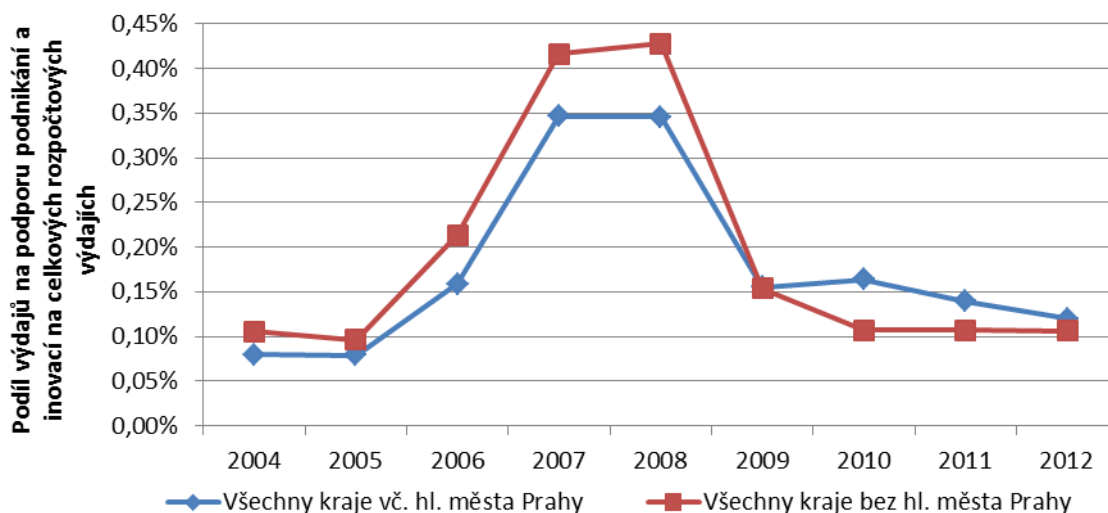
Obrázek 4.5 dále pro jednotlivé kraje ČR uvádí údaje o podílu prostředků vynaložených na podporu podnikání a inovací na jejich celkových rozpočtových výdajích. Výše tohoto podílu pro většinu krajů a sledovaných let nepřesáhla hranici 0,2 %, vysvětlení výraznějšího nárůstu podílu v některých letech je obsaženo v rámci předešlých komentářů. Mezi kraje, které dlouhodobě dosahují nejvyšších hodnot podílu výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích, patří zejména hlavní město Praha a Jihomoravský kraj (zároveň se jedná o kraje, u kterých hodnota podílu za rok 2012 překročila hranici 0,2 %).

Obr. 4.5: Podíl výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích jednotlivých krajů ČR v letech 2004 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačních systémů ÚFIS a ARISweb

Obrázek 4.6 dále uvádí souhrnem pro všechny kraje ČR údaje o podílu prostředků vynaložených na podporu podnikání a inovací na jejich celkových rozpočtových výdajích. Hodnota podílu vypočtená souhrnně za všechny kraje ČR vč. hlavního města Prahy i hodnota podílu vypočtená souhrnně za všechny kraje ČR bez hlavního města Prahy se v posledních letech sledovaného období (2009 - 2012) pohybovala v pásmu mezi 0,10 až 0,15 %. Maximální hodnoty blízké se 0,35 až 0,45 % lze identifikovat v letech 2007 a 2008 (v úvahu však musí být brány skutečnosti uvedené v komentářích k předešlým obrázkům).

Obr. 4.6: Podíl výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích všech krajů ČR v letech 2004 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačních systémů ÚFIS a ARISweb

Hlavní závěry této podkapitoly lze shrnout takto:

- nejvyšší částky výdajů na podporu podnikání a inovací v absolutním vyjádření jsou identifikovány pro Jihomoravský kraj, hlavní město Prahu, Moravskoslezský kraj, Zlínský kraj, Jihočeský kraj či pro Kraj Vysočinu,
- nejnižší částky výdajů naopak vykazují Olomoucký, Liberecký, Královéhradecký, Ústecký a Středočeský kraj,
- zvýšené hodnoty výdajů u vybraných krajů ČR v některých letech (především mezi roky 2006 - 2009) jsou způsobeny zejména zahrnutím finančně náročných aktivit a projektů financovaných z externích zdrojů EU či státního rozpočtu do krajských rozpočtů,
- nejvyšších částek výdajů na podporu podnikání a inovací přepočtených na počet obyvatel kraje dosahuje hlavní město Praha, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Kraj Vysočina a Jihočeský kraj (nejčastěji mezi 2 až 11 mil. Kč na 100 tis. obyvatel kraje),
- nejnižší částky naopak byly identifikovány u Olomouckého kraje, Libereckého kraje, Středočeského kraje a Ústeckého kraje (pod 1 mil. Kč na 100 tis. obyvatel kraje),
- výše podílu výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích pro většinu krajů a sledovaných let nepřesáhla hranici 0,2 %,
- hodnota podílu výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích vypočtená souhrnně za všechny kraje ČR se v posledních letech sledovaného období (2009 - 2012) pohybuje v pásmu mezi 0,10 až 0,15 %.

4.2.2 Finanční podpora podnikání a inovací dle závěrečných účtů krajů

Text této kapitoly je zaměřen na porovnání krajů ČR z hlediska výše a struktury finančních prostředků, které byly skutečně vynaloženy na podporu podnikání a inovací, a to dle údajů uvedených v rámci závěrečných účtů krajů (dle metodického postupu uvedeného a blíže vysvětleného v rámci podkapitoly 3.1).

Již na tomto místě je nutno konstatovat, že u jednotlivých krajů ČR se objevuje různorodá úroveň zpracování jejich závěrečných účtů, co se týče formy či jejich obsahu. Analýza tak mohla být provedena pouze pro 8 krajů z celkového počtu 14 krajů ČR (Královéhradecký kraj, Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Středočeský kraj, Ústecký kraj, Kraj Vysočina a Zlínský kraj). Pro Karlovarský kraj, Liberecký kraj, Olomoucký kraj, Pardubický kraj, hlavní město Prahu a Plzeňský kraj nejsou vhodná podkladová data vzhledem k obsahu a podrobnosti jejich závěrečných účtů dostupná.

Tabulka 4.30 v souhrnné podobě uvádí údaje o absolutní výši výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2008 až 2012 dle provedené analýzy závěrečných účtů krajů. Poslední sloupec tabulky obsahuje také vypočtený aritmetický průměr výše ročně vynaložených výdajů pro každý z analyzovaných krajů. Nejvyšší částky v absolutním vyjádření jsou identifikovány pro Moravskoslezský, Jihomoravský a Zlínský kraj. Tyto kraje jsou pak následovány Ústeckým krajem, Královéhradeckým krajem a Krajem Vysočina. Nejmenších částek pak dosahují Středočeský a Jihočeský kraj.

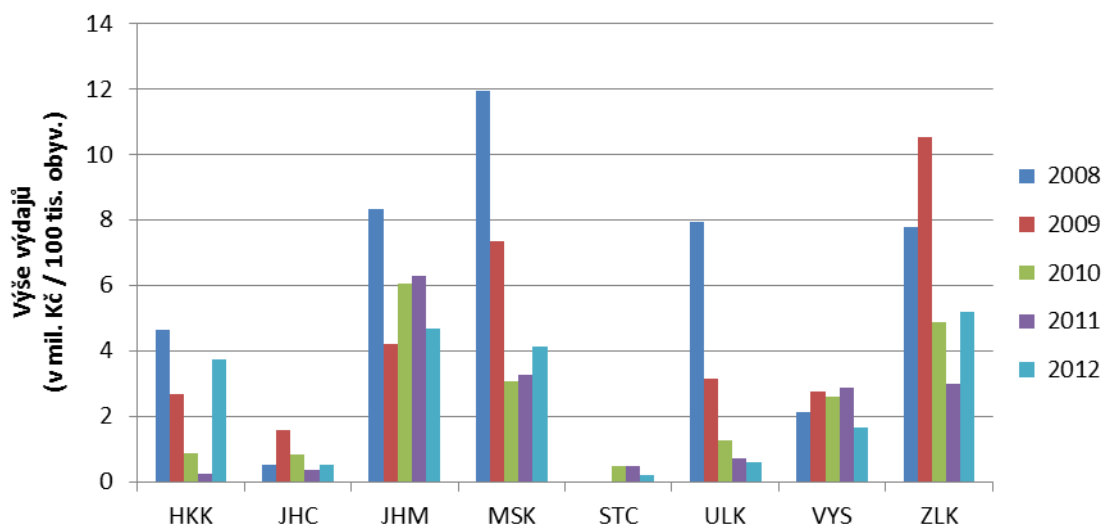
Tabulka 4.30 Absolutní výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012 (dle analýzy závěrečných účtů krajů)

Kraj	Skutečná výše výdajů na podporu podnikání a inovací dle analýzy závěrečných účtů krajů (v mil. Kč)					
	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
HKK	25,6	14,9	4,9	1,4	20,6	13,5
JHC	3,4	10,0	5,5	2,4	3,3	4,9
JHM	97,3	49,4	71,0	73,8	54,6	69,2
KVK	-	-	-	-	-	-
LBK	-	-	-	-	-	-
MSK	146,7	90,4	37,7	40,1	51,0	73,2
OLK	-	-	-	-	-	-
PAK	-	-	-	-	-	-
PHA	-	-	-	-	-	-
PLK	-	-	-	-	-	-
STC	-	-	6,3	6,1	2,8	5,1
ULK	65,7	26,1	10,4	6,0	5,1	22,7
VYS	10,8	14,2	13,3	14,7	8,5	12,3
ZLK	45,8	61,9	28,6	17,6	30,6	36,9

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů krajů ČR

Pozn.: Průměr u jednotlivých krajů je spočten jako aritmetický průměr hodnot za roky s dostupnými daty (v případě Středočeského kraje nejsou data vzhledem k obsahu a podrobnosti jejich závěrečných účtů dostupná).

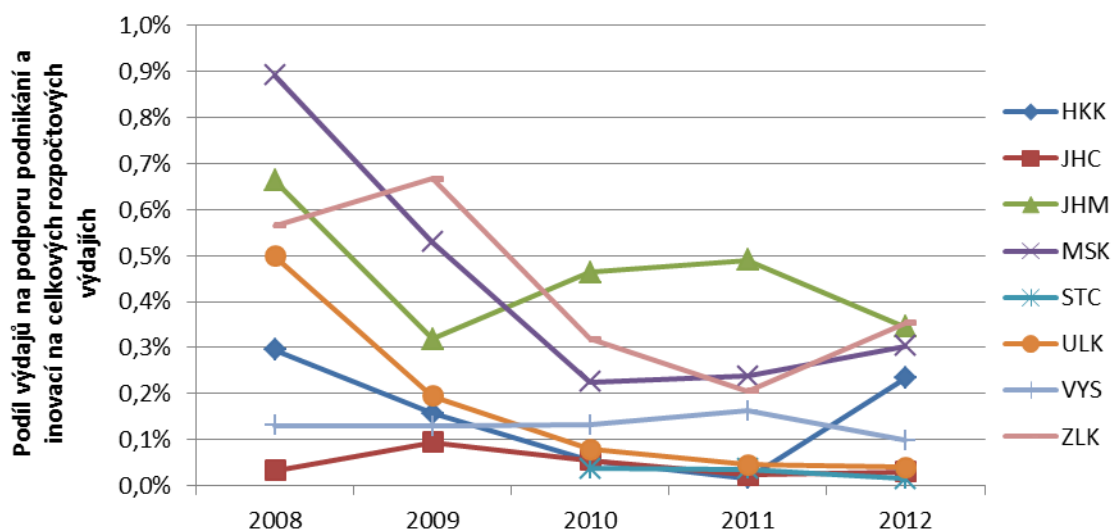
Obrázek 4.7 pak pro analyzované kraje prezentuje relativní výši vynaložených finančních prostředků na podporu podnikání a inovací v přepočtu na 100 tis. obyvatel kraje. Bližší interpretace poznatků k hodnocení tohoto atributu je uvedena v závěru této podkapitoly.

Obr. 4.7: Relativní výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012 v přepočtu na 100 tis. obyvatel kraje (dle analýzy závěrečných účtů krajů)

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů krajů ČR

Obrázek 4.8 dále pro analyzované kraje uvádí údaje o podílu prostředků vynaložených na podporu podnikání a inovací na jejich celkových rozpočtových výdajích. Bližší interpretace poznatků k hodnocení tohoto atributu je taktéž uvedena v závěru této podkapitoly.

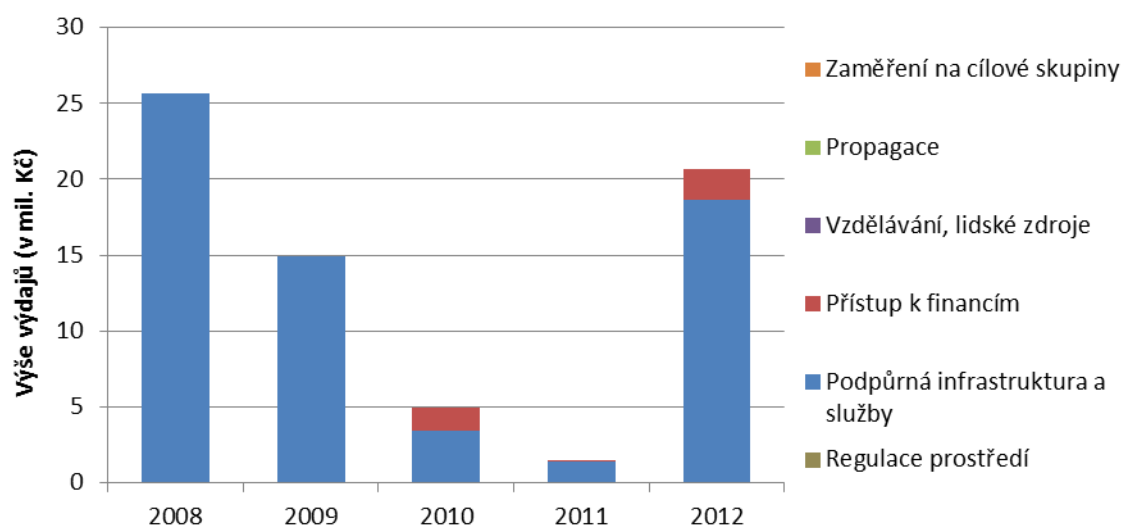

Obr. 4.8: Podíl výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích jednotlivých krajů ČR v letech 2008 - 2012 (dle analýzy závěrečných účtů krajů)

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů krajů ČR

Obrázky 4.9 až 4.16 obsahují bližší údaje o struktuře vynaložených finančních prostředků u jednotlivých krajů, a to v členění dle stanovených kategorií nástrojů podpory podnikání a inovací.

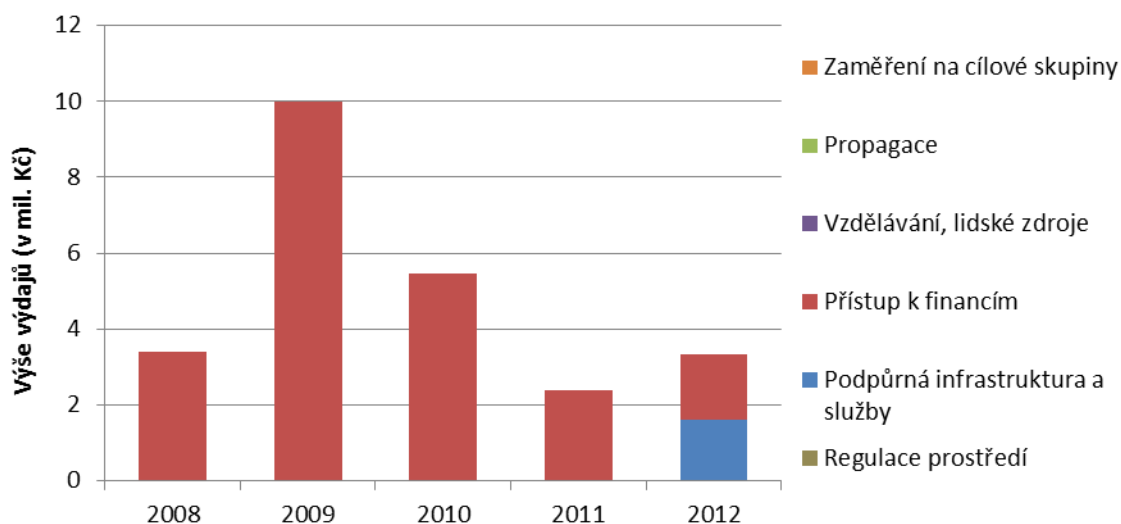
Roční výdaje Královéhradeckého kraje na podporu podnikání a inovací se v letech 2008 až 2012 pohybovaly mezi 1,4 mil. a 25,6 mil. Kč. Největší podíl ve všech sledovaných letech připadá na kategorii nástrojů zaměřených na podpůrnou infrastrukturu a služby (zejména výdaje na realizaci SPZ Solnice - Kvasiny ve všech sledovaných letech a dále výdaje na tvorbu česko-polského inovačního portálu v letech 2010 až 2012). Do kategorie nástrojů zaměřených na přístup k financím spadá v letech 2010 až 2012 ustanovený regionální inovační fond (blíže viz obrázek 4.9).

Obr. 4.9: Struktura výdajů Královéhradeckého kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů kraje

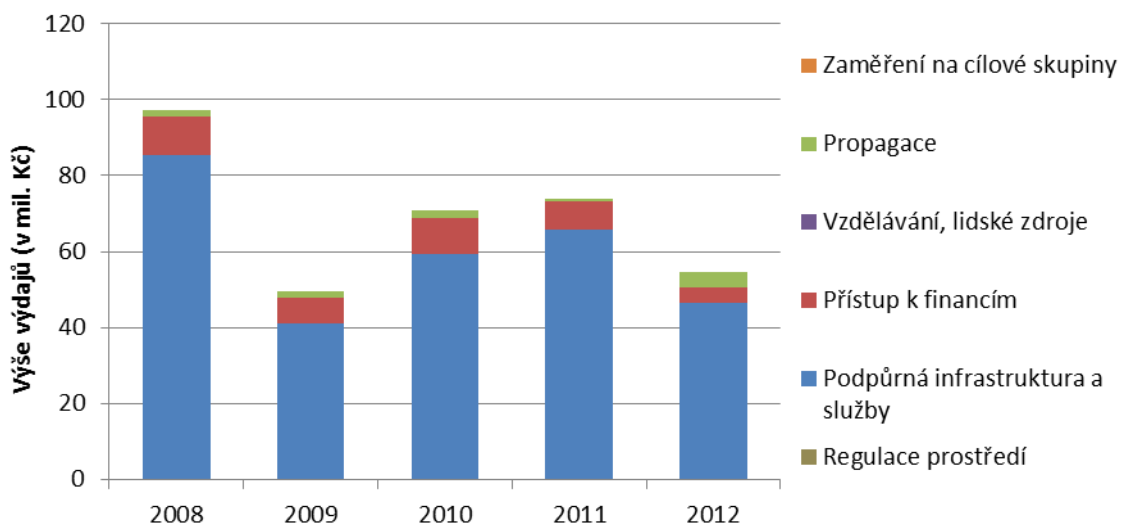
Roční výdaje Jihočeského kraje na podporu podnikání a inovací se v letech 2008 až 2012 pohybovaly mezi 2,4 mil. a 10,0 mil. Kč. Jihočeský kraj se zaměřuje především na kategorii nástrojů řešících přístup podnikatelů k financím (dotační programy podpory rozvoje MSP a programy zvýhodněných úvěrů pro malé a začínající podnikatele). V roce 2012 pak byla identifikována v rámci nástrojů zaměřených na podpůrnou infrastrukturu a služby dotace Jihočeské hospodářské komory na její činnost (blíže viz obrázek 4.10).

Obr. 4.10: Struktura výdajů Jihočeského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů kraje

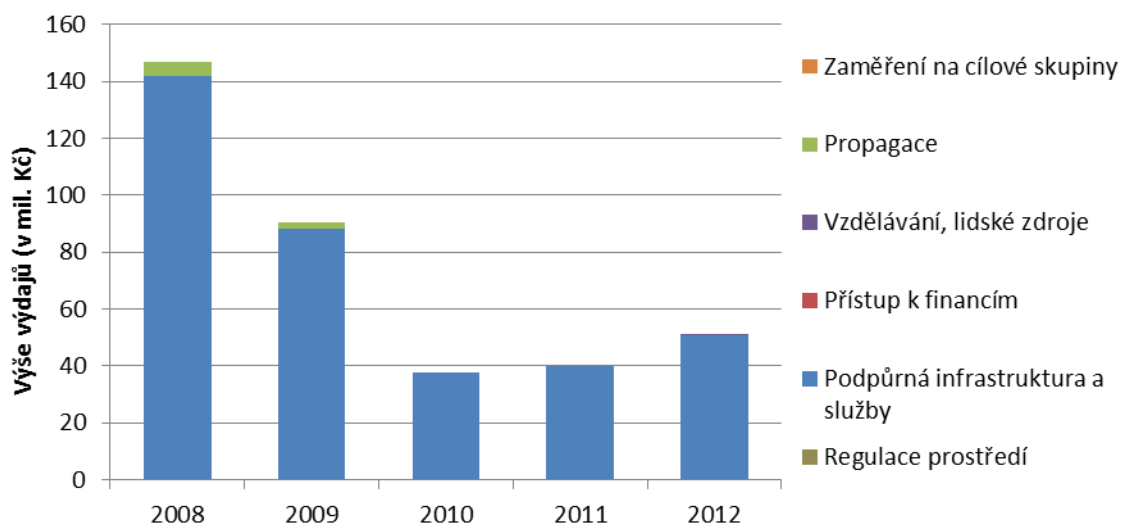
Roční výdaje Jihomoravského kraje na podporu podnikání a inovací se v letech 2008 až 2012 pohybovaly mezi 49,4 mil. a 97,3 mil. Kč. Jihomoravský kraj svými nástroji přispívá zejména k rozvoji podpůrné infrastruktury a služeb (se silným zaměřením na inovační infrastrukturu). Mezi nejdůležitější aktivity lze zařadit dotace Jihomoravskému inovačnímu centru či Jihomoravskému centru pro mezinárodní mobilitu, výdaje na spolufinancování projektů podpořených evropskými dotačními programy (např. projekty Biotechnologický inkubátor INBIT, Vědeckotechnický park Jihomoravského kraje, SoMoPro či Moravian Science Centre Brno), případně výdaje na přípravu zahraničních podnikatelských misí a na přípravu různých dokumentů k podpoře podnikání a inovací. Nástroje zlepšující přístup k financím podnikatelů tvoří ve všech sledovaných letech dotační programy pro začínající podnikatele a programy na podporu MSP. Doplňkově byly identifikovány také některé nástroje sloužící propagaci regionálního podnikatelského prostředí (např. marketingové aktivity zaměřené na zahraniční investice). Grafické znázornění uvádí obrázek 4.11.

Obr. 4.11: Struktura výdajů Jihomoravského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů kraje

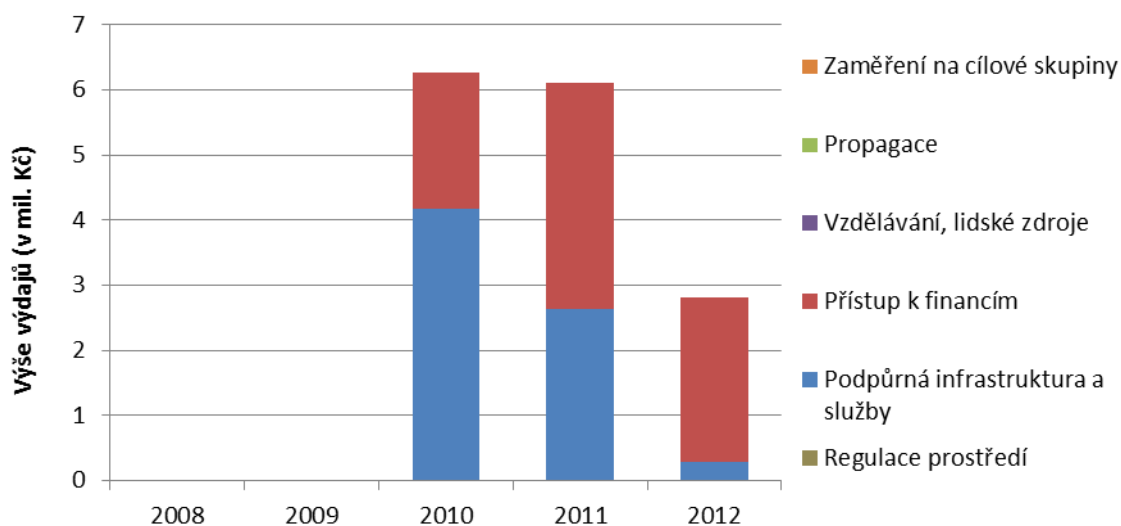
Roční výdaje Moravskoslezského kraje na podporu podnikání a inovací se v letech 2008 až 2012 pohybovaly mezi 37,7 mil. a 146,7 mil. Kč. Většina prostředků byla vynaložena opět na podpůrnou infrastrukturu a služby. Zejména jde o výdaje spojené s realizací SPZ Nošovice (nejvyšší částky přitom byly vynaloženy v úvodu sledovaného období), docházelo však také k podpoře rozvoje dalších průmyslových zón, další VaV infrastruktury vč. navazujících služeb v rámci dotačního programu zaměřeného na podporu VaV v kraji či podpoře regionálních poradenských institucí a klastrových iniciativ. V rámci této kategorie jsou zahrnuty také pravidelné dotace pro Agenturu pro regionální rozvoj (jde o akciovou společnost, jejímž jediným vlastníkem je právě kraj a která je zaměřena mimo jiné na podporu rozvoje podnikatelského sektoru a inovací na území kraje). V letech 2008 - 2009 byly financovány také nástroje zaměřené na propagaci podnikání). Grafické znázornění je uvedeno na obrázku 4.12.

Obr. 4.12: Struktura výdajů Moravskoslezského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů kraje

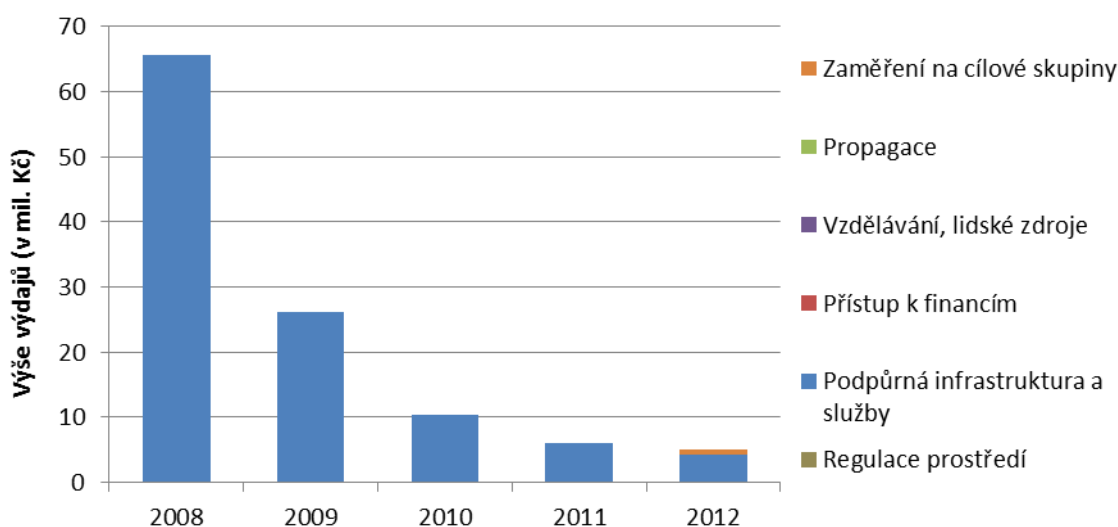
Roční výdaje Středočeského kraje na podporu podnikání a inovací se v letech 2010 až 2012 pohybovaly mezi 2,8 mil. a 6,3 mil. Kč. Kategorii nástrojů zaměřených na zlepšení přístupu k financím pro podnikatele tvoří prostředky Středočeského fondu cestovního ruchu a podpory podnikání. Kategorie nástrojů zaměřených na podpůrnou infrastrukturu a služby pak tvoří různé nástroje zaměřené na rozvoj produkčního sektoru a podnikání v kraji (blíže viz obrázek 4.13).

Obr. 4.13: Struktura výdajů Středočeského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů kraje

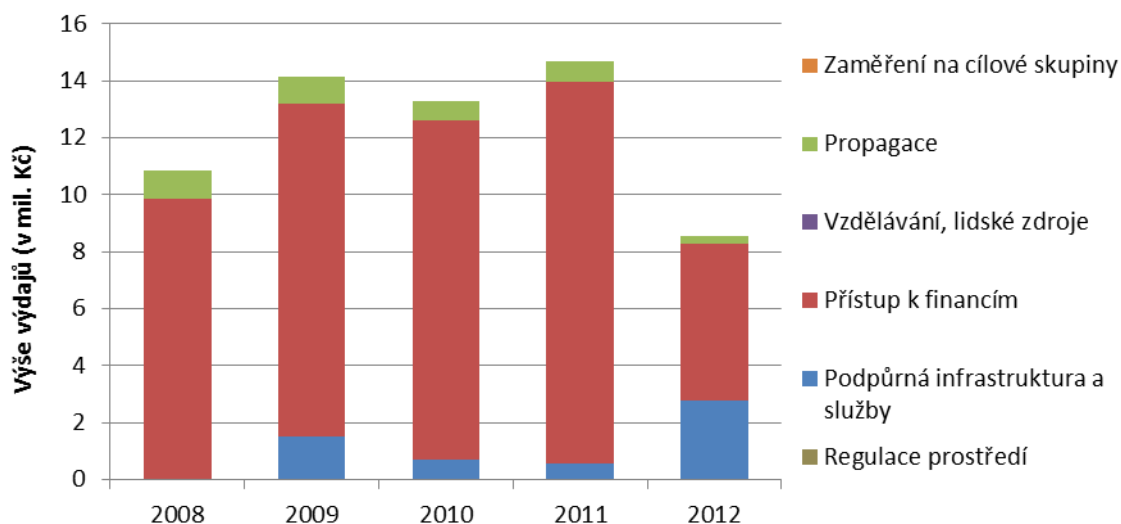
Roční výdaje Ústeckého kraje na podporu podnikání a inovací se v letech 2008 až 2012 pohybovaly mezi 5,1 mil. a 65,7 mil. Kč s tím, že byly zahrnuty téměř výhradně do kategorie nástrojů zaměřených na podpůrnou infrastrukturu a služby. Zejména jde o postupně klesající výdaje na realizaci SPZ Triangle, v posledních hodnocených letech se objevuje také několik případů podpory podnikatelských inkubátorů, klastrových iniciativ či VaV (zejména formou kofinancování vybraných projektů podpořených EU). V roce 2012 byly také identifikovány výdaje zaměřené v oblasti podnikání na specifické cílové skupiny (konkrétně jde o projekt LEDOS, jehož jednou z aktivit je vytvoření manuálu na podporu podnikání mladých žen). Bližší údaje jsou uvedeny na obrázku 4.14.

Obr. 4.14: Struktura výdajů Ústeckého kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů kraje

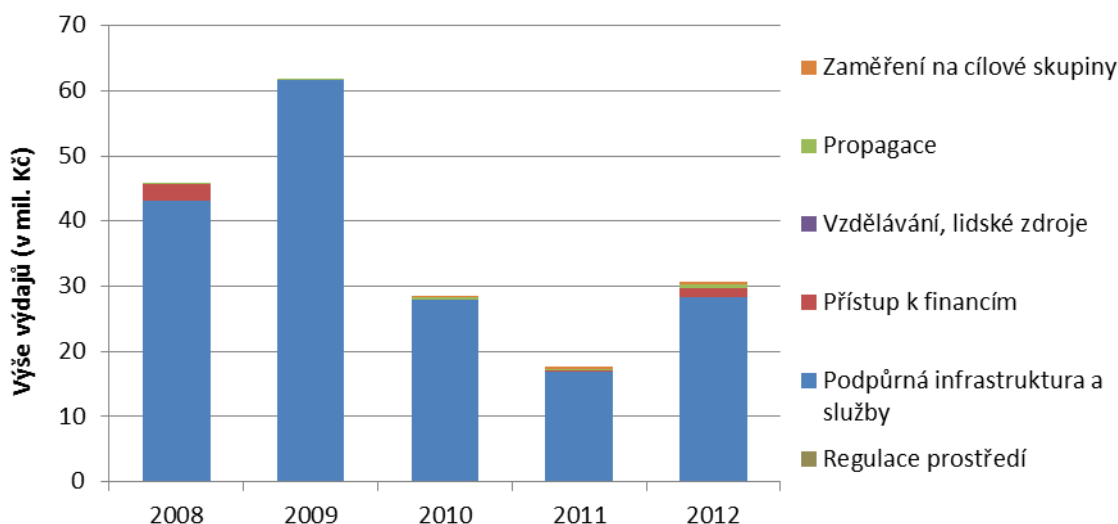
Roční výdaje Kraje Vysočina na podporu podnikání a inovací se v letech 2008 až 2012 pohybovaly mezi 8,5 mil. a 14,7 mil. Kč. Kraj Vysočina se orientuje zejména na nástroje zlepšení přístupu k financím (dotační programy pro rozvoj zejména malých podnikatelů na území kraje ve všech sledovaných letech). Nástroje zaměřené na podpůrnou infrastrukturu a služby jsou tvořeny širším spektrem aktivit (např. dotace Krajské hospodářské komory na projekt Centra zahraničního obchodu Kraje Vysočina, dotace městům na realizaci průmyslových zón, tvorba analýzy inovačního potenciálu kraje s možností vytvoření VTP Jihlava, tvorba analýzy hospodaření průmyslových podniků v kraji či realizace obchodních zahraničních misí). Kategorii nástrojů zaměřených na propagaci podnikání tvoří výdaje na prezentaci kraje v zahraničí či na veletrzích investičních příležitostí (blíže viz obrázek 4.15).

Obr. 4.15: Struktura výdajů Kraje Vysočina na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů kraje

Roční výdaje Zlínského kraje na podporu podnikání a inovací se v letech 2008 až 2012 pohybovaly mezi 17,6 mil. a 61,9 mil. Kč. Největší podíl tvoří nástroje zaměřené na podpůrnou infrastrukturu a služby s tím, že podstatnou součástí těchto výdajů jsou náklady vynaložené na realizaci SPZ Holešov ve všech sledovaných letech. V rámci této kategorie byly ovšem identifikovány také další výdaje (např. pravidelné dotace organizacím podporujícím rozvoj podnikání a inovací na území kraje - Technologické inovační centrum, Regionální podpůrný zdroj, příp. hospodářské komory). Nástroje zaměřené na zlepšení přístupu k financím pro podnikatele na území kraje tvoří jednak dotace Regionálnímu podpůrnému zdroji v roce 2008 na realizaci programů podpory MSP v kraji, a dále také rozjezd projektu zaměřeného na inovační vouchery v roce 2012. V rámci kategorie nástrojů zaměřených na podnikatelské vzdělávání a lidské zdroje byly v letech 2011 a 2012 identifikovány výdaje na zajištění stáží a praktických seminářů pro studenty v inovačních firmách kraje. V oblasti propagace podnikání a podnikavosti se Zlínský kraj pravidelně podílí na realizaci a financování soutěže Inovační firma roku. U Zlínského kraje bylo také identifikováno financování nástrojů spadajících do kategorie zaměřené na specifické cílové skupiny (v letech 2010 až 2012 byly každým rokem vynaloženy finanční prostředky na podporu podnikání studentů). Bližší údaje opět uvádí obrázek 4.16.

Obr. 4.16: Struktura výdajů Zlínského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů kraje

Hlavní závěry této podkapitoly lze shrnout takto:

- u jednotlivých krajů ČR byla identifikována různá úroveň zpracování jejich závěrečných účtů (co se týče formy či obsahu); analýza výše a struktury finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů tak mohla být provedena pouze pro 8 krajů z celkového počtu 14 krajů ČR (Královéhradecký kraj, Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj, Středočeský kraj, Ústecký kraj, Kraj Vysočina a Zlínský kraj),
- u Karlovarského kraje, Libereckého kraje, Olomouckého kraje, Pardubického kraje, Plzeňského kraje a u hlavního města Prahy tak lze konstatovat nedostatečnou úroveň zpracování jejich závěrečných účtů z pohledu možného provedení bližší analýzy výdajů na podporu podnikání a inovací,
- u analyzovaných krajů se v jednotlivých letech podstatným způsobem liší absolutní částky vynaložených výdajů na podporu podnikání a inovací, tyto částky vykazují při srovnání analyzovaných krajů velkou míru variability (minimum je 2,4 mil. Kč za rok, maximum pak 146,7 mil. Kč za rok, aritmetický průměr pro všechny zahrnuté kraje je 31,0 mil. Kč za rok),
- po přepočtu výše výdajů na počet obyvatel lze identifikovat kraje s vyšší úrovní ročně vynakládaných částek (Moravskoslezský, Jihomoravský a Zlínský kraj), kraje s průměrnou úrovní ročně vynakládaných částek (Ústecký kraj, Kraj Vysočina a Královéhradecký kraj) a kraje s nižší úrovní ročně vynakládaných částek (Jihočeský a Středočeský kraj),
- u krajů, na jejichž území dochází či docházelo k financování vzniku strategických průmyslových zón, tvoří výdaje na tento účel podstatnou část

celkově vynakládaných finančních prostředků na podporu podnikání a inovací v jednotlivých letech (viz Královéhradecký, Moravskoslezský, Ústecký a Zlínský kraj zejména v letech 2008 a 2009),

- u žádného z analyzovaných krajů ve sledovaných letech 2008 až 2012 nepřekročily výdaje na podporu podnikání a inovací hranici 1,0 % z celkových rozpočtových výdajů těchto subjektů, v letech 2010 až 2012 dokonce hranici 0,5 % z celkových rozpočtových výdajů těchto subjektů (nejvyšších podílů dosahují opět Jihomoravský, Moravskoslezský a Zlínský kraj),
- na základě orientace výdajů krajů ČR na jednotlivé kategorie nástrojů podpory podnikání a inovací lze kraje rozčlenit do dvou skupin, a to (1) na kraje s převážnou orientací na nástroje zaměřené na podpůrnou infrastrukturu a služby pro podnikání a inovace a (2) na kraje s převážnou orientací na nástroje zaměřené na zlepšení přístupu podnikatelů k financím (blíže viz tabulka 4.31),

Tabulka 4.31 Rozdělení krajů dle orientace financovaných nástrojů podpory podnikání a inovací

Skupina krajů	Kraje
S orientací na nástroje zaměřené na podpůrnou infrastrukturu a služby pro podnikání a inovace	HKK, JHM, MSK, ULK, ZLK
S orientací na nástroje zaměřené na zlepšení přístupu podnikatelů k financím	JHC, STC, VYS

Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů krajů ČR

- největší podíl na vynaložených finančních prostředcích krajů ČR tvořila kategorie zaměřená na podpůrnou infrastrukturu a služby pro podnikání či inovace, následovaná kategorií nástrojů ke zlepšení přístupu podnikatelů k financím, ostatní kategorie nástrojů byly identifikovány spíše sporadicky s tím, že kategorie nástrojů k regulaci podnikatelského prostředí nebyla financována u žádného z analyzovaných krajů,
- na základě analýzy šíře portfolia konkrétních financovaných nástrojů podpory podnikání a inovací lze kraje rozčlenit do dvou skupin, a to na kraje s širokým portfoliem financovaných nástrojů a na kraje s úzkým portfoliem financovaných nástrojů (blíže viz tabulka 4.32),

Tabulka 4.32 Rozdělení krajů dle šíře portfolia financovaných nástrojů podpory podnikání a inovací

Skupina krajů	Kraje
S širokým portfoliem financovaných nástrojů	JHM, MSK, VYS, ZLK
S úzkým portfoliem financovaných nástrojů	HKK, JHC, STC, ULK

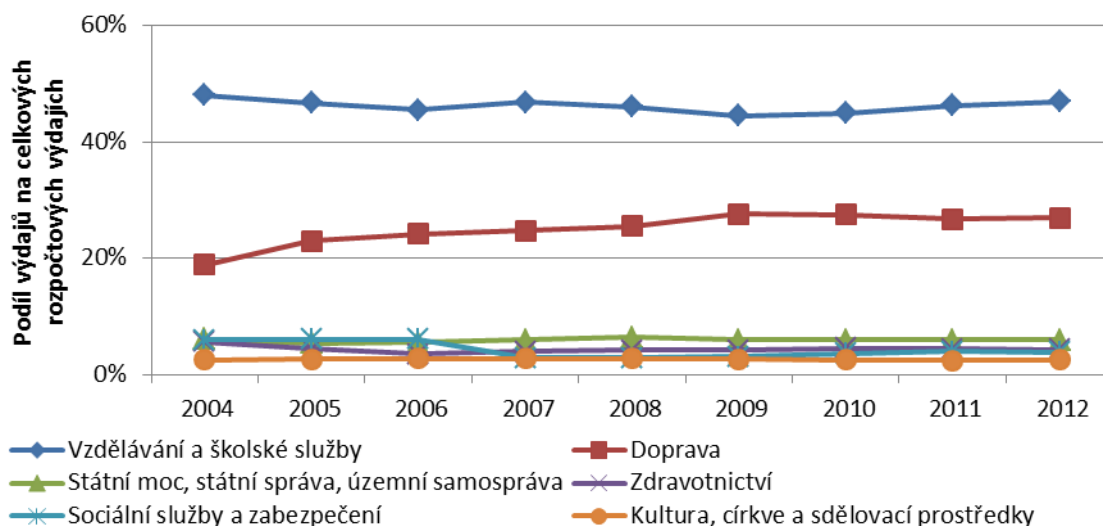
Zdroj: vlastní zpracování na základě závěrečných účtů krajů ČR

- praktické postupy využívané k podpoře podnikání a inovací na úrovni krajů ČR (tj. financované nástroje podpory podnikání a inovací) se v převážné míře shodují s hlavními teoretickými koncepty (viz kapitola 1) i požadavky podnikatelského sektoru (viz podkapitola 4.3).

4.2.3 Hlavní výsledky provedené analýzy finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR

Analýza finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR, která byla provedena dle informačních systémů Ministerstva financí ČR a dle závěrečných účtů krajů v rámci podkapitoly 4.2.1 a podkapitoly 4.2.2 přinesla tyto hlavní poznatky:

- finanční částky vynakládané skutečně kraji ČR na podporu podnikání a inovací lze považovat za zanedbatelné, výše podílu výdajů na podporu podnikání a inovací ze strany krajů ČR na celkových rozpočtových výdajích těchto krajů se pohybuje ve sledovaných letech po odfiltrování některých extrémních hodnot pod úrovní 1 %,
- pro srovnání s výše uvedeným je zařazen obrázek 4.17, který prezentuje průměrnou výši rozpočtových výdajů na vybrané tematické oblasti v letech 2004 - 2012 u všech krajů ČR vč. hlavního města Prahy,
- uvedeno je šest hlavních tematických oblastí, v rámci kterých byl v roce 2012 vynaložen největší objem finančních prostředků (přesahující alespoň 2,5 % celkových rozpočtových výdajů),
- největší podíl na rozpočtových výdajích krajů ve sledovaném období tvoří tematická oblast Vzdělávání a školské služby (podíly mezi 44 - 48 %), následuje tematická oblast Doprava (podíly mezi 19 - 28 %) a další čtyři tematické oblasti (Zdravotnictví; Sociální služby a zabezpečení; Státní moc, státní správa, územní samospráva; Kultura, církve a sdělovací prostředky) s podíly pohybujícími se mezi 2,5 - 6 %.

Obr. 4.17: Podíly výdajů na vybrané tematické oblasti na celkových rozpočtových výdajích všech krajů ČR v letech 2004 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů informačních systémů ÚFIS a ARISweb

4.3 Podpora podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje z pohledu regionálních aktérů

Text této podkapitoly se věnuje hodnocení provedeného doplňujícího kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů. U první a druhé otázky byly zjišťovány zejména názory regionálních aktérů na nástroje podpory podnikání a inovací vhodné pro využití ze strany krajských samospráv a na poptávku podnikatelů po určitých nástrojích podpory podnikání a inovací. Třetí a čtvrtá otázka se pak týkala stanovení výdajových rámců finančních prostředků v krajských strategických a koncepčních dokumentech, resp. jejich dodržování v rámci rozpočtového procesu. Poslední pátá otázka pak byla zacílena na hlavní silné stránky (příležitosti) a slabé stránky (problémy) podpory podnikání a inovací na území příslušného kraje. Níže je uvedeno u jednotlivých otázek hodnocení získaných odpovědí vč. příkladů konkrétních typických odpovědí (vyznačeno kurzívou).

1. otázka: Jaké nástroje pro podporu podnikání a inovací by měly být dle Vašeho názoru zejména realizovány krajskými samosprávami v ČR (příp. prostřednictvím založených, zřizovaných či jinak financovaných podpůrných organizací)?

Značná část odpovědí na první otázku obsahovala odkaz na koordinační a koncepční roli krajů v tematické oblasti podpory podnikání a inovací. Zmiňováno v této souvislosti bylo také téma podpory široké spolupráce

regionálních aktérů, příp. spolupráce podnikatelského sektoru se vzdělávacím sektorem pro úspěšné zajištění rozvoje lidských zdrojů.

„Patří sem zejména tvorba koncepčního rámce za účasti relevantních partnerů z území (vysoké školy, výzkumné organizace, hospodářské komory, municipality, technologická centra, klastry, firmy, rozvojové agentury, specializované poradenské firmy, apod.) a tvorba akčního plánu k základnímu víceletému strategickému dokumentu. Důležité je i vytvoření funkční implementační struktury pro koncepční dokument a realizaci akčního plánu vč. monitoringu.“

„Realizovány by měly být nástroje uvedené v krajské RIS.“

„Kraje by měly podporovat takové nástroje, které budou přispívat ke spolupráci v regionálním měřítku.“

„Kraje a jeho samosprávy by měly hrát zejména koncepční a koordinační roli v celém procesu a podporovat celou problematiku pomocí nepřímých nástrojů, které vyplývají z jeho přímých kompetencí. Měly by tedy podporovat setkávání a diskusi různých subjektů formou krajských rad pro inovace, tripartit, kulatých stolů atd.“

„Důležitá je i široká spolupráce v oblasti podpory talentovaných studentů formou stipendií, stáží či soutěží, vhodné je i zařazení předmětu podnikání do rámcových vzdělávacích programů.“

Část respondentů definovala vhodné nástroje podpory podnikání a inovací spíše širším vymezením s určením cílů, kterých by mělo být prostřednictvím těchto nástrojů dosaženo. Některé odpovědi také definovaly pro kraje vhodné nástroje podpory podnikání a inovací jako nástroje, které doplňují evropskou a národní úroveň.

„Kraje by měly podporovat takové nástroje, které budou přispívat k odstraňování bariér rozvoje podnikání a inovací na regionální úrovni a které povedou k posílení konkurenceschopnosti (inovačních) firem v regionu.“

„Vhodně zvolené a strukturované finanční nástroje v těchto oblastech: podpora konkurenceschopnosti firem, podpora začínajících firem, propagace místního produktu, vzdělávací programy.“

„Obecně by se mělo jednat o nástroje, které podníí spolupráci místních firem s poskytovateli znalostí a vzdělávacích aktivit (základní, střední a vysoké školy), inovační aktivity a vzájemnou spolupráci firem (klastry) a jejich strategické

rozhodování (trendy, technologické výzvy, marketing, internacionalizace ad.). Tj. zejména u firem podporovat vytváření nebo posilování jejich know-how a rozvoj technických i netechnických kompetencí. Proto je mj. potřeba realizovat nástroje, které budou motivovat absolventy vysokých škol a ostatní kvalifikovanou pracovní sílu k tomu, aby zůstávali v regionu nebo k návratu do něj (neboť právě tyto osoby pomáhají firmám zavádět inovace). Pro náš kraj je díky jeho malé populaci velkým problémem dlouhodobá selektivní migrace (odliv mozků) ve větší míře než u jiných krajů ČR. Aby k tomuto trendu nedocházelo v takové míře, je nutné nezapomínat na práci s dětmi a mladými perspektivními lidmi a rozvíjet v nich pozitivní vztah ke kraji a větší zájem o technické obory, ve kterých se vytváří stěžejní část inovací.“

„Kraje by měly poskytovat takové nástroje podpory, které by vykrývaly poptávku po podpoře podnikání nedostupnou na národní ani na evropské úrovni.“

Většina odpovědí s konkrétním vymezením nástrojů podpory podnikání a inovací pak preferovala kategorii nástrojů zaměřenou na podpůrnou infrastrukturu a navazující služby.

„Kraje by měly podporovat podnikatelské inkubátory, akcelerátory, kompetenční centra a navazující služby poskytnutí poradenství, kontaktů, prostor k podnikání.“

„Jde o konkrétní pomoc (asistenci) podnikatelským subjektům ve formě poradenství např. ohledně dotačních titulů.“

„Spolufinancování vhodných implementačních nástrojů inovační strategie (např. rozvojová agentura, technologický park, podnikatelský inkubátor).“

„Vhodná je podpora základní infrastruktury ve strukturálně postižených regionech a podpora regenerace brownfields.“

Část odpovědí však byla naopak zaměřena na dotační finanční nástroje podpory podnikání a inovací (se zacílením na začínající podnikatele a podnikatele orientované na inovace). Velmi často v této souvislosti pak byly zmiňovány inovační vouchery jako v současnosti velmi populární nástroj podpory podnikání a inovací na krajské úrovni.

„Podpora podnikání a inovací by měla být realizována prostřednictvím krajských dotačních programů zaměřených na podporu inovačně zaměřeného podnikání a na podporu start ups.“

„Vhodnými nástroji jsou finanční dotace jednotlivých krajů např. inovační vouchery. Inovační vouchery jsou jednorázovou dotací poskytnutou podnikateli na spolupráci s poskytovatelem znalostí, která je založena na transferu znalostí. Pro účely tohoto dotačního titulu je transfer znalostí definován jako přenos poznatků vědecké nebo technologické povahy, které jsou pro podnikatelské subjekty nové a nejsou běžně dostupné.“

„Jde o finanční podporu spolupráce vysokých škol s podnikatelskou sférou (např. inovační vouchery).“

„Vhodným nástrojem je např. dotační schéma na podporu navazování kontaktů mezi MSP a výzkumnými organizacemi - tzv. inovační vouchery.“

„Jde o podporu vědeckých center a podporu spolupráce vysokých škol s podnikatelskou sférou (např. inovační vouchery).“

V této souvislosti se však objevovaly také skeptické názory na možnosti krajů ČR v oblasti přímých finančních nástrojů podpory podnikání a inovací (resp. možných pozitivních dopadů těchto nástrojů). Jako pozitivní příklad je v této souvislosti zmiňován např. Jihomoravský kraj.

„Úmyslně nejsou uvedeny žádné přímé nástroje, protože k jejich efektivnímu využívání jsme skeptičtí. Aby byly efektivní, musely by být realizovány ve finančně významném rozsahu, což v podmínkách ČR snad dělá jen Jihomoravský kraj.“

Některými respondenty byla uváděna také úloha kraje v propagačních a marketingových aktivitách zaměřených na podnikatelský sektor.

„Důležitá je promyšlená propagace kraje v zahraničí s jasnou vizí a propagace regionálních průmyslových zón a ostatních nemovitostí vhodných pro podnikání.“

„Jedná se o marketingové aktivity kraje v oblasti propagace regionálního výzkumu, inovací, podnikání.“

„Rolí kraje je i jeho prezentace jako kvalitního prostředí pro rozvoj inovací, podporu podnikání (tedy vytváření jakéhosi mediálního obrazu), lobbying aj.“

2. otázka: Po kterých nástrojích pro podporu podnikání a inovací je dle Vaší znalosti místního prostředí (Vašeho kraje) největší poptávka ze strany samotných podnikatelských subjektů?

Hodnocení odpovědí na druhou otázku v podstatné míře koresponduje s hodnocením otázky první. Největší poptávka ze strany podnikatelského sektoru je aktéry regionálního rozvoje spatřována po nástrojích zajišťujících finance na rozjezd či rozvoj podnikání (velmi často jsou opět zmiňovány inovační vouchery). Lze také upozornit na požadavek podnikatelů týkající se co nejnižší administrativní náročnosti poskytované finanční podpory ze strany krajů.

„Největší poptávka je nepochybně po finančních (dotačních i úvěrových) nástrojích - podle našich průzkumů 80 % procent vlastníků firem vidí jako hlavní bariéru rozvoje nedostatek financí.“

„Podnikatelské subjekty spíše preferují stabilní a jednoduché prostředí. Obecně jsou žádané i dotace, ale ve spojení s nízkou administrativní náročností.“

„Největší poptávka je po inovačních voucherech. Mimo to je velká poptávka týkající se podpory spojené se začátkem podnikání obecně.“

„Velmi žádané jsou inovační vouchery realizované přímo z prostředků kraje podporující spolupráci firem s poskytovateli znalostí. Jejich menší finanční štedrost je vyvážena nízkou administrativní náročností, což pozitivně ovlivňuje zájem o tuto podporu.“

„Z hlediska zralých firem je zájem o sblížení mezi podnikatelskou sférou a výzkumnými organizacemi (zejm. formou inovačních voucherů).“

„Největší poptávka je po nástrojích dotačních, které pomáhají hradit náklady spojené s rozvojem firmy a s inovačními projekty.“

Preferována je v odpovědích také dostupnost podnikatelské a inovační infrastruktury vč. navazujících služeb (a to jak ve spojení s rozjezdem podnikání, tak i ze strany existujících firem).

„U začínajících podnikatelů je také poptávka po službách podnikatelského inkubátoru (zejména zvýhodněného nájmu prostor).“

„Z hlediska zralých firem je zájem o networkingové akce a o vyhledávání partnerů při řešení různých ne/výrobních řešení.“

„Zájem u firem zaznamenáváme u transferu technologií a poradenství v této oblasti, u podpory spolupráce na výzkumných a vývojových aktivitách s univerzitami,

výzkumnými ústavy a jinými firmami a u asistence při zajištění financování výzkumných, vývojových a inovačních projektů prostřednictvím dotačních a dalších finančních nástrojů (např. rizikový kapitál).“

„Poptávka je zejména po vytvoření vhodného prostředí pro start-up firmy, případně spin-off firmy (např. podnikatelský inkubátor pro začínající firmy s inovačním potenciálem).“

„Začínající podnikatelé oceňují podporu akceleratorů a služeb inkubátoru (Innovation Park) ve formě konzultací s mentory, workshopů, bootcampů apod., zprostředkování kontaktů s investory, vytipování vhodných obchodních partnerů v regionu a v zahraničí, zprostředkování prodeje či uplatnění technologie.“

Oproti hodnocení první otázky však respondenti u druhé otázky častěji uváděli poptávku podnikatelského sektoru po nástrojích zaměřených na vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů.

„Podpora získávání lidských zdrojů a jejich zkvalitňování (např. spolupráce podniků s VŠ a SŠ na tvorbě studijních plánů, praxe studentů).“

„Největší zájem projevují firmy o vzdělávání svých zaměstnanců v inovačním managementu, poté o pomoc se zajištěním dostatečného množství kvalifikovaných pracovníků.“

„Ze strany podnikatelského sektoru je kladen důraz na vyšší podporu technického a přírodovědného vzdělávání a přípravu kvalitních absolventů školami.“

„Dále je zájem o nástroje umožňující navázat bližší kontakt či vztah s (potenciální) pracovní silou s kvalifikací odpovídající potřebám firmy. Je tedy zájem např. o stáže vysokoškoláků a praxe středoškoláků ve firmách.“

3. otázka: Jsou v rámci strategických dokumentů Vašeho kraje zaměřených na podporu podnikání a inovací (např. základní strategické dokumenty kraje, regionální inovační strategie) stanoveny alespoň orientační výdajové rámce finančních prostředků, které by měly být vynaloženy ze strany krajské samosprávy na podporu podnikání a inovací? Případně jsou tyto výdajové rámce stanoveny jiným způsobem?

4. otázka: Jsou tyto výdajové rámce finančních prostředků ve Vašem kraji následně naplňovány při každoročním schvalování rozpočtů kraje?

Hodnocení reakcí na třetí a čtvrtou otázku je vzhledem k jejich přímé návaznosti provedeno společně.

Mezi kraje, u kterých je oslovenými regionálními aktéry uváděno jak stanovení finančních výdajových rámců ve strategických a koncepčních dokumentech zaměřených na podporu podnikání a inovací, tak i naplňování těchto rámců v krajských rozpočtech, patří níže uvedené kraje (Jihomoravský, Moravskoslezský, Karlovarský, Jihočeský, Liberecký, Zlínský kraj a Kraj Vysočina). I u těchto krajů jsou však v rámci odpovědí konstatovány některé problematické záležitosti týkající se naplňování finančních výdajových rámců v rámci rozpočtů krajů (nižší finálně schválené částky oproti prvním návrhům rozpočtů, zařazení pouze malé části plánovaných projektů do rozpočtu kraje dle aktuální finanční situace kraje), příp. možné kontroly tohoto naplňování (např. stanovení nekonkrétních finančních cílů).

„Součástí strategických dokumentů kraje je vždy akční plán, který je souborem projektů, kde každý projekt má svou alokaci. V případě, že dojde k rozhodnutí o realizaci daného projektu, finanční rámec je zafixován v rozpočtu. Zejména závazky RIS jsou plněny důsledně.“

„Ano. Naplnění je monitorováno průběžně, ale součet v rámci programu rozvoje kraje se provádí jednou za 3 roky, lze předpokládat minimálně částečné plnění všech výdajových rámců. Tam, kde jsou stanoveny nekonkrétní finanční cíle, může být ovšem vykazování problematičké.“

(JHM)

„Orientační výdajové rámce na jednotlivé nástroje či opatření jsou uvedeny v příloze regionální inovační strategie.“

„Vždy záleží na schváleném rozpočtu v závislosti na finančních možnostech kraje. To znamená, že v prvotním návrhu rozpočtu mohou být výdajové rámce akcentovány, nicméně ve schváleném rozpočtu bývají částky alokované na realizaci opatření nižší.“

(MSK)

„Ano, ve Strategii rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje jsou stanoveny orientační výdaje na jednotlivá opatření a aktivity. Každoročně se pak zpracovává akční plán Programu rozvoje Karlovarského kraje. V něm je seznam pokračujících a nejbližších budoucích projektů a aktivit, který je východiskem pro zpracování rozpočtu a rozpočtového výhledu kraje.“

„Jsou naplňována pouze vybraná opatření (malá část výše uvedené strategie), a to především s ohledem na aktuální finanční situaci kraje.“

(KVK)

„Ano, výdajové rámce jsou stanoveny v rámci RIS.“

„Ano, plánovaný finanční rámec bude, pokud bude schválen rozpočet kraje na rok 2014, naplněn.“

(VYS)

„Program rozvoje kraje stanovuje ve svém akčním plánu výdaje na každý rok podle jednotlivých problémových oblastí včetně podpory podnikání. Tyto výdaje spravuje ve svých grantových schématech přímo kraj.“

„Ano.“

(JHC)

„V krajské RIS (resp. akčním plánu této strategie) jsou u jednotlivých navržených projektů uvedeny předpokládané výše finančních prostředků potřebných k realizaci a současně také možný nositel projektu (vč. kraje v některých případech).“

„Finanční prostředky potřebné k realizaci projektů, u nichž je nositelem kraj, jsou na základě schválení zastupitelstvem kraje zařazeny do rozpočtu kraje.“

(LBK)

„Ve strategii rozvoje kraje a programu rozvoje kraje jsou orientační výdajové rámce. Krajská RIS obsahuje dvouleté akční plány a tyto akční plány zahrnují finanční vyčíslení realizovaných aktivit i jejich vazbu na rozpočet kraje.“

„Naplnění výdajových rámců je diskutabilní, avšak vyčíslené prostředky ve dvouletém akčním plánu RIS vychází z návrhu rozpočtu na první rok realizace tohoto akčního plánu a z rozpočtového výhledu na následující rok realizace.“

(ZLK)

Záporné odpovědi na obě výše uvedené otázky vztahující se ke stanovení finančních výdajových rámců byly zaznamenány pouze od regionálních aktérů z Pardubického kraje. U ostatních šesti krajů nebyly odpovědi na tyto otázky získány buď vůbec, příp. se jednalo o odpovědi nevyužitelné pro toto hodnocení. Získané odpovědi byly také porovnávány a ověřovány s hodnocením atributu A.13 provedeného v rámci analýzy modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR (blíže viz podkapitola 4.1.13). U všech výše uvedených krajů (Jihomoravský, Moravskoslezský, Karlovarský, Jihočeský, Liberecký, Zlínský, Pardubický kraj a Kraj Vysočina) získané reakce o uvedení finančních výdajových rámců v rozvojových dokumentech odpovídají skutečnosti zjištěné autorem této disertační práce v rámci analýzy jejich strategických a koncepčních dokumentů (blíže viz tabulka 4.28).

5. otázka: Vyjmenujte prosím hlavní silné stránky (resp. příležitosti) a slabé stránky (resp. problémy) podpory podnikání a inovací na území Vašeho kraje.

Mezi hlavními silnými stránkami (resp. příležitostmi) podpory podnikání a inovací na území jednotlivých krajů byly regionálními aktéry uváděny zejména tyto záležitosti:

- *existence regionální inovační strategie a s tím spojených projektů,*
- *zřízení krajské podpůrné organizace pro implementaci regionální inovační strategie,*
- *všeobecná podpora inovačního podnikání ze strany krajské samosprávy,*
- *realizace dotačních programů zaměřených na podporu vědy a výzkumu, podnikání a start ups,*
- *velké množství finančních prostředků investovaných do inovací ze strany soukromého sektoru,*
- *vybudovaná podpůrná infrastruktura s vazbami na firmy,*
- *rozdávající se inovační infrastruktura,*
- *zkušenosti s podpůrnými nástroji (inovační vouchery, mikroúvěr, provozování podnikatelských inkubátorů a vědeckotechnických parků, iniciace a podpora fungování klastrů, podpora zapojování firem do dotačních programů na národní i mezinárodní úrovni),*
- *přítomnost vzdělávacích a VaV institucí,*
- *existence univerzity s potenciálem pro spolupráci s firmami, které dělají výzkum a jsou přítom na území kraje,*
- *dobrá vzdělanostní struktura (vysoký podíl VŠ),*
- *velký počet inovativních firem,*
- *rozdávající se odvětví s potenciálem vyšší přidané hodnoty,*
- *relativně vysoký zájem firem o inovace zejména v průmyslu.*

Mezi hlavními slabými stránkami (resp. problémy) podpory podnikání a inovací na území jednotlivých krajů byly regionálními aktéry uváděny zejména tyto záležitosti:

- *absence efektivního dialogu na regionální úrovni mezi veřejným, vzdělávacím, výzkumným a soukromým sektorem (nefungující krajské partnerství pro další směřování podpory podnikání a inovací),*
- *omezená znalost reálných aktuálních potřeb inovujících firem,*
- *nedostatečná spolupráce a koordinace podpůrných subjektů při realizaci projektů na podporu podnikání a inovací,*
- *nedostatečně rozvinutá spolupráce mezi podnikateli a výzkumnými organizacemi,*
- *nedůvěra ke spolupráci na straně firemního sektoru,*

- *neexistence strategie rozvoje podnikání na nevyužívaných areálech a objektech,*
- *slabá politická podpora ve vedení kraje (nefinanční podpora),*
- *velmi omezené a snižující se finanční prostředky kraje na podporu podnikání a inovací,*
- *chybějící nástroj podpory start-up a spin-off firem,*
- *nedostatečná inovační infrastruktura v kraji, příp. nevhodné zaměření této infrastruktury,*
- *neexistence významného tvůrce a poskytovatele znalostí (vysoká škola technického směru či univerzitního typu, VaV organizace),*
- *nedostatečná vazba vzdělávání na aktuální potřeby trhu práce (nedostatek kvalifikované pracovní síly),*
- *nízký zájem žáků a studentů o technické obory v kraji,*
- *nízká atraktivita regionu pro příchod investorů a kvalifikovaných pracovníků do regionu,*
- *selektivní migrace z regionu (odliv mozků),*
- *nízké mzdy ve znalostně náročných oborech,*
- *nepřítomnost inovační firmy strategické velikosti,*
- *malý počet firem realizujících technologicky/znalostně náročnější (high-tech) produkci,*
- *značný počet firem na nízké pozici v globálních hodnotových řetězcích,*
- *nedostatečné investice firem do znalostí/inovací, nízká regionální poptávka po VaV službách.*

5 SHRNUTÍ POZNATKŮ VZHLEDEM K CÍLŮM DISERTAČNÍ PRÁCE

Text této kapitoly shrnuje hlavní zjištěné poznatky vzhledem k cílům, resp. výzkumným otázkám disertační práce. Specifická pozornost je přitom věnována hodnocení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje s procesem rozpočtování v určené tematické oblasti podpory podnikání a inovací.

Hlavním cílem disertační práce bylo navržení metodiky pro hodnocení podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje s tím, že zvláštní pozornost byla věnována vazbám tohoto plánování na rozpočtový proces plánujících subjektů. **Metodika vč. její aplikace byla představena zejména v kapitole 3 a kapitole 4 této disertační práce.**

Pro naplnění hlavního cíle byly dále formulovány čtyři dílčí cíle:

- **dílčí cíl 1** - provedení analýzy využívaných modelů strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací,
- **dílčí cíl 2** - provedení analýzy finanční podpory podnikání a inovací, která je skutečně poskytována ze strany krajů ČR prostřednictvím jejich rozpočtů,
- **dílčí cíl 3** - posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR,
- **dílčí cíl 4** - zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje vč. stanovení doporučení k posílení vazeb na rozpočtový proces těchto subjektů.

Naplnění dílčího cíle 1 je blíže popsáno v rámci podkapitoly 4.1 (s názvem Analýza modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR), **naplnění dílčího cíle 2** pak v rámci podkapitoly 4.2 (s názvem Analýza finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR).

K naplnění dílčího cíle 3, tj. k posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR, slouží zejména údaje tabulky 5.1.

V levé části tabulky jsou uvedeny údaje o průměrných ročních finančních výdajových rámcích, které jsou plánovány v analyzovaných strategických a koncepčních dokumentech krajů ČR na podporu tematické oblasti podnikání a inovací (blíže viz podkapitola 4.1.13, která obsahuje hodnocení atributu *A.13 - Vymezení finančních výdajových rámců krajských prostředků v dokumentech*). V pravé části tabulky jsou pak uvedeny údaje o finančních částkách skutečně vynaložených kraji ČR na podporu tematické oblasti podnikání a inovací (blíže viz podkapitoly 4.2.1 a 4.2.2, které obsahují hodnocení atributu *B.1 - Absolutní výše výdajů krajů na podporu podnikání a inovací*). U těchto skutečných výdajů na podporu podnikání a inovací byla vždy stanovena průměrná roční výše pro hodnocené období, které bylo stanoveno dle období platnosti analyzovaných strategických a rozvojových dokumentů (za počátek hodnoceného období byl u každého jednotlivého kraje brán rok vzniku nejstaršího strategického či koncepčního dokumentu zahrnutého do analýzy, konec hodnoceného období byl stanoven dle dostupných finančních údajů na rok 2012).

Hlavní poznatky posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR jsou tyto:

- u většiny krajů ČR se zjištěnými plánovanými finančními výdajovými rámci byly tyto rámce naplňovány dostatečnou výší finančních výdajů v jejich rozpočtech (Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj, Karlovarský kraj, Moravskoslezský kraj, hlavní město Praha, Kraj Vysočina a Zlínský kraj),
- k výše uvedenému lze doplnit, že větší míra shody byla pozorována u údajů zjištěných podrobnou upřesňující analýzou finanční podpory podnikání a inovací dle závěrečných účtů krajů oproti údajům zjištěných analýzou finanční podpory podnikání a inovací dle informačních systémů Ministerstva financí ČR,
- slabé vazby mezi plánovanými finančními výdajovými rámci a skutečně vynakládanými prostředky na podporu podnikání a inovací byly naopak identifikovány u Libereckého kraje, Olomouckého kraje a Středočeského kraje (u Libereckého a Olomouckého kraje však nebylo možné provést podrobnou upřesňující analýzu finanční podpory podnikání a inovací dle závěrečných účtů krajů),
- čtyři kraje nemají ve svých strategických a koncepčních dokumentech finanční výdajové rámce stanoveny (Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Plzeňský kraj a Ústecký kraj), provázanost tedy nemohla být u těchto krajů posouzena.

Tabulka 5.1 Základní údaje k posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na podporu podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR

Kraj	Plánované průměrné roční finanční výdajové rámce (v mil. Kč)		Hodnocené období (dle období platnosti rozvojových dokumentů)	Průměrná roční výše skutečných výdajů na podporu podnikání a inovací za hodnocené období (v mil. Kč)	
	dle ZSD	dle SKD		analýza dle inf. systémů MF ČR	analýza dle závěrečných účtů krajů
HKK	-	-	2010 - 2012	3,5	9,0
JHC	5	-	2008 - 2012	18,4	4,9
JHM	20 až 40	40	2009 - 2012	74,3	62,2
KVK	-	10	2008 - 2012	9,2	-
LBK	-	17	2007 - 2012	1,9	-
MSK	30	25	2010 - 2012	16,4	42,9
OLK	12	12	2011 - 2012	1,2	-
PAK	-	-	2006 - 2012	10,4	-
PHA	85	-	2004 - 2012	89,5	-
PLK	-	-	2004 - 2012	8,1	-
STC	30	-	2009 - 2012	6,0	5,1
ULK	-	-	2005 - 2012	6,2	22,7
VYS	-	14	2011 - 2012	15,1	11,6
ZLK	-	8	2009 - 2012	10,8	34,7

Zdroj: vlastní zpracování na základě provedených analýz

Pozn.: Znak „-“ označuje nedostupné údaje.

Dílčí cíl 4 byl zaměřen na zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje vč. stanovení doporučení k posílení vazeb na rozpočtový proces těchto subjektů.

Ke splnění tohoto cíle došlo především prostřednictvím **ověření navrhované metodiky na krajské úrovni ČR** (viz kapitola 4 a předchozí pasáže této kapitoly). Hlavní závěry provedeného hodnocení vč. uvedení některých doporučení k dalšímu rozvoji dané problematiky nyní následují:

- Téma podpory podnikání a inovací je obsaženo podstatným způsobem ve všech analyzovaných základních strategických dokumentech krajů ČR, což lze vnímat z pohledu dalšího rozvoje této tematické oblasti pozitivně.

Všechny kraje ČR s výjimkou Středočeského kraje mají také zpracovány sektorové koncepční dokumenty zaměřené na podporu podnikání a inovací (nejčastěji nazývané jako regionální inovační strategie). Lze tedy konstatovat, že krajské samosprávy považují téma podpory podnikání a inovací za jedno z klíčových pro další rozvoj svého území.

- Toto kvantitativní hledisko bylo doplněno o hledisko kvalitativní, kdy při bližší analýze byly zjištěny některé dílčí nedostatky či problematické záležitosti. Podrobná komparace jednotlivých modelů strategického plánování regionálního rozvoje na krajské úrovni, resp. zpracovaných strategických a koncepčních dokumentů, ukazuje na velkou heterogenitu ve využívaných přístupech.
- Polovina ze 14 hodnocených krajů využívá tzv. dvojestupňový model strategického plánování regionálního rozvoje, druhá polovina pak tzv. model trojstupňový.
- V případě základních strategických dokumentů lze pozorovat vyšší míru terminologické variability v označení daných dokumentů, než v případě sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací.
- V případě základních strategických dokumentů bylo cca 80 % analyzovaných dokumentů zpracováno v posledních pěti letech výzkumného období (2009 - 2013). U sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací tento podíl činí pouze cca 60 %. V souhrnu tak lze konstatovat u krajů ČR vyšší míru zastaralosti analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů oproti základním strategickým dokumentům. Otázkou je, zda dokumenty staršího data jsou v dnešní době ještě dobře prakticky využitelné (mimo jiné v souvislosti s problematickým hospodářským vývojem v daných letech lze u nich např. předpokládat neaktuálnost výchozích podmínek, překonání některých návrhů a ani obsahově-formální stránka dokumentů již neodpovídá nejnovějším trendům). Stejně jako v jiných oblastech lidského konání se tvorba rozvojových dokumentů vyvíjí a zlepšuje v čase, lze proto konstatovat, že novější dokumenty lépe splňují požadavky na kvalitu (zadavatelé, zpracovatelé i ostatní aktéři získávají více zkušeností).
- Délka období, na které jsou krajské strategické a koncepční dokumenty vytvářeny, se pohybuje mezi 9 až 15 lety u strategií rozvoje krajů a 3 až 8 lety u programů rozvoje krajů. Tím se potvrzuje spíše dlouhodobější chápání strategií rozvoje krajů oproti spíše střednědobým programům rozvoje krajů. V případě sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací lze u některých krajů identifikovat spíše střednědobé zaměření, naopak u vybraných krajů spíše zaměření dlouhodobé. Často však dochází v průběhu určeného období platnosti ke

schvalování různých změn ve formě aktualizovaných verzí daných dokumentů. Jako velmi pozitivní lze hodnotit uvedení doby platnosti již v názvu samotného dokumentu. Neuvedení či případně nejasné uvedení období platnosti může mimo jiné způsobovat problémy při určení okamžiku, kdy má být daný dokument aktualizován.

- Všechny kraje se snažily v souladu s teoretickými zásadami strategického plánování regionálního rozvoje do zpracování svých základních strategických dokumentů i sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací zapojit širokou škálu partnerů z veřejné, soukromé či akademické sféry. Pro další období lze doporučit pokračování v tomto trendu (ideálně i se zahrnutím zahraničních subjektů).
- Velmi důležitou charakteristikou, která určuje finální úspěšnost strategických dokumentů, je jejich praktická realizace (implementace). Popis implementačního procesu byl uveden ve všech hodnocených dokumentech, kvalita a podrobnost zpracování této části však byla velmi rozdílná. U většiny analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů byla v rámci této části navržena implementace prostřednictvím akčních plánů s podrobně rozepsanými aktivitami či projekty. I v budoucím období je třeba se ve zpracovávaných dokumentech důkladně zaměřit na tyto části (je třeba je realisticky, přehledně a logicky popsat). Lze také tvrdit, že všechny analyzované dokumenty obsahují příslušnou část věnující se financování implementace, úroveň zpracování je ovšem opět velmi různorodá.
- Výčet metod použitých v analytických částech hodnocených rozvojových dokumentů je poměrně heterogenní. Pro maximální využití výsledků analytických prací pro další fáze zpracování strategických a koncepčních dokumentů lze ve většině případů doporučit využití kombinace tvrdých i měkkých analýz.
- Všechny hodnocené dokumenty využívají podobného přístupu při strukturování návrhových částí. Úvodní široce definovaná vize či globální cíl dokumentu se postupně hierarchicky rozpadá do nižších úrovní až na úroveň konkrétních projektů či akcí. Značně se ovšem liší celkový počet úrovní a jejich pojmenování.
- Počet hlavních priorit analyzovaných základních strategických dokumentů se pohybuje mezi 4 až 8. Počet hlavních priorit analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů zaměřených na podporu podnikání a inovací se pohybuje mezi 2 až 7. Jako optimální se jeví počet 4 - 5 hlavních priorit u základních strategických dokumentů a 3 - 4 priorit u sektorových koncepčních dokumentů. Při větším počtu se stává struktura návrhové části rozvojového dokumentu méně přehlednou, při malém počtu priorit pak potenciální čtenář rozvojového dokumentu nezíská představu o

plné obsahové šíři každé priority, případně musí být prioritou v takovém případě definována příliš široce. Vyšší počet hlavních priorit u základních strategických dokumentů oproti sektorovým koncepčním dokumentům lze vysvětlit širším spektrem zahrnutých témat. Pro efektivní strategické plánování regionálního rozvoje v budoucím období tak lze doporučit stanovení omezeného množství hlavních priorit rozvojových dokumentů.

- V části hodnocených rozvojových dokumentů byla problematika podpory podnikání a inovací uvedena v poměrně stručné či obecné podobě (zejména v případě základních strategických dokumentů), naopak část dokumentů se věnovala daným tématům velmi podrobně. Lze tedy konstatovat určitou nevyrovnanost mezi jednotlivými dokumenty krajů ČR.
- Terminologii návrhových částí analyzovaných dokumentů můžeme považovat za velmi různorodou. Analýza prokázala poměrně velkou míru variability, co se týče označení rozvojových priorit se vztahem k podpoře podnikání a inovací a jejich bližšího tematického zaměření. Související spornou otázkou je určení správné míry konkretizace navrhovaných cílů, strategií, priorit a aktivit, kdy lze konstatovat zejména u základních strategických dokumentů spíše velkou míru obecnosti bez dostatečného zacílení a stanovení skutečných priorit (způsob kdy „všichni chtějí dělat všechno“).
- Nejvíce využívanými kategoriemi nástrojů podpory podnikání a inovací navrhovanými v analyzovaných dokumentech jsou nástroje zaměřené na podpůrnou podnikatelskou a VaV infrastrukturu, poradenství a služby pro podnikatele, příp. nástroje zaměřené na vzdělávání a lidské zdroje pro podnikání a inovace. Dále pak následují nástroje zaměřené na přístup k financím pro podnikání a inovace a nástroje zaměřené na propagaci podnikání, podnikavosti a inovací. Co se týče návaznosti analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů na základní strategické dokumenty krajů ČR v oblasti využitých nástrojů podpory podnikání a inovací, nebyly až na několik výjimek zjištěny výrazné nedostatky. Využívané nástroje podpory podnikání a inovací (resp. jejich kategorie) v zásadě odpovídají požadavkům podnikatelské sféry, v převážné míře se také shodují s hlavními teoretickými koncepty. I v dalším období lze doporučit zaměření krajů na nástroje nejvíce poptávané ze strany podnikatelských subjektů (zde je i zjevná souvislost se zaměřením na posilování spolupráce mezi regionálními aktéry).
- Většina analyzovaných dokumentů také obsahuje vymezení vazeb na dokumenty evropské, národní i regionální úrovně, což umožňuje zpřesnit postavení daného dokumentu v celkovém systému strategického plánování.

- Pouze u 10 krajů z celkových 14 lze stanovit dle znění jejich analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů alespoň orientační výdajové rámce finančních prostředků, které by měly být vynaloženy ze strany krajských samospráv na podporu podnikání a inovací.
- Rozborem finančních prostředků skutečně vynaložených v rámci rozpočtů krajů ČR k podpoře oblasti podnikání a inovací bylo zjištěno, že v rámci tematické oblasti podpory podnikání a inovací existuje spíše slabá vazba procesu strategického plánování regionálního rozvoje na proces rozpočtování. Polovina krajů nemá výdajové finanční rámce ve strategických a koncepčních dokumentech vůbec stanoveny, případně nejsou dle výsledků provedených analýz tyto rámce při rozpočtování dodržovány. Výše uvedené skutečnosti byly podpořeny také výsledky provedeného kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů. Do dalšího období lze doporučit výrazné posílení uvedených vazeb, a to zejména v krajích, které v současnosti vykazují nedostatky.
- Finanční částky vynakládané skutečně kraji na podporu podnikání a inovací lze považovat za zanedbatelné, výše podílu výdajů na podporu podnikání a inovací ze strany krajů ČR na celkových rozpočtových výdajích těchto krajů se pohybuje ve sledovaných letech po odfiltrování extrémních hodnot pod úrovní 1 %. Lze tak směřovat k závěru, že kraje ČR tematickou oblast rozvoje podnikání a inovací na svém území ovlivňují i přes deklarovaný aktivní přístup spíše omezeně. V souladu s výsledky provedeného kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů lze doporučit, aby kraje plnily v dané tematické oblasti zejména koncepční a koordinační roli s tím, že finančně budou podporovat nástroje nedostupné na národní úrovni či na úrovni EU.
- V souvislosti s prováděnou analýzou finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR byly identifikovány některé problémy technického rázu (např. v oblasti účtování a rozpočtování aktivit dle rozpočtové skladby nebo v oblasti obsahu a formy závěrečných účtů krajů). Jako vhodné se do budoucna jeví metodické ošetření těchto činností tak, aby vznikající dokumenty finančního zaměření měly dostatečnou vypovídající hodnotu. Ideálním (leč v praxi české veřejné správy s velkou pravděpodobností nedosažitelným) stavem by pak bylo analogické účtování, rozpočtování a zpracování rozpočtů či závěrečných účtů pro všechny kraje ČR.

Jako poslední krok zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje (a zároveň jako poslední krok zpracování celé disertační práce) byly kraje ČR na základě výsledků provedených hodnocení rozděleny do dvou skupin. V první skupině označené písmenem A jsou zařazeny kraje, jejichž

modely podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje nevykazují dle hodnocení stanovených atributů výraznějších problémů (Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj, Moravskoslezský kraj a Zlínský kraj). Tyto kraje by tak mohly sloužit jako příklady dobré praxe v dané tematické oblasti. Zároveň jde o kraje, které dle provedených analýz vynakládají na podporu podnikání a inovací jedny z největších finančních částek. Vedoucí postavení zejména Jihomoravského kraje a Moravskoslezského kraje mezi ostatními kraji ČR v oblasti podpory podnikání a inovací bylo zmiňováno také v rámci některých odpovědí provedeného kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů (blíže viz podkapitola 4.3). Druhá skupina krajů označená písmenem B zahrnuje ostatní kraje, u nichž byly identifikovány některé problematické záležitosti (blíže viz tabulka 5.2).

Tabulka 5.2 Zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje

Skupina krajů	Kraje	Bližší popis identifikovaných problematických záležitostí vč. odkazu na příslušné atributy
A - příklady dobré praxe	JHC JHM MSK ZLK	-
B - ostatní	HKK	A.13 - v analyzovaných dokumentech nejsou stanoveny finanční výdajové rámce
	KVK	B.1 - nedostatečný obsah a podrobnost závěrečných účtů
	LBK	A.13 vs. B.1 - slabá vazba mezi plánovanými finančními výdajovými rámci a finančními prostředky skutečně vynakládanými prostřednictvím krajských rozpočtů B.1 - nedostatečný obsah a podrobnost závěrečných účtů
	OLK	A.13 vs. B.1 - slabá vazba mezi plánovanými finančními výdajovými rámci a finančními prostředky skutečně vynakládanými prostřednictvím krajských rozpočtů B.1 - nedostatečný obsah a podrobnost závěrečných účtů
	PAK	A.13 - v analyzovaných dokumentech nejsou stanoveny finanční výdajové rámce B.1 - nedostatečný obsah a podrobnost závěrečných účtů
	PHA	A.3 - zastaralé dokumenty B.1 - nedostatečný obsah a podrobnost závěrečných účtů
	PLK	A.3 - zastaralé dokumenty A.4 - u sektorového koncepčního dokumentu není uvedena doba platnosti dokumentu A.13 - v analyzovaných dokumentech nejsou stanoveny finanční výdajové rámce B.1 - nedostatečný obsah a podrobnost závěrečných účtů
	STC	A.2 - není zpracován sektorový koncepční dokument zaměřený na podporu podnikání a inovací A.13 vs. B.1 - slabá vazba mezi plánovanými finančními výdajovými rámci a finančními prostředky skutečně vynakládanými prostřednictvím krajských rozpočtů
	ULK	A.13 - v analyzovaných dokumentech nejsou stanoveny finanční výdajové rámce
	VYS	A.12 - u sektorového koncepčního dokumentu není uvedena návaznost na další úrovně rozvojových dokumentů

Zdroj: vlastní zpracování na základě provedených analýz

Závěrečný odstavec této kapitoly je zaměřen na stručné zhodnocení stanovených **výzkumných otázek disertační práce**. **První výzkumná otázka** zjišťovala, zda je téma podpory podnikání a inovací jedním z hlavních společných rozvojových témat strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR. Dle výsledků provedených analýz lze na tuto otázku konstatovat kladnou odpověď. **Druhá výzkumná otázka** se zabývala rozdíly mezi jednotlivými kraji ČR ve využívaných modelech strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací. Podrobná komparace jednotlivých krajských modelů strategického plánování regionálního rozvoje, resp. zpracovaných strategických a koncepčních dokumentů, konstatovala vysokou míru heterogenity ve využívaných přístupech. **Třetí výzkumná otázka** pak zkoumala, zda cíle a aktivity, které jsou plánovány ve strategických a koncepčních dokumentech krajů, jsou následně podpořeny vynaložením odpovídajícího množství finančních prostředků v rámci krajských rozpočtů, příp. zda jsou finanční výdajové rámce na podporu podnikání a inovací ve strategických a koncepčních dokumentech vůbec plánovány (tj. zda existuje silná či slabá vazba procesu strategického plánování regionálního rozvoje na proces rozpočtování). V souladu s předpoklady rešerše teoretických pramenů lze na základě realizovaných analýz konstatovat slabou vazbu. Závěry provedených hodnocení ukázaly, že stanovené finanční výdajové rámce jsou naplňovány dostatečnou výší finančních výdajů v rozpočtech pouze u 7 krajů z celkových 14. Druhá polovina krajů pak buď výdajové finanční rámce nemá ve svých rozvojových dokumentech stanoveny vůbec (4 kraje), případně nejsou dle výsledků provedených analýz tyto rámce při rozpočtování dodržovány (3 kraje). Potvrzení této slabé vazby bylo podpořeno také výsledky provedeného doplňujícího kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů.

6 PŘÍNOS PRÁCE PRO VĚDU A PRAXI

Kapitola shrnuje přínos práce pro vědu a praxi. Výsledky disertační práce mohou mít pozitivní přínosy jak pro teoretické, tak i pro praktické poznání. Výsledky jsou také využitelné pro vzdělávací a výzkumnou činnost fakulty.

6.1 Přínos práce pro vědu

Disertační práce shrnula dostupné teoretické poznatky k řešení problematice podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje. V dostupných odborných zdrojích byly také identifikovány přístupy k definování kritických prvků úspěšného provádění procesu strategického plánování regionálního rozvoje (např. existence dostatečně silné vazby mezi strategickými dokumenty a rozpočty daných subjektů). Disertační práce svým obsahem cílí právě na provázanost procesu strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací s procesem rozpočtování plánujících subjektů. Navrhovaná metodika pro hodnocení podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje (bližší viz obrázek 3.1) tak v sobě integruje dva pilíře - pilíř věcný (v rámci kterého dochází k hodnocení modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací) a pilíř finanční (v rámci kterého dochází k hodnocení výše a struktury finanční podpory tematické oblasti podnikání a inovací). První pilíř je založen na kombinaci několika metodických přístupů publikovaných jednak v pracích autora této disertační práce (viz např. Hájek et al., 2011a nebo Grebeníček et al., 2013), tak i autorů dalších (zejm. Skokan, 2010; Smejkal, 2008; Stevenson a Lundström, 2001). Druhý pilíř využívá metodického přístupu navrženého autorem této disertační práce se zohledněním otázek specifické důležitosti finančních rozpočtů při implementaci strategických dokumentů (viz např. Bryson, 2011). Výsledná kombinace metodických postupů byla navržena tak, aby byla využitelná pro hodnocení na nižší než národní úrovni, tj. na úrovni regionální, případně v budoucnu i na úrovni municipální. Práce se také mimo jiné podrobněji zabývá vhodnými nástroji podpory podnikání a inovací na regionální úrovni a jejich možnou klasifikací.

6.2 Přínos práce pro praxi

Navrhovaná metodika pro hodnocení podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje byla v rámci zpracování disertační práce ověřována pro regionální (krajskou) úroveň území České republiky. Toto bylo provedeno v úzké spolupráci s aktéry regionálního rozvoje v jednotlivých krajích (např. provedení kvalitativního průzkumu postojů regionálních aktérů), čímž by výsledky disertační práce měly zohledňovat také přístupy a názory

praktické sféry. Výsledky provedených analýz mohou být přímo využitelné pro politickou i úřednickou reprezentaci krajů ČR, příp. také pro zástupce dalších regionálních aktérů (poradenské organizace, zpracovatelé strategických a koncepčních dokumentů) při definování směrů a budoucích kroků v rámci tematické oblasti podpory podnikání a inovací. V závěru disertační práce bylo autorem provedeno zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje vč. stanovení doporučení k posílení vazeb na rozpočtový proces těchto subjektů (rovněž přímo využitelné pro praktickou sféru z dané tematické oblasti).

ZÁVĚR

Hlavním cílem disertační práce bylo navržení metodiky pro hodnocení podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje s tím, že zvláštní pozornost byla věnována vazbám tohoto plánování na rozpočtový proces plánujících subjektů.

Hlavní cíl svým zněním jednak navazoval na vybraná zjištění provedené kritické rešerše odborných zdrojů, částečně však reagoval také na potřeby samotných aktérů regionálního rozvoje z praktické sféry. Zejména jde o identifikovanou nezbytnost provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje se skutečným vynakládáním finančních prostředků, tj. s procesem rozpočtování daných subjektů. Tato vazba je různými autory uváděna jako jedna z kritických podmínek úspěšné implementace strategických dokumentů, resp. úspěšného naplnění stanovených cílů a opatření. Jinými slovy, objevuje se otázka, jak zajistit, aby strategické plánování ovlivňovalo efektivně rozpočtování daných subjektů. Ukazuje se, že strategické plánování regionálního rozvoje je mnohdy nefunkční právě kvůli absenci silné vazby strategických dokumentů na každoročně sestavované rozpočty plánujících subjektů. Pokud není proces strategického plánování vhodně integrován s rozpočtovými činnostmi, pak nemůže být implementace strategického dokumentu úspěšná. V této situaci je pak role strategického plánování regionálního rozvoje velmi omezená a nedochází ke skutečnému strategickému řízení rozvoje dané entity, tj. rozvojové cíle a cesty jsou pouze plánovány, bez možností implementace závislých na financích ovšem nejsou strategie naplňovány (viz např. Vinzant a Vinzant, 1996; Joyce, 1999; Campbell a Fainstein, 2003; Bryson, 2011; Boyne a Entwistle, 2009). Práce se při naplnění stanoveného hlavního cíle zabývala mimo jiné také využívanými nástroji podpory podnikání a inovací zejména na regionální úrovni a jejich možnou klasifikací. Pro možné naplnění hlavního cíle byly dále autorem této disertační práce formulovány čtyři dílčí cíle, a to:

- provedení analýzy využívaných modelů strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací,
- provedení analýzy finanční podpory podnikání a inovací, která je skutečně poskytována ze strany krajů ČR prostřednictvím jejich rozpočtů,
- posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR,
- zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje vč. stanovení doporučení k posílení vazeb na rozpočtový proces těchto subjektů.

K uvedeným cílům disertační práce byly dále stanoveny tři výzkumné otázky, které byly v průběhu zpracování disertační práce ověřovány. Jejich zodpovězení tak přispělo ke stanovení relevantních závěrů disertační práce.

Hlavní cíl i dílčí cíle disertační práce byly postupně při zpracování práce naplněny. Dílčí cíl 1 byl splněn provedením analýzy modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů České republiky, kdy bylo uskutečněno hodnocení a vzájemná komparace modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů České republiky, a to na základě 13 zvolených atributů.

Dílčí cíl 2 pak byl naplněn provedením analýzy finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů České republiky. Tato analýza byla provedena v členění dle dostupných informačních zdrojů (informační systémy Ministerstva financí ČR a závěrečné účty krajů) a 4 zvolených atributů.

Vybrané poznatky výše uvedených analýz pak byly v závěrečných fázích zpracování disertační práce využity pro naplnění dílčího cíle 3. Posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na téma podpory podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR bylo provedeno zejména syntézou a komparací údajů o finančních výdajových rámcích, které jsou plánovány v analyzovaných strategických a koncepčních dokumentech krajů ČR na podporu tematické oblasti podnikání a inovací a údajů o finančních částkách skutečně vynaložených kraji České republiky na podporu tematické oblasti podnikání a inovací prostřednictvím jejich rozpočtů. Toto lze dle názoru autora této disertační práce považovat za poměrně inovativní přístup ke zkoumání strategického plánování regionálního rozvoje. Závěry provedených hodnocení ukázaly, že stanovené finanční výdajové rámce jsou naplňovány dostatečnou výší finančních výdajů v rozpočtech daných subjektů pouze u poloviny krajů ČR z celkových 14 hodnocených. Druhá polovina krajů pak buď výdajové finanční rámce nemá ve svých rozvojových dokumentech stanoveny vůbec, případně nejsou dle výsledků provedených analýz tyto rámce při procesu rozpočtování dodržovány.

K naplnění dílčího cíle 4, tj. ke zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje vč. stanovení doporučení k posílení vazeb na rozpočtový proces těchto subjektů, došlo prostřednictvím ověření navrhované metodiky na krajské úrovni České republiky a vymezením vybraných doporučení k dalšímu rozvoji řešené problematiky.

Konkrétní postup řešení disertační práce byl založen v souladu s definicí cílů na dvou základních pilířích a blíže jej lze rozčlenit do sedmi vzájemně provázaných dílčích kroků. První pilíř se orientoval na hodnocení věcných aspektů řešené problematiky (tj. zmiňovaná analýza modelů strategického

plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR). Druhý pilíř se pak orientoval na hodnocení finančních aspektů řešení problematiky (tj. analýza finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR). V rámci vybraných kroků postupu řešení disertační práce pak byly oba výše uvedené pohledy (věcný a finanční) vzhledem ke stanoveným cílům práce záměrně kombinovány. Za integrální součást řešení disertační práce a důležitý zdroj informací k řešené problematice lze považovat také autorem provedený doplňující kvalitativní průzkum postojů regionálních aktérů ve formě dotazníkového šetření a řízených rozhovorů.

Hlavním výstupem práce je tedy navržená metodika pro hodnocení podpory podnikání a inovací v rámci strategického plánování regionálního rozvoje. Metodika byla v rámci zpracování disertační práce ověřována pro regionální úroveň území České republiky reprezentovanou kraji (všech 14 krajů České republiky vč. hlavního města Prahy). Metodika byla navržena jako kombinace několika metodických přístupů tak, aby byla v budoucnu využitelná nejen pro hodnocení na regionální úrovni, ale i na úrovních dalších (zejména úrovni municipální).

Na závěr lze konstatovat, že téma strategického plánování regionálního rozvoje (včetně bližšího zaměření na podporu podnikání a inovací) může být i v budoucnu zajímavé jak pro praktickou sféru reprezentovanou zejména veřejnou správou či podnikatelskými subjekty, tak i pro akademickou obec, která problematiku zkoumá a dále rozvíjí v teoretické rovině (a to jak v prostředí České republiky, tak i v zahraničí). Provedená hodnocení ukázala, že ačkoliv z teoretického pohledu jsou základní charakteristiky strategického plánování regionálního rozvoje poměrně jasné, lze při podrobnějším studiu této problematiky shledávat v některých aspektech poměrně velkou různorodost. Poznatky práce také naznačily některé další možné směry výzkumu v oblasti strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací (např. postupy pro precizaci získaných informací vztahujících se k výši a struktuře finanční podpory tematické oblasti podnikání a inovací). Téma strategického plánování regionálního rozvoje vč. bližšího zaměření na podporu podnikání a inovací je tak i do budoucna otevřené pro další výzkum, při kterém autor této disertační práce doporučuje ve větší míře zohledňovat kromě obecných teoretických východisek také znalosti, zkušenosti a požadavky aktérů z praxe (zejm. jde o zástupce veřejné správy či podnikatelského sektoru).

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ACS, Z. How Is Entrepreneurship Good for Economic Growth? *Innovations: Technology, Governance, Globalization*. 2006, vol. 1, no. 1, pp. 97-107.
- [2] ANDERSSON, D. E. The Spatial Nature of Entrepreneurship. *The Quarterly Journal of Austrian Economics*. 2005, vol. 8, no. 2, pp. 21-34.
- [3] ARISweb [online]. Dostupné z: <<http://www.info.mfcr.cz/aris>>.
- [4] ASHEIM, B. T., COENEN, L. Knowledge bases and regional innovation systems: comparing Nordic clusters. *Research Policy*. 2005, vol. 34, no. 8, pp. 1173-1190.
- [5] AUDRETSCH, D. B., KEILBACH, M. Entrepreneurship and regional growth: an evolutionary interpretation. *Journal of Evolutionary Economics*. 2004, vol. 14, no 5, pp. 605-616.
- [6] BARZELAY, M. Introduction: The process dynamics of public management policymaking. *International Public Management Journal*. 2003, vol. 6, no. 3, pp. 251-281.
- [7] BATHELT, H., MALMBERG, A., MASKELL, P. Clusters and knowledge: local buzz, global pipelines and the process of knowledge creation. *Progress in Human Geography*. 2004, vol. 28, no. 1, pp. 31-56.
- [8] BAUN, M., LACH, J., LAPLANT, J. T., MAREK, D. Decentralizace v České republice: Evropská unie, politické strany a vznik krajské samosprávy. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Philosophica, Politologica*. 2004, č. 3, s. 129-144.
- [9] BENNEWORTH, P. In what sense 'regional development?': entrepreneurship, underdevelopment and strong tradition in the periphery. *Entrepreneurship and Regional Development*. 2004, vol. 16, no. 6, pp. 439-458.
- [10] BINEK, J., GALVASOVÁ, I. Strategické plánování rozvoje v kontextu regionální politiky - legislativní úprava a její dopady na koncepční řešení rozvojových problémů. In: *Garep* [online]. 2008. Dostupné z WWW: <<http://www.garep.cz/publikace/referat-12.pdf>>.
- [11] BLAKELY, E. J., LEIGH, N. G. *Planning local economic development: Theory and practice*. 4. ed. Los Angeles: SAGE, 2010.
- [12] BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011.
- [13] BLAŽEK, J., VOZÁB, J. Institutional, organizational and programming context for support of regional development in the Czech Republic: a

- critique. In: DRBOHLAV, D., KALVODA, J., VOŽENÍLEK, V. *Czech Geography at The Dawn of the Millenium*. Olomouc: Česká geografická společnost, 2004, s. 255-268.
- [14] BOYNE, G. A., ENTWISTLE, T. *Public Service Improvement: Theories and Evidence*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- [15] BRYSON, J. M. *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*. 4th ed. San Francisco: Jossey-Bass, 2011.
- [16] BRYSON, J. M., ANDERSON, S. R., ALSTON, F. K. *Implementing and Sustaining Your Strategic Plan: A Workbook for Public and Nonprofit Organizations*. San Francisco: Jossey-Bass, 2011.
- [17] BRYSON, J. M., BERRY, F. S., YANG, K. The state of public strategic management research: A selective literature review and set of future directions. *American Review of Public Administration*. 2010, vol. 40, no. 5, pp. 495-521.
- [18] CAMPBELL, S., FAINSTEIN, S. S. *Readings in planning theory*. 2nd ed. Oxford: Blackwell Publishing, 2003.
- [19] CRESCENZI, R., RODRÍGUEZ-POSE, A., STORPER, M. The territorial dynamics of innovation: a Europe-United States comparative analysis. *Journal of Economic Geography*. 2007, vol. 7, no. 6, pp. 673-709.
- [20] CUMMING, D. J., FISCHER, E. Publicly funded business advisory services and entrepreneurial outcomes. *Research Policy*. 2012, vol. 41, no. 2, pp. 467-481.
- [21] DENHARDT, R. B., DENHARDT, J. V. *Public Administration: An Action Orientation*. 6th ed. Boston: Wadsworth, 2009.
- [22] DESROCHERS, P., SAUTET, F. Cluster-Based Economic Strategy, Facilitation Policy and the Market Process. *The Review of Austrian Economics*. 2004, vol. 17, no. 2/3, pp. 233-245.
- [23] DOHSE, D. Cluster-based technology policy - the German experience. *Industry and Innovation*. 2007, vol. 14, no. 1, pp. 69-94.
- [24] ETZKOWITZ, H., LEYDESDORFF, L. The dynamics of innovation: from National Systems and “Mode 2” to a Triple Helix of university-industry-government relations. *Research Policy*. 2000, vol. 29, no. 2, pp. 109-123.
- [25] EUROPEAN COMMISSION. *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. “Think Small First”. A “Small Business Act” for Europe. COM(2008) 394*. Brussels: European Commission, 2008.

- [26] EUROPEAN COMMISSION. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Entrepreneurship 2020 Action Plan. Reigniting the Entrepreneurial Spirit in Europe.* COM(2012) 795. Brussels: European Commission, 2013.
- [27] EUROPEAN COMMISSION. *Thinking Big for Small Businesses. What the EU does for SMEs.* Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011.
- [28] FARMER, D. J. *Public Administration in Perspective: Theory and Practice through Multiple Lenses.* New York: M. E. Sharpe, 2010.
- [29] FRITSCH, M., MUELLER, P. Effects of New Business Formation on Regional Development over Time. *Regional Studies.* 2004, vol. 38, no. 8, pp. 961-975.
- [30] GERTLER, M. S., VINODRAI, T. Life sciences and regional innovation: one path or many? *European Planning Studies.* 2009, vol. 17, no. 2, pp. 235-261.
- [31] GIRMA, S., WAKELIN, K. Local productivity spillovers from foreign direct investment in the U.K. electronics industry. *Regional Science and Urban Economics.* 2007, vol. 37, no. 3, pp. 399-412.
- [32] GREBENÍČEK, P., HÁJEK, O. K tématu strategického plánování regionálního rozvoje. *Urbanismus a územní rozvoj.* 2013, roč. XVI., č. 4/2013, s. 21-26.
- [33] GREBENÍČEK, P., HÁJEK, O., SMÉKALOVÁ, L., DANKO, L. Support of business and innovations in strategic planning of regional development on the municipal level of the Czech Republic. *Acta universitatis agriculturae et silviculturae Mendelianae Brunensis.* 2013, vol. LXI, no. 7 (in print).
- [34] HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P., ŠKARKA, M., HRABINOVÁ, Š. Strategické plánování regionálního rozvoje a srovnání přístupů k vymezení vnitřních disparit na úrovni krajů České republiky. *Urbanismus a územní rozvoj.* 2012, roč. XV., č. 1/2012, s. 26-29.
- [35] HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P., NOVOSÁK, J. Regional Innovation Strategies in the Czech Republic. *Journal of Competitiveness.* 2011a, vol. 3, issue 2/2011, pp. 11-19.
- [36] HÁJEK, O., NOVOSÁK, J., HOVORKOVÁ, Z. Inovace a region: klastry a regionální inovační systém Zlínského kraje. *E+M Ekonomie a Management.* 2011b, vol. 14, no. 2, pp. 31-44.

- [37] HALACHMI, A., HARDY, W. P., RHOADES, B. L. Demographic Data and Strategic Analysis. *Public Administration Quarterly*. 1993, vol. 17, no. 2, pp. 159-174.
- [38] HEALEY, P. The treatment of space and place in the new strategic spatial planning in Europe. *International Journal of Urban and Regional Research*. 2004, vol. 28, no. 1, pp. 45-67.
- [39] HINDLE, K. How community context affects entrepreneurial process: A diagnostic framework. *Entrepreneurship and Regional Development*. 2010, vol. 22, no. 7-8, pp. 599-647.
- [40] HJALMARSSON, D., JOHANSSON, A. W. Public advisory services - theory and practice. *Entrepreneurship and Regional Development*. 2003, vol. 15, no. 1, pp. 83-98.
- [41] HRUŠKA, V. České strategické plánování rozvoje venkova v politickém a plánovacím diskurzu. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2011, roč. XIV, č. 3, s. 7-12.
- [42] HUDEC et al. *Podoby regionálneho a miestneho rozvoja*. Košice: Ekonomická fakulta TU Košice, 2009.
- [43] HUGGINS, R., WILLIAMS, N. Entrepreneurship and regional competitiveness: The role and progression of policy. *Entrepreneurship and Regional Development*. 2011, vol. 23, no. 9-10, pp. 907-932.
- [44] JACKSON, P. M., BROWN, C. V. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2003.
- [45] JEDLIČKA, J., KORTANOVÁ, J., DOSTÁL, I. The implementation objectives of the sustainable development strategies in the land-use planning. In: *Geografie pro život ve 21. století: Sborník příspěvků z XXII. sjezdu České geografické společnosti pořádaného Ostravskou univerzitou v Ostravě 31. srpna - 3. září 2010*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010, s. 537-540.
- [46] JEŽEK, J. Regionální management aneb jak efektivně řídit regionální rozvoj?. In RUMPEL, P. *Inovativní koncepty v socioekonomickém rozvoji územních jednotek*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2006, s. 24-37.
- [47] JOYCE, P. *Strategic Management for the Public Services*. Buckingham: Open University Press, 1999.
- [48] JURČÍK, R. *Zadávání veřejných zakázek a udělování koncesí v ČR a v EU*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007.
- [49] KAUFMANN, A., TÖDTLING, F. How effective is innovation support for SMEs? An analysis of the region of Upper Austria. *Technovation*. 2002, vol. 22, no. 3, pp. 147-159.

- [50] Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004.
- [51] Konsorcium DHV CR a VŠB - TU Ekonomická fakulta Ostrava. *Řízení regionální a místní správy: Souhrnná výzkumná zpráva*. Ostrava: [s.n.], 2006.
- [52] KUTSCHERAUER, A. Regionální a municipální management v České republice na počátku 21. století. In: *Území, znalosti a rozvoj na počátku 21. století. Sborník příspěvků sekce konference Nové výzvy pro rozvoj regionů, států a mezinárodních trhů*. Ostrava: Ekonomická fakulta VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 533-543.
- [53] LIN, G. T. R., CHANG, Y. H., SHEN, Y. C. Innovation policy analysis and learning: Comparing Ireland and Taiwan. *Entrepreneurship and Regional Development*. 2010, vol. 22, no. 7-8, pp. 731-762.
- [54] MAIER, K. Plánování v post-plánované společnosti: Kdo potřebuje urbanisty? *Urbanismus a územní rozvoj*. 2001, roč. IV, č. 1, s. 5-10.
- [55] MAIER, K. The Role of Strategic Planning in the Development of Czech Towns and Regions. *Planning Practice & Research*. 2000, vol. 15, no. 3, pp. 247-255.
- [56] MARTIN, R., SUNLEY, P. Deconstructing clusters: chaotic concept or policy panacea? *Journal of Economic Geography*. 2003, vol. 3, no. 1, pp. 5-35.
- [57] MASKELL, P. Towards a knowledge based theory of the geographical cluster. *Industrial and Corporate Change*. 2001, vol. 10, no. 4, pp. 921-943.
- [58] MASKELL, P., LORENZEN, M. The cluster as market organisation. *Urban Studies*. 2004, vol. 41, no. 5/6, pp. 991-1009.
- [59] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014-2020*. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2012.
- [60] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Zpět na vrchol. Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020*. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2011.
- [61] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Národní inovační strategie České republiky*. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2011.
- [62] MUELLER, P. Entrepreneurship in the Region: Breeding Ground for Nascent Entrepreneurs? *Small Business Economics*. 2006, vol. 27, no. 1, pp. 41-58.

- [63] NOVÁK, D. Strategické plány rozvoje obcí a regionů a hodnocení jejich kvality. In: KLÍMOVÁ, V. *XIII. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách: Sborník příspěvků*. Brno: Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity, 2010, s. 199-205.
- [64] OECD. *Business Innovation Policies: Selected Country Comparisons*. Paris: OECD Publishing, 2011.
- [65] PAVELKOVÁ, D. et al. *Klastry a jejich vliv na výkonnost firem*. Praha: GRADA Publishing, 2009.
- [66] PAVELKOVÁ, D., JIRČÍKOVÁ, E. Klastry jako nástroj zvýšení konkurenceschopnosti firem. *E+M Ekonomie a Management*. 2008, vol. 11, no. 3, pp. 62-72.
- [67] PECHÁČKOVÁ, I. Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2009, roč. XII, č. 1-2, s. 100-106.
- [68] PIMENOVA, P., van der VORST, R. The role of support programmes and policies in improving SMEs environmental performance in developed and transition economies. *Journal of Cleaner Production*. 2004, vol. 12, no. 6, pp. 549-559.
- [69] POISTER, T. H. The Future of Strategic Planning in the Public Sector: Linking Strategic Management and Performance. *Public Administration Review*. 2010, vol. 70, no. suppl. 1, pp. 246-254.
- [70] POISTER, T. H., STREIB, G. Elements of Strategic Planning and Management in Municipal Government: Status after Two Decades. *Public Administration Review*. 2005, vol. 65, no. 1, pp. 45-56.
- [71] PORTER, M. E. The competitive advantage of nations. *Harvard Business Review*. 1990, vol. 68, no. 2, pp. 73-93.
- [72] PORTER, M. E. The Economic Performance of Regions. *Regional Studies*. 2003, vol. 37, no. 6-7, pp. 549-578.
- [73] PŮČEK, M. Strategické versus územní plánování. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2009, roč. XII, č. 1-2, s. 3-8.
- [74] RICE, M. P. Co-production of business assistance in business incubators: An exploratory study. *Journal of Business Venturing*. 2002, vol. 17, no. 2, pp. 163-187.
- [75] *Sektorové koncepční dokumenty jednotlivých krajů České republiky zaměřené na podporu podnikání a inovací dostupné v elektronické podobě na oficiálních internetových stránkách krajů*.
- [76] SKOKAN, K. Inovační paradox a regionální inovační strategie. *Journal of Competitiveness*. 2010, vol. 2, no. 2/2010, pp. 30-46.

- [77] SKOKAN, K. Klastry v transformaci regionů - pět let poté. *Ekonomická revue*. 2007, roč. 10, č. 2/3, s. 149-166.
- [78] SKOKAN, K. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2004.
- [79] SMEJKAL, M. Program rozvoje kraje: nechtěné dítě nebo užitečný pomocník. *Geografie-Sborník ČGS*. 2008, roč. 113, č. 1, s. 34-47.
- [80] STEISS, A. W. *Strategic Management and Organizational Decision Making*. Lexington: Lexington Books, 1985.
- [81] STEVENSON, L., LUNDSTRÖM, A. *Patterns and Trends in Entrepreneurship/SME Policy and Practice in Ten Economies*. Örebro: Örebro University, 2001.
- [82] STORPER, M., VENABLES, A. J. Buzz: face-to-face contact and the urban economy. *Journal of Economic Geography*. 2004, vol. 4, no. 4, pp. 351-370.
- [83] STOREY, D. J. Six Steps to Heaven: Evaluating the Impact of Public Policies to Support Small Businesses in Developed Economies. In: SEXTON, D. L., LANDSTRÖM, H. *The Blackwell Handbook Of Entrepreneurship*. Oxford: Blackwell Publishing, 1999, pp. 176-193.
- [84] SYNKOVÁ, L. Dokumenty regionálního rozvoje krajů. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2009, roč. XII, č. 1-2, s. 14-15.
- [85] ŠILHÁNKOVÁ, V. *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007.
- [86] ŠTIKA, R., PŘIKRYL, J. Analýza regionální politiky na úrovni krajů. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2007, roč. X, č. 5, s. 27-30.
- [87] TÖDTLING, F., TRIPPL, M. One size fits all? Towards a differentiated regional innovation policy approach. *Research Policy*. 2005, vol. 34, no. 8, pp. 1203-1219.
- [88] ÚFIS [online]. Dostupné z: <<http://www.info.mfcr.cz/ufis>>.
- [89] VERHEUL, I. et al. *An Eclectic Theory of Entrepreneurship*. Amsterdam: Tinbergen Institute, 2001.
- [90] VINZANT, D. H., VINZANT, J. Strategy and Organizational Capacity: Finding a Fit. *Public Productivity and Management Review*. 1996, vol. 20, no. 2, pp. 139-157.
- [91] VOZÁB, J. *Strategické plánování rozvoje měst v České republice*. [s.l.], 1999. 138 s. Vedoucí disertační práce prof. RNDr. Martin Hampl, Dr.Sc. Univerzita Karlova. Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.
- [92] Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

- [93] WAXELL, A., MALMBERG, A. What is global and what is local in knowledge-generating interaction? The case of the biotech cluster in Uppsala, Sweden. *Entrepreneurship & Regional Development*. 2007, vol. 19, no. 2, pp. 137-159.
- [94] WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj - východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008.
- [95] WOKOUN, R. et al. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2007.
- [96] WRIGHT, G., NEMEC, J. *Management veřejné správy: teorie a praxe: zkušenosti z transformace veřejné správy ze zemí střední a východní Evropy*. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, 2003.
- [97] *Základní strategické dokumenty jednotlivých krajů České republiky* dostupné v elektronické podobě na oficiálních internetových stránkách krajů.
- [98] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).
- [99] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).
- [100] Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.
- [101] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HKK	Královéhradecký kraj
JHC	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MSK	Moravskoslezský kraj
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OLK	Olomoucký kraj
PAK	Pardubický kraj
PHA	Hlavní město Praha
PLK	Plzeňský kraj
PRK	program rozvoje kraje
RIS	regionální inovační strategie
SKD	sektorový koncepční dokument
SPZ	strategická průmyslová zóna
SRK	strategie rozvoje kraje
SŠ	střední škola
STC	Středočeský kraj
ULK	Ústecký kraj
USA	Spojené státy americké
VYS	Kraj Vysočina
VaV	výzkum a vývoj
VaVaI	výzkum, vývoj a inovace
VŠ	vysoká škola
VTP	vědecko-technický park, vědecko-technologický park
ZLK	Zlínský kraj
ZSD	základní strategický dokument

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 3.1: Navrhovaná metodika vč. jejího ověření na krajské úrovni ČR	29
Obr. 3.2: Systém jednotného pojmenování jednotlivých druhů analyzovaných rozvojových dokumentů krajů ČR využitý v disertační práci	30
Obr. 3.3: Přehled analyzovaných subjektů (kraje ČR)	31
Obr. 4.1: Označení analyzovaných základních strategických dokumentů krajů ČR	49
Obr. 4.2: Označení analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR zaměřených na podporu podnikání a inovací	49
Obr. 4.3: Počet hlavních priorit návrhových částí analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR.....	60
Obr. 4.4: Relativní výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2004 - 2012 v přepočtu na 100 tis. obyvatel kraje	85
Obr. 4.5: Podíl výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích jednotlivých krajů ČR v letech 2004 - 2012	86
Obr. 4.6: Podíl výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích všech krajů ČR v letech 2004 - 2012	86
Obr. 4.7: Relativní výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012 v přepočtu na 100 tis. obyvatel kraje (dle analýzy závěrečných účtů krajů)	89
Obr. 4.8: Podíl výdajů na podporu podnikání a inovací na celkových rozpočtových výdajích jednotlivých krajů ČR v letech 2008 - 2012 (dle analýzy závěrečných účtů krajů).....	89
Obr. 4.9: Struktura výdajů Královéhradeckého kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012	90
Obr. 4.10: Struktura výdajů Jihočeského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012.....	91
Obr. 4.11: Struktura výdajů Jihomoravského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012	92
Obr. 4.12: Struktura výdajů Moravskoslezského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012	93
Obr. 4.13: Struktura výdajů Středočeského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012.....	93
Obr. 4.14: Struktura výdajů Ústeckého kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012.....	94
Obr. 4.15: Struktura výdajů Kraje Vysočina na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012.....	95

Obr. 4.16: Struktura výdajů Zlínského kraje na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012	96
Obr. 4.17: Podíly výdajů na vybrané tematické oblasti na celkových rozpočtových výdajích všech krajů ČR v letech 2004 - 2012.....	99

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.1 Nástroje podpory podnikání.....	19
Tabulka 3.1 Přehled analyzovaných základních strategických dokumentů krajů ČR	35
Tabulka 3.2 Přehled analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR zaměřených na podporu podnikání a inovací	36
Tabulka 3.3 Přehled atributů využitých v rámci analýzy modelů strategického plánování regionálního rozvoje se zaměřením na podporu podnikání a inovací u krajů ČR	37
Tabulka 3.4 Kategorizace nástrojů podpory podnikání a inovací	39
Tabulka 3.5 Přehled atributů využitých v rámci analýzy finanční podpory podnikání a inovací ze strany krajů ČR.....	40
Tabulka 3.6 Vybrané paragrafy odvětvového třídění rozpočtové skladby zahrnuté do analýzy finanční podpory podnikání a inovací dle informačních systémů Ministerstva financí ČR.....	41
Tabulka 4.1 Počet úrovní strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR... 48	
Tabulka 4.2 Rok zpracování či poslední aktualizace analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR	50
Tabulka 4.3 Rozdělení krajů dle roku zpracování či poslední aktualizace analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů	51
Tabulka 4.4 Rozmezí dob platnosti analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR	52
Tabulka 4.5 Doba platnosti analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR	53
Tabulka 4.6 Aktéři podílející se na zpracování analyzovaných koncepčních dokumentů krajů ČR	54
Tabulka 4.7 Terminologie návrhových částí analyzovaných základních strategických dokumentů krajů ČR.....	57
Tabulka 4.8 Terminologie návrhových částí analyzovaných sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR zaměřených na podporu podnikání a inovací	58
Tabulka 4.9 Počet hlavních priorit návrhových částí analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR (vč. jejich přesného označení)	59
Tabulka 4.10 Hlavní rozvojové priority analyzovaných strategických dokumentů krajů ČR, v rámci kterých je řešena podpora podnikání a inovací.....	61

Tabulka 4.11 Tematické zaměření hlavních rozvojových priorit analyzovaných strategických dokumentů krajů ČR, v rámci kterých je řešena podpora podnikání a inovací.....	62
Tabulka 4.12 Využité kategorie nástrojů podpory podnikání a inovací dle analyzovaných strategických a koncepčních dokumentů krajů ČR.....	64
Tabulka 4.13 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Královéhradeckého kraje	66
Tabulka 4.14 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Jihočeského kraje.....	67
Tabulka 4.15 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Jihomoravského kraje	68
Tabulka 4.16 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Karlovarského kraje.....	69
Tabulka 4.17 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Libereckého kraje	70
Tabulka 4.18 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Moravskoslezského kraje.....	71
Tabulka 4.19 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Olomouckého kraje.....	72
Tabulka 4.20 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Pardubického kraje	73
Tabulka 4.21 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech hlavního města Prahy.....	74
Tabulka 4.22 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Plzeňského kraje	75
Tabulka 4.23 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Středočeského kraje	76
Tabulka 4.24 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Ústeckého kraje.....	77
Tabulka 4.25 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Kraje Vysočina	78
Tabulka 4.26 Nástroje podpory podnikání a inovací navrhované v analyzovaných dokumentech Zlínského kraje	79
Tabulka 4.27 Návaznost analyzovaných koncepčních dokumentů krajů ČR na další rozvojové dokumenty.....	80
Tabulka 4.28 Průměrná plánovaná roční výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací dle analýzy jejich strategických a koncepčních dokumentů	82

Tabulka 4.29 Absolutní výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2004 - 2012	84
Tabulka 4.30 Absolutní výše výdajů krajů ČR na podporu podnikání a inovací v letech 2008 - 2012 (dle analýzy závěrečných účtů krajů)	88
Tabulka 4.31 Rozdělení krajů dle orientace financovaných nástrojů podpory podnikání a inovací	97
Tabulka 4.32 Rozdělení krajů dle šíře portfolia financovaných nástrojů podpory podnikání a inovací	98
Tabulka 5.1 Základní údaje k posouzení provázanosti strategického plánování regionálního rozvoje na úrovni krajů ČR se zaměřením na podporu podnikání a inovací s rozpočtovým procesem krajů ČR	111
Tabulka 5.2 Zhodnocení vhodného modelu podpory podnikání a inovací ze strany regionálních samospráv v rámci strategického plánování regionálního rozvoje.....	117

PŘÍLOHY

**PŘÍLOHA A: PŘEHLED ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH
DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR**

**PŘÍLOHA B: PŘEHLED SEKTOROVÝCH KONCEPČNÍCH
DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU PODNIKÁNÍ A
INOVACÍ**

PŘÍLOHA A: PŘEHLED ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR (1/4)

Dokument	Královéhradecký kraj		Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	
	Strategie rozvoje kraje	Program rozvoje kraje	Program rozvoje kraje	Strategie rozvoje kraje	Program rozvoje kraje
Přesný název	Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2007 - 2015	Program rozvoje Královéhradeckého kraje 2011 - 2013	Program rozvoje Jihočeského kraje	Aktualizace Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020	Program rozvoje Jihomoravského kraje na období 2010 - 2013
Rok zpracování (schválení)	2007, aktualizace 2010	2010	2008	2012	2010
Terminologie návrhové části	Mise/preambule, vize, globální cíl, strategické cíle, prioritní osy rozvoje, priority, prioritní cíle, specifické cíle	Priority, specifické cíle, opatření	Vize rozvoje kraje, globální cíl, prioritní osy rozvoje, opatření, aktivity	Poslání, strategická vize, globální cíle, specifické cíle, rozvojové priority, rozvojová opatření	Vize, celkový cíl, dílčí cíle, priority, opatření, aktivity
Počet hlavních priorit	4 priority	4 priority	8 prioritních os rozvoje	4 rozvojové priority	5 priorit
Zaměření hlavních priorit	A) Podnikání a zaměstnanost B) Lidské zdroje C) Venkov a zemědělství D) Infrastruktura	A) Podnikání a zaměstnanost B) Lidské zdroje C) Venkov a zemědělství D) Infrastruktura	A) Ekonomický rozvoj a znalostní ekonomika B) Lidské zdroje a sociální soudržnost C) Dostupnost a infrastruktura D) Rozvoj urbánních prostorů E) Venkovský prostor F) Cestovní ruch, přírodní a kulturní atraktivita G) Efektivní veřejná správa a modernizace institucí H) Životní prostředí	A) Konkurenceschopná regionální ekonomika v evropském / globálním měřítku B) Kvalitní a odpovídající nabídka veřejných služeb C) Rozvoj páteří infrastruktury a dopravního napojení kraje D) Dlouhodobá životaschopnost znevýhodněných částí kraje	A) Kvalita života obyvatel B) Znalostní potenciál a konkurenceschopnost - věda, výzkum, inovace C) Dostupnost a obslužnost D) Atraktivnost destinace E) Kvalita prostředí a krajiny
Popis implementace	Ano - implementace stručně uvedena vč. indikátorů k monitorování	Ano - implementace popsána vč. monitoringu, evaluace, odpovědnosti a finančního řízení	Ano - uvedena implementaci prostřednictvím jednoletých akčních plánů	Ano - implementace popsána vč. monitoringu a financování	Ano - implementace popsána vč. kompetencí, monitoringu, indikátorů a finančního plánu
Financování implementace	Ano - uvedeno ovšem pouze obecně v rámci navrhovaných aktivit	Ano - náklady nejsou uvedeny, zdroje jsou uvedeny obecně	Ano - v rámci akčního plánu programu uvedeny náklady i zdroje financování jednotlivých aktivit	Ano - v rámci přílohy podrobně vymezeny jak náklady, tak i zdroje financování	Ano - v rámci přílohy podrobně vymezeny jak náklady, tak i zdroje financování

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

PŘÍLOHA A: PŘEHLED ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR (2/4)

Dokument	Karlovarský kraj	Liberecký kraj		Moravskoslezský kraj	
	Program rozvoje kraje	Strategie rozvoje kraje	Program rozvoje kraje	Strategie rozvoje kraje	Program rozvoje kraje
Přesný název	Program rozvoje Karlovarského kraje 2007 - 2013	Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 - 2020 (aktualizace 2012)	Program rozvoje Libereckého kraje 2007 - 2013	Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 - 2020 (aktualizace 2012)	Program rozvoje Moravskoslezského kraje na období 2010-2012
Rok zpracování (schválení)	2007, aktualizace 2012	2012	2007	2009, aktualizace 2012	2010
Terminologie návrhové části	Vize, globální cíle, opatření	Vize, globální cíle, strategické cíle, rozvojová opatření, aktivity	Vize, globální cíle, strategické cíle, rozvojová opatření, cíle opatření, aktivity	Rozvojová vize, poslání, globální strategické cíle, specifické strategické cíle, projekty	Rozvojová vize, globální strategické cíle, specifické strategické cíle, projekty
Počet hlavních priorit	8 opatření	5 strategických cílů	5 strategických cílů	5 globálních strategických cílů	5 globálních strategických cílů
Zaměření hlavních priorit	A) Rozvoj podnikání B) Rozvoj infrastruktury C) Rozvoj cestovního ruchu a lázeňství D) Rozvoj lidských zdrojů E) Ochrana životního prostředí F) Rozvoj sociálních služeb G) Rozvoj zdravotnictví H) Řízení a správa	A) Dynamická a konkurenceschopná ekonomika B) Kvalitní a zdravé lidské zdroje C) Komplexní a kvalitní infrastruktura D) Zdravé životní prostředí bez zátěží E) Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti	A) Dynamická a konkurenceschopná ekonomika B) Kvalitní a zdravé lidské zdroje C) Komplexní a kvalitní infrastruktura D) Zdravé životní prostředí bez zátěží E) Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti	A) Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika B) Dobré vzdělání a vysoká zaměstnanost – příležitost pro všechny C) Soudržná společnost – kvalitní zdravotnictví, cílené sociální služby a úspěšný boj proti chudobě D) Kvalitní a kulturní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu E) Efektivní správa věcí veřejných	A) Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika B) Vysoká zaměstnanost a sociální inkluze C) Vzdělaná společnost aktivních a sebevědomých obyvatel D) Kvalitní a kulturní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu E) Efektivní správa věcí veřejných
Popis implementace	Ano - implementace popsána vč. evaluace a indikátorů	Ano - stručně popsán systém hodnocení naplňování strategie vč. indikátorů měřitelnosti	Ano - implementace popsána vč. monitoringu a indikátorů	Ano - implementace popsána v členění na realizaci a monitoring	Ano - implementace popsána v rámci části věnující se účelu dokumentu
Financování implementace	Ano - zdroje jsou uvedeny pouze v obecném vymezení	Ano - uvedeno ovšem v nepřilíhš konkrétním vymezení	Ano - zdroje financování jsou uvedeny pouze obecně	Ano - v textu uvedeny náklady i zdroje financování aktivit	Ano - v rámci akčního plánu uvedeny náklady i zdroje financování aktivit

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

PŘÍLOHA A: PŘEHLED ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR (3/4)

Dokument	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Hlavní město Praha	Plzeňský kraj	Středočeský kraj
	Program rozvoje kraje	Program rozvoje kraje	Program rozvoje hlavního města	Program rozvoje kraje	Program rozvoje kraje
Přesný název	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje	Program rozvoje Pardubického kraje	Strategický plán hlavního města Prahy - aktualizace 2008	Aktualizace Programu rozvoje Plzeňského kraje	Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje
Rok zpracování (schválení)	2011	2011	2008	2008	2006, aktualizace 2009
Terminologie návrhové části	Vize, globální cíl, rozvojové priority, aktivity	Vize, motto, rozvojové priority, strategické cíle, opatření, aktivity	Strategická vize, tematické okruhy, strategické cíle, aktivity a principy realizace cílů	Globální cíl, specifické cíle, problémové okruhy, opatření, aktivity	Souhnná strategická vize, hlavní cíl, dílčí cíle, problémové okruhy, strategické cíle, strategické směry, opatření
Počet hlavních priorit	4 rozvojové priority	4 rozvojové priority	8 tematických okruhů	5 problémových okruhů	6 problémových okruhů
Zaměření hlavních priorit	<ul style="list-style-type: none"> A) Podnikání a ekonomika B) Rozvoj lidských zdrojů C) Doprava a technická infrastruktura D) Kvalita života 	<ul style="list-style-type: none"> A) Kvalitní lidské zdroje B) Konkurenceschopná ekonomika C) Zdravé životní prostředí D) Koordinovaný prostorový rozvoj kraje 	<ul style="list-style-type: none"> A) Praha v nové Evropě B) Konkurenceschopnost C) Lidé v Praze D) Prostředí E) Infrastruktura F) Bezpečnost G) Správa a řízení H) Rozvoj území 	<ul style="list-style-type: none"> A) Ekonomika B) Lidské zdroje C) Územní rozvoj D) Venkov E) Životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> A) Produkční základna a ekonomický rozvoj B) Infrastruktura C) Rozvoj venkova, multifunkčního zemědělství a lesního hospodářství D) Životní prostředí E) Rozvoj lidských zdrojů F) Cestovní ruch a péče o kulturní dědictví
Popis implementace	Ano - implementace popsána vč. metodiky monitorovacích ukazatelů	Ano - v textu popsána implementace a monitoring programu	Ano - implementace popsána vč. kontroly a hodnocení realizace programu	Ano - implementace stručně popsána	Ano - implementace popsána vč. monitorování, hodnocení, finančního řízení a kontroly
Financování implementace	Ano - v rámci akčního plánu jsou uvedeny náklady aktivit i zdroje financování projektů	Ano - rámcově jsou uvedeny náklady i zdroje financování	Ano - v rámci programu realizace jsou uvedeny náklady i zdroje financování	Ano - rámcově popsáno bez uvedení konkrétních zdrojů financování	Ano - v rámci akčního plánu jsou uvedeny náklady aktivit i zdroje financování

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

PŘÍLOHA A: PŘEHLED ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR (4/4)

Dokument	Ústecký kraj		Kraj Vysočina		Zlínský kraj	
	Strategie rozvoje kraje	Program rozvoje kraje	Strategie rozvoje kraje	Program rozvoje kraje	Strategie rozvoje kraje	Program rozvoje kraje
Přesný název	Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje 2006 - 2020	Program rozvoje Ústeckého kraje 2008 - 2013 (aktualizace 2010)	Strategie Kraje Vysočina 2020	Program rozvoje Kraje Vysočina	Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 - 2020	Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje 2010 - 2012
Rok zpracování (schválení)	2005, aktualizace 2010	2010	2012	2011	2009	2010
Terminologie návrhové části	Strategická vize, dílčí vize, prioritní osy, cíle, opatření	Globální cíl (rozvojová vize), priority, cíle priorit, specifické cíle priorit, dílčí opatření	Motto, rozvojová vize, prioritní oblasti rozvoje, rozvojová opatření, klíčové aktivity, strategické projekty	Vize, prioritní oblasti, opatření, aktivity	Vize, hlavní cíl, pilíře, cíle, úkoly, opatření	Pilíře, úkoly, opatření
Počet hlavních priorit	4 prioritní osy	6 priorit	5 prioritních oblastí rozvoje	6 prioritních oblastí	4 pilíře	4 pilíře
Zaměření hlavních priorit	A) Efektivní ekonomika a zaměstnanost B) Vyvážené využívání území C) Zdravá a soudržná společnost D) Kvalitní životní prostředí	A) Rozvoj dopravní infrastruktury B) Rozvoj lidských zdrojů C) Životní prostředí a zemědělství D) Modernizace a rozvoj veřejné správy E) Cestovní ruch a kultura F) Podpora regionálního rozvoje	A) Vysočina jako atraktivní venkovský prostor B) Lidé na Vysočině C) Ochrana přírodního bohatství D) Moderní infrastruktura E) Konkurenceschopná ekonomika	A) Podnikání, zaměstnanost, vzdělávání, výzkum, inovace B) Zdravotnictví a sociální služby, volnočasové aktivity C) Technická infrastruktura D) Venkov, multifunkční zemědělství, lesní hospodářství E) Životní prostředí F) Cestovní ruch a péče o kulturní dědictví	A) Konkurenceschopná ekonomika B) Úspěšná společnost C) Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova D) Atraktivní region	A) Konkurenceschopná ekonomika B) Úspěšná společnost C) Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova D) Atraktivní region
Popis implementace	Ano - implementace popsána vč. systému monitorování a indikátorů	Ano - implementace popsána vč. finančního rámce a indikátorů	Ano - implementace uvedena vč. indikátorů rozvoje	Ano - systém implementace nepřímo vychází z popisu jednotlivých aktivit	Ano - implementace popsána vč. monitorovacích indikátorů	Ano - implementace popsána vč. monitoringu programu
Financování implementace	Ano - uvedeno ovšem pouze obecně	Ano - uvedeno ovšem pouze obecně	Ano - náklady i zdroje uvedeny pouze rámcově	Ano - náklady i zdroje uvedeny pouze rámcově	Ano - uveden rámcový finanční plán jednotlivých pilířů	Ano - uveden rámcový finanční plán jednotlivých pilířů

Zdroj: vlastní zpracování na základě základních strategických dokumentů krajů ČR

PŘÍLOHA B: PŘEHLED SEKTOROVÝCH KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU PODNIKÁNÍ A INOVACÍ (1/4)

Dokument	Královéhradecký kraj	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj
Přesný název	Regionální inovační strategie Královéhradeckého kraje	Regionální inovační strategie Jihočeského kraje	Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 3 2009-2013	Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje
Rok zpracování (schválení)	2010	2010	2009	2008
Hlavní aktéři tvorby	Královéhradecký kraj, Technologické centrum HK, město Hradec Králové, CEP, Krajská hospodářská komora, vysoké školy, CzechInvest	Jihočeský kraj, Jihočeská agentura pro podporu inovačního podnikání, vysoké školy, Jihočeská hospodářská komora, RRA jižních Čech	Jihomoravský kraj, Statutární město Brno, vysoké školy, Regionální hospodářská komora, Jihomoravské inovační centrum, RRA Jižní Moravy	Karlovarský kraj, Karlovarská agentura rozvoje podnikání, hospodářské komory, CzechInvest
Návaznost na další strategické dokumenty	Ano - uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni	Ano - velmi stručně uvedena návaznost na dokumenty na regionální úrovni	Ano - uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni	Ano - uvedena ovšem pouze návaznost na hlavní strategické dokumenty kraje
Metody použité v analytické části	Statistická analýza, identifikace inovační infrastruktury, terénní šetření, SWOT	Analýza vzdělávacího systému, výzkumu a vývoje, analýza produkční sféry, SWOT	Srovnávací analýza regionální výkonnosti, kvantitativní a kvalitativní analýza hospodářství, terénní průzkum firem, SWOT	Ekonomická východiska (statistická analýza), průzkum prostředí pro inovace v podnicích, strom problémů
Terminologie návrhové části	Vize, hlavní cíl, priority, specifické cíle, opatření, aktivity	Vize, strategie, prioritní osy, opatření, projekty	Vize, mise, prioritní osy, cíle, aktivity, projekty	Poslání, strategická vize, globální cíl, pilíře, strategické cíle, specifické cíle, opatření
Počet hlavních priorit	4 priority	4 prioritní osy	4 prioritní osy	3 pilíře
Zaměření hlavních priorit	A) Efektivní využití kapacit a potenciálu institucí sekundárního a terciárního vzdělávání a výzkumných organizací B) Vytváření podmínek pro spolupráci v oblasti inovací C) Posilování inovační výkonnosti progresivních odvětví D) Rozvoj inovačního prostředí – poradenské služby, publicita	A) Restrukturalizace a rozvoj institucí třetího stupně vzdělání a VaV institucí směrem k otevřenosti B) Rozvoj infrastrukturních, technických a servisních předpokladů pro spolupráci a technologický transfer C) Informační podpora a cílené služby D) Regionální inovační politika a její provádění	A) Transfer technologií B) Poradenství a služby pro firmy C) Lidské zdroje D) Internacionalizace	A) Regionální inovační systém B) Lidské zdroje pro konkurenceschopnost C) Kvalitní podnikatelské prostředí
Popis implementace	Ano - popsána implementace prostřednictvím krátkodobých akčních plánů, popsán monitoring	Ano - rámcově popsáno, implementace je řešena jako jedno z opatření strategie	Ano - podrobně popsáno řízení implementace, monitoring, hodnocení dopadů, součástí dokumentu je i Akční plán projektů	Ano - implementace je podrobně popsána vč. řízení a monitoringu, aktualizace, institucionálního zajištění a komunikační strategie
Financování implementace	Ano - v akčním plánu jsou uvedeny jak předpokládané náklady, tak i zdroje financování	Ano - uvedeny pouze rámcově zdroje financování, předpokládané náklady aktivit nejsou uvedeny	Ano - v rámci Akčního plánu jsou uvedeny velmi podrobně jak předpokládané náklady, tak i zdroje financování	Ano - jsou uvedeny velmi podrobně jak předpokládané náklady, tak i zdroje financování

Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

PŘÍLOHA B: PŘEHLED SEKTOROVÝCH KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU PODNIKÁNÍ A INOVACÍ (2/4)

Dokument	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj
Přesný název	Regionální inovační strategie Libereckého kraje	Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje 2010-2020	Regionální inovační strategie Olomouckého kraje	Regionální inovační strategie Pardubického kraje
Rok zpracování (schválení)	2009	2010, aktualizace 2012	2011	2006
Hlavní aktéři tvorby	Liberecký kraj, KHK Liberec, ARR-Agentura regionálního rozvoje, Technická univerzita v Liberci, poradenské instituce, CzechInvest, inovační firmy	Moravskoslezský kraj, Agentura pro regionální rozvoj, Statutární město Ostrava, Hospodářská komora ČR, vysoké školy, firemní sektor, instituce zaměřené na podporu inovací	Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc, CzechInvest, vysoké školy, krajská hospodářská komora	Pardubický kraj, RRA Pardubického kraje, Univerzita Pardubice
Návaznost na další strategické dokumenty	Ano - uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni	Ano - uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni	Ano - uvedena návaznost na program rozvoje územního obvodu kraje	Ano - velmi podrobně uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni
Metody použité v analytické části	Socioekonomická charakteristika, analýza institucí pro podporu inovací, problémová analýza, SWOT	Vyhodnocení realizace předchozí RIS, statistická analýza inovační výkonnosti, vyhodnocení podnikatelského prostředí, strom problémů, SWOT	Analýza statistických dat, terénní šetření (rozhovory s představiteli firem a akademického sektoru)	Statistická analýza, analýza inovačního prostředí vč. terénních průzkumů, SWOT
Terminologie návrhové části	Vize, cíle, priority, opatření, aktivity	Vize, globální cíl, prioritní oblasti, specifické cíle, projekty	Globální cíl, prioritní oblasti, strategické cíle, opatření a nástroje	Strategický cíl, tematické oblasti, specifické cíle, priority, opatření, aktivity
Počet hlavních priorit	6 priorit	4 prioritní oblasti	3 prioritní oblasti	2 tematické oblasti
Zaměření hlavních priorit	A) Rozvoj konkurenceschopnosti prostřednictvím vytváření příznivého prostředí pro inovační podnikání B) Podpora rozvoje lidských zdrojů pro inovační proces C) Podpora a zapojení VaV základny do rozvoje podnikatelského prostředí D) Podnikové inovace E) Finanční zdroje pro zajištění inovačních aktivit F) Meziregionální a mezinárodní spolupráce	A) Transfer technologií B) Lidské zdroje C) Internacionalizace D) Koordinace a implementace RIS	A) Lidské zdroje pro řízení a implementaci procesů inovací B) Regionální systém podpory transferu technologií C) Služby a podpora pro inovativní firmy v klíčových oborech / hodnotových řetězcích kraje	A) Lidské zdroje a vzdělanost B) Infrastruktura pro podnikání, ekonomický potenciál, inovace
Popis implementace	Ano - popsáno řízení implementace, monitoring, pravidla budoucí aktualizace dokumentu	Ano - implementace je podrobně popsána vč. řízení, popsán monitoring vč. podrobného uvedení indikátorů	Ano - implementace je podrobně popsána vč. řízení, popsán monitoring vč. podrobného uvedení indikátorů	Ano - stručně popsáno řízení implementace, monitoring, pravidla aktualizace dokumentu
Financování implementace	Ano - jsou uvedeny jak předpokládané náklady, tak i zdroje financování (ne vždy ovšem dostatečně konkrétně)	Ano - jsou uvedeny jak předpokládané náklady, tak i zdroje financování	Ano - jsou uvedeny jak předpokládané náklady, tak i zdroje financování	Ano - zdroje financování uvedeny poměrně podrobně, předpokládané náklady aktivit nejsou uvedeny

Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

PŘÍLOHA B: PŘEHLED SEKTOROVÝCH KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU PODNIKÁNÍ A INOVACÍ (3/4)

Dokument	Hlavní město Praha	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj
Přesný název	Regionální inovační strategie pro Prahu	Regionální inovační strategie - region Plzeň	dosud nezpracováno	Regionální inovační strategie Ústeckého kraje
Rok zpracování (schválení)	2004	2004	x	2005
Hlavní aktéři tvorby	Magistrát hl. m. Prahy, Technologické centrum AV ČR, CRR ČR, zahraniční partnerské regiony a organizace	Plzeňský kraj, Technologické centrum AV ČR, CRR ČR, BIC Plzeň, RRA Plzeňského kraje, zahraniční partnerské regiony a organizace	x	Ústecký kraj, podnikatelská sdružení, poradenské organizace, vysoké školy, výzkumná pracoviště, zahraniční partneři
Návaznost na další strategické dokumenty	Ano - uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni	Ano - uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni	x	Ano - uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni
Metody použité v analytické části	Analýza statistických dat, analýza inovační infrastruktury regionu, analýza poptávky v oblasti inovací, analýza dostupnosti financí, SWOT	Statistická analýza ekonomického rozvoje, výzkum potřeb podniků v oblasti inovací, analýza inovační infrastruktury, analýza R&D služeb, SWOT	x	Studium dříve zpracovaných podkladů, průzkum v terénu, vyhodnocení statistických dat, SWOT
Terminologie návrhové části	Strategické oblasti, opatření, aktivity, akce a pilotní projekty	Cíle, opatření, aktivity	x	Dlouhodobá vize, strategický cíl, specifické cíle, priority, opatření
Počet hlavních priorit	7 strategických oblastí	6 cílů	x	3 priority
Zaměření hlavních priorit	A) Konkurenceschopný sektor inovačních podniků B) Aktivní zapojení výzkumné a vývojové základny do rozvoje inovačního podnikání C) Lidské zdroje pro inovace D) Poradenské služby a infrastruktura pro inovace E) Financování inovací F) Inovace jako součást regionálního rozvoje G) Mezuregionální spolupráce	A) Vytváření podmínek pro rozvoj progresivních sektorů B) Zlepšit infrastrukturu pro inovační firmy C) Budování nových a posilování existujících kapacit VaV ve vazbě na podnikovou sféru D) Rozvoj lidských zdrojů E) Finanční zdroje pro inovační projekty F) Posílení image regionu, budování inovačního prostředí	x	A) Spolupráce všech aktérů VaVal B) Rozvoj infrastruktury pro VaVal C) Finanční a politická podpora VaVal
Popis implementace	Ano - stručně uvedeno	Ano - stručně uvedeno vč. monitorování	x	Ano - popsána implementace prostřednictvím akčních plánů
Financování implementace	Ano - uvedeno ovšem pouze obecně	Ano - uvedeno ovšem pouze obecně v rámci navrhovaných aktivit	x	Ano - zdroje financování uvedeny poměrně podrobně, předpokládané náklady aktivit nejsou uvedeny

Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

PŘÍLOHA B: PŘEHLED SEKTOROVÝCH KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ KRAJŮ ČR ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU PODNIKÁNÍ A INOVACÍ (4/4)

Dokument	Kraj Vysočina	Zlínský kraj
Přesný název	Regionální inovační strategie Kraje Vysočina na léta 2013-2020	Regionální inovační strategie Zlínského kraje 2013-2020
Rok zpracování (schválení)	2013	2013
Hlavní aktéři tvorby	Kraj Vysočina, Agentura pro regionální rozvoj, vysoké školy, firemní sektor, instituce zaměřené na podporu inovací, VaV instituce	Zlínský kraj, zástupci podnikatelského, akademického i veřejného sektoru, podpůrné instituce
Návaznost na další strategické dokumenty	Neuvedeno	Ano - podrobně uvedena návaznost na dokumenty na evropské, národní i regionální úrovni
Metody použité v analytické části	Statistické vyhodnocení, komparace s ostatními kraji vč. zahraničního regionu, mapování podpůrných a VaV institucí, terénní šetření firem, SWOT	Analýza statistických dat, terénní šetření, SWOT
Terminologie návrhové části	Vize, globální cíl, prioritní oblasti, specifické cíle, projekty	Vize, prioritní osy, cíle, opatření, akce
Počet hlavních priorit	3 prioritní oblasti	2 prioritní osy
Zaměření hlavních priorit	A) Inovační infrastruktura a transfer technologií B) Lidské zdroje a PR inovačních aktivit C) Mezinárodní spolupráce	A) Lidské zdroje pro inovace a konkurenceschopnost B) Podpůrná infrastruktura pro inovace a konkurenceschopnost
Popis implementace	Ano - implementace je podrobně popsána vč. řízení, popsán monitoring vč. podrobného uvedení indikátorů	Ano - implementace popsána prostřednictvím akčního plánu akcí vč. řízení a monitoringu
Financování implementace	Ano - jsou uvedeny jak předpokládané náklady, tak i zdroje financování	Ano - v rámci Akčního plánu jsou uvedeny jak předpokládané náklady, tak i zdroje financování

Zdroj: vlastní zpracování na základě sektorových koncepčních dokumentů krajů ČR

PUBLIKAČNÍ AKTIVITY AUTORA

1. SMÉKALOVÁ, L., GREBENÍČEK, P., KOZÁK, V., JANÍČEK, P. Social Services Provision and Cooperation in Municipalities. *Central European Journal of Public Health*. 2016. ISSN 1210-7778. (odesláno do recenzního řízení)
2. SMÉKALOVÁ, L., KUBÍČKOVÁ, M., GREBENÍČEK, P. The European Union Structural Funds Communication towards the Public of the Czech Republic. *Journal of Competitiveness*. 2016. ISSN 1804-171X. (odesláno do recenzního řízení)
3. GREBENÍČEK, P., JANÍČEK, P., HÁJEK, O. Transparentnost a otevřenost zadávání veřejných zakázek malého rozsahu na municipální úrovni veřejné správy České republiky. *Veřejné zakázky a PPP projekty*. 2015. ISSN 1803-9553. (v recenzním řízení)
4. SMÉKALOVÁ, L., GREBENÍČEK, P. The Spatial Breakdown of Investments within the Operational Programme Transport in the Czech Republic. In: *Proceedings of the 7th International Scientific Conference Finance and the Performance of Firms in Science, Education and Practice*. Zlín: UTB ve Zlíně, 2015. ISBN 978-80-7454-482-8.
5. GREBENÍČEK, P., HÁJEK, O. Hodnocení efektivnosti veřejných výdajů na příkladu zajištění dopravní obslužnosti. *Veřejné zakázky a PPP projekty*. 2013, roč. 5., č. 1/2013, s. 8-18. ISSN 1803-9553.
6. GREBENÍČEK, P., HÁJEK, O., SMÉKALOVÁ, L., DANKO, L. Support of business and innovations in strategic planning of regional development on the municipal level of the Czech Republic. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. 2013, vol. LXI, no. 7, pp. 2143-2149. ISSN 1211-8516. (**Scopus**)
7. GREBENÍČEK, P., HÁJEK, O. K tématu strategického plánování regionálního rozvoje. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2013, roč. XVI., č. 4/2013, s. 21-26. ISSN 1212-0855.
8. BEDNÁŘ, P., DANKO, L., GREBENÍČEK, P. Towards Creative Clusters: Mapping and Development of Creative Industries in Slovakia. In: *Recent Advances in Environmental Science. Proceedings of the 4th International Conference on Geography and Geology (GEO '13)*. Lemesos: WSEAS Press, 2013, pp. 260-265. ISBN 978-1-61804-167-8.
9. HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P., ŠKARKA, M., HRABINOVÁ, Š. Strategické plánování regionálního rozvoje a srovnání přístupů k vymezení vnitřních disparit na úrovni krajů České republiky. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2012, roč. XV., č. 1/2012, s. 26-29. ISSN 1212-0855.

10. GREBENÍČEK, P., HÁJEK, O., SMÉKALOVÁ, L., ZICHA, J. Veřejná správa, strategické plánování regionálního rozvoje a PPP projekty. *Veřejné zakázky a PPP projekty*. 2012, roč. 6, č. 1/2012, s. 24-35. ISSN 1803-9553.
11. HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P., POPESKO, B., HRABINOVÁ, Š. Czech Republic vs. EU-27: Economic Level, Health Care and Population Health. *Central European Journal of Public Health*. 2012, vol. 20, no. 3, pp. 167-173. ISSN 1210-7778. **(Web of Science, Scopus)**
12. GREBENÍČEK, P. Role of Agriculture in Strategic Planning of Regional Development in Regions of the Czech Republic. In: *Latest Trends in Sustainable and Green Development. Proceedings of the 3rd International conference on Urban Sustainability, Cultural Sustainability, Green Development, Green Structures and Clean Cars (USCUDAR '12)*. Barcelona: WSEAS Press, 2012, pp. 58-63. ISBN 978-1-61804-132-6.
13. GREBENÍČEK, P. Possibilities of using of the cost-effectiveness analysis for the evaluation of the EU Cohesion Policy aimed at support of the tourism infrastructure at the regional level in the Czech Republic. In: *Advances in Economics, Risk Management, Political and Law Science. Proceedings of the 1st WSEAS International Conference on Economics, Political and Law Science (EPLS '12)*. Zlín: WSEAS Press, 2012, pp. 165-170. ISBN 978-1-61804-123-4.
14. NOVOSÁK, J., HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P. Veřejné zakázky a rozvoj regionů. *Veřejné zakázky a PPP projekty*. 2012, roč. 6, č. 4/2012, s. 30-40. ISSN 1803-9553.
15. BEDNÁŘ, P., GREBENÍČEK, P. Emerging Creative Cities: Mapping Regional Capitals in the Czech Republic and Slovakia. In: *Advances in Economics, Risk Management, Political and Law Science. Proceedings of the 1st WSEAS International Conference on Economics, Political and Law Science (EPLS '12)*. Zlín: WSEAS Press, 2012, pp. 178-183. ISBN 978-1-61804-123-4.
16. BEDNÁŘ, P., GREBENÍČEK, P. Mapping Creative Industries in the Zlin Region. *Journal of Competitiveness*. March 2012, vol. 4, issue 1, pp. 20-35. ISSN 1804-171X.
17. HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P., NOVOSÁK, J. Regional Innovation Strategies in the Czech Republic. In: E. Jircikova, E. Pastuszkova & J. Svoboda (Eds.), *Finance and the Performance of Firms in Science, Education, and Practice*. Zlín: UTB ve Zlíně, 2011, s. 140-147. ISBN 978-80-7454-020-2. **(Web of Science)**
18. GREBENÍČEK, P., BEDNÁŘ, P. Téma dopravy v základních strategických dokumentech krajů České republiky. *Perner's Contacts*. Listopad 2011, roč. 6, č. IV, s. 68-82. ISSN 1801-674X.

19. HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P., NOVOSÁK, J. Regional Innovation Strategies in the Czech Republic. *Journal of Competitiveness*. June 2011, vol. 3, issue 2/2011, pp. 11-19. ISSN 1804-171X.
20. HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P., ŠKARKA, M. Elektronická tržiště jako nástroj zadávání veřejných zakázek v prostředí české veřejné správy. *Veřejné zakázky a PPP projekty*. 2011, roč. 5, č. 3, s. 7-19. ISSN 1803-9553.
21. HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P. Regional Airports in the Czech Republic: Focuses on Geographical Efficiency. *Perner's Contacts*. December 2010, volume V, no. IV, pp. 68-77. ISSN 1801-674X.
22. HÁJEK, O., GREBENÍČEK, P., HUBÁČKOVÁ, V. Dekáda zkušeností strategického plánování krajů v České republice. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2010, roč. XIII., č. 1/2010, s. 8-12. ISSN 1212-0855.
23. HÁJEK, O., HRABINOVÁ, Š., GREBENÍČEK, P. Spolupráce akademického, veřejného a soukromého sektoru - příležitost Zlínského kraje. In *Sborník příspěvků III. mezinárodní vědecké konference doktorandů a mladých vědeckých pracovníků*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2010. s. 184-190. ISBN 978-80-7248-620-5.
24. HÁJEK, O., NOVOSÁK, J., GREBENÍČEK, P. Finanční aspekty kohezní politiky po roce 2013. In *Sborník recenzovaných příspěvků z konference Grant Project Management*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta multimediálních komunikací, Ústav marketingových komunikací, 2010. ISBN 978-80-7318-953-2.

ODBORNÝ ŽIVOTOPIS AUTORA

OSOBNÍ ÚDAJE

Jméno: **Ing. Pavel Grebeníček**
Datum narození: 19. 8. 1979
E-mail: grebenicek@fame.utb.cz

VZDĚLÁNÍ

- 2009 - dosud** **Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky**
Ekonomika a management - doktorský studijní program
- 2000 - 2002** **Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská**
Podnikové finance a obchod - magisterský studijní program
Titul: Ing.
- 1997 - 2000** **Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská**
Daňové poradenství - bakalářský studijní program
Titul: Bc.

PRŮBĚH ZAMĚSTNÁNÍ

- 2016 - dosud** **Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky**
Proděkan pro studium
- 2011 - 2015** **Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky**
Asistent - Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
- 2007 - 2011** **Zlínský kraj (Krajský úřad Zlínského kraje), Zlín**
Pracovník pro Strategii rozvoje Zlínského kraje a koordinaci koncepcí - Odbor strategického rozvoje kraje, oddělení koncepcí a analýz
- 2006 - 2007** **Zlínský kraj (Krajský úřad Zlínského kraje), Zlín**
Vedoucí oddělení projektového řízení - Odbor strategického rozvoje
- 2005 - 2006** **Zlínský kraj (Krajský úřad Zlínského kraje), Zlín**
Projektový manažer - Odbor strategického rozvoje

2002 - 2005

AMAR marketing s.r.o., Brno

Research Manager - lékárenský sortiment

JAZYKOVÉ ZNALOSTI

angličtina (výborně slovem i písmem), francouzština (základy), němčina (základy), ruština (základy)

PEDAGOGICKÁ ČINNOST

Výuka či garance předmětů: Regionální a municipální ekonomika
Veřejná ekonomika
Strategické plánování rozvoje území
Úvod do studia veřejné správy
Veřejná podpora a veřejné zakázky
Základy projektového řízení
Regionální politika
Dopravní obslužnost a infrastruktura

Vedení a oponentury diplomových a bakalářských prací

ODBORNÁ ČINNOST

Účast na řešení projektů UTB ve Zlíně:

- Metodika na podporu tvorby, aktualizace a hodnocení školních vzdělávacích programů v počátečním vzdělávání v souladu s dobrou praxí strategického plánování (TAČR č. TD03000370)
- Determinanty prostorové alokace výdajů kohezní politiky Evropské unie v kontextu hodnocení územních dopadů (GAČR č. 16-22141S)
- Analýza strategického plánování regionálního rozvoje a provázanosti s rozpočtováním na krajské a municipální úrovni České republiky (se zaměřením na podporu podnikání a inovací), (IGA UTB) - hlavní řešitel
- Modely hodnocení vlivů lokalizačních faktorů na rozvoj území jako součást konceptu Territorial Impact Assessment (Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně - Rozvoj organizace)
- Koncepce rozvoje místní kultury Zlínského kraje na léta 2014 - 2024 (Zlínský kraj)
- Analýza možností společnosti Regionální podpůrný zdroj, s.r.o. při podpoře řešení závazků zdravotnických zařízení založených Zlínským krajem (Zlínský kraj)

- Zpracování a implementace Strategie rozvoje statutárního města Zlína do roku 2020 vč. procesního nastavení strategického řízení statutárního města Zlína (Statutární město Zlín)
- Analýza současných systémů pro sledování a hodnocení kvality a efektivity ve vzdělávání II (Česká školní inspekce)
- Hodnocení dopadů veřejných finančních schémat na rozvoj zaostávajících regionů České republiky (IGA UTB)
- Strategie rozvoje Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm do roku 2023 (Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm)
- Analýza konvergenčního cíle kohezní politiky v České republice v programovém období 2007 - 2013 (IGA UTB)
- Analýza služeb pro ohrožené rodiny a děti ve Zlínském kraji (Zlínský kraj)
- Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu ve Zlínském kraji (Zlínský kraj)
- Projekt Přeshraniční klastrová iniciativa pro rozvoj kreativního průmyslu (OP přeshraniční spolupráce Slovensko - Česká republika)
- Analýza rozpočtu statutárního města Zlína na rok 2011 (Statutární město Zlín)
- Integrovaná strategická koncepce pro řízení zdravotnictví a rozvoj zdravotnických služeb ve Zlínském kraji (Zlínský kraj)

Ve Zlíně 29. ledna 2016

Ing. Pavel Grebeníček

**Podpora podnikání a inovací v rámci strategického plánování
regionálního rozvoje**

Support of Business and Innovations in Strategic Planning of Regional
Development

Disertační práce

Vydala Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně,
nám. T. G. Masaryka 5555, 760 01 Zlín.

Náklad: 5 výtisků

Sazba: Ing. Pavel Grebeníček

Publikace neprošla jazykovou ani redakční úpravou.

Rok vydání 2016